

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens
A l m a n a k

for

* * 1920. * *

27de A r g a n g.

Udgivet af Sprogforeningen.

København.
Trykt i „Højndal“s Trykkeri.

Nærværende Aar

regnes efter Kristi Fødsel 1920.

Siden Reformationen	403
" Indførelsen af den Julianiske Kalender	1965
" " " " Gregorianiske "	338
" " " " forbedrede "	220
" Bogtrykkerkunstens Opfindelse	480

Formørkelser.

I Aaret 1920 finder der 2 Solformørkelser og 2 Maaneformørkelser Sted, hvoraf kun begge Maaneformørkelserne vil være synlige hos os.

1. Den første Maaneformørkelse vil være total. Den finder Sted i No gentimerne den 3. Maj og vil være synlig i Europa, det sydvestlige Asien, det indiske Ocean, Afrika, Atlantehavet, Sydamerika, Nordamerika med Undtagelse af det vestlige Kanada og Alaska og i den østlige Del af det stille Hav. Den partielle Formørkelse begynder Kl. 1.01 og ender Kl. 4.41 om Morgenen, den totale Formørkelse varer fra Kl. 2.15 til Kl. 3.27.

2. Den første Solformørkelse er partiel og finder Sted i Formiddagstimerne den 18. Maj. Den vil være synlig paa det indiske Ocean og i Australien.

3. Den anden Maaneformørkelse, der indtræffer i den første Eftermiddagstimer den 27. Oktober, er ogsaa total. Den begynder som partiel Formørkelse Kl. 1.26 og ender saa faadan Kl. 4.58 Eftermiddag. Den vil være synlig i den større del af Nordamerika, paa det stille Hav, i Australien, Asien, det indiske Ocean, Ostafrika og det østlige Europa. Hos os bliver Formørkelsen kun synlig den sidste halve Times Tid, da Maanen først gaar op Kl. 4.31.

4. Den anden Solformørkelse finder Sted den 10. November. Det er en temmelig betydelig partiel Formørkelse, hvorved tre Fjerdedele af Solens Stråler bedrækkes af Maanen. Den begynder Kl. 2.47 om Eftermiddagen ved Pike-Søen i Vest-Kanada og ender Kl. 6.57 om Aftenen i Nærheden af Madaira. Den udstrækker sig over det nordøstlige Nordamerika, den sydlige Halvdel af Grønland, den nordlige Halvdel af Atlanterhavet, det vestlige Europa, Marokko, Algier og den nordvestlige Sahara. Hos os vil Solen være gaaet ned, inden Formørkelsen naar saa langt.

Smellem Jul og Fastelavn er der 7 Uger, 3 Dage,
og imellem Pinse og Advent er der 27 Uger.

Højvandet ved Nordflesbøigs Besthyft.

Højvandet er udregnet paa Grundlag af Flodtabelerne i den af Indenrigsministeriet udgivne „Nautisches Jahrbuch“ og egne Jagttageelser.

De for hver Dags Formiddag og Eftermiddag anførte Klokketallet angiver Højvandet ved Røms Havn og Vallum „Kørested“. For at finde Flodtiden ved Skærbæk Brohoved maa man lægge 20 Minutter, ved Odden paa Nordland Røms omirent 10 Minutter og ved Højer Sluse 50 Minutter til.

Lavvandet indtræder 6 $\frac{3}{4}$ —7 Timer efter Højvandet.

Beregningerne er udførte af Thade Peterfen i Søderlev.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er opstillet saaledes, at den kan bestemmes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret oprejses en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. Middagslinien er da den rette Linie, som, draget ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Daaene imellem den 18de og 25de Juni eller imellem den 18de og 25de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinien, er det sand Middag.

Bemærkninger vedrørende Kalenderen.

Dagen begynder Kl. 12 om Natten; alle Tiderne fra Midnat til Middag regnes til Morgenen, og alle Tiderne fra Middag til Midnat til Aften. Klokkeslettet angiver den mellemvropøisfte Tid.

Festregning og Nattiderne 1920.

Koraaret begynder	b. 20. Mars.	{	Kastelavns Søndag	b. 16. Februar,
Sommeren	b. 21. Juni.	{	Panstedag	b. 4. April.
Efteraaret	b. 23. September.	{	Himmelfartsdag	b. 13. Maj.
Vinteren	b. 23. December.	{	Pinjefedag	b. 23. Maj.
Det gyldne Tal er 2., Epokken X		{	Første Advent	b. 24. November.
Søndagsbogslovet er 16., Solcirkelen 25.		{	Bededag	b. 30. April.

Efterm. Morg.

Sm. Em.

1. Uge. **Kristi Omfærelse.** Luf. 2, 21.

2. Række: **Matth. 6, 5-13.**

T.	1 Nytaaer	12.37	3.08		9	9½
F.	2 Abel	1.13	4.29		10½	11
L.	3 Enoch	2.01	5.47	Solen Jorden nærmest	11½	—

2. Uge. **Da Herodes var høb.** Matth. 2, 19 til Enden.

2. Række: **Matth. 2, 13-18.**

G.	4 Sond. est. Ngt.	3.02	6.55	Methusalem. Maanen Jorden nærmest.	12½	12½
M.	5 Simeon	4.16	7.52	C f. M. 10 Aft.	1½	2
Ti.	6 S. S Konger	5.37	8.35	Sol op 8.49, ned 4.09 Tusmørket varer 52'	2½	2½
D.	7 Knud Hertug	7.00	9.08		3½	3½
T.	8 Erhard	8.21	9.35		4	4½
F.	9 Julianus	9.40	9.57		4½	5½
L.	10 Paul Eremit	10.56	10.17		5½	6

3. Uge. **Da Jesus var 12 Aar gammel.** Luf. 2, 42 til Enden.

2. Række: **Matf. 10, 13-16.**

G.	11 I. S. e. h. S Kong.	Morg.	10.36	Vyginus	6½	6½
M.	12 Reinhold	12.09	10.55		6½	7½
Ti.	13 Silarius	1.20	11.15	C f. Nv. 1 Morg.	7½	8
D.	14 Felig	2.29	11.39	Sol op 8.44, ned 4.20 Tusmørket varer 50'	8½	8½
T.	15 Maurus	3.35	12.07		9½	9½
F.	16 Marcellus	4.37	12.41	Maanen Jorden fjærnest	10½	11
L.	17 Antonius	5.33	1.22		11½	-

4. Uge. **Brødsruppet i Kana.** Johs. 2, 1-11.

2. Række: **Luf. 19, 1-10.**

G.	18 I. S. e. h. S Kong.	6.23	2.11	Prisca	12½	12½
M.	19 Pontianus	7.05	3.09		1	1½
Ti.	20 Fab. og Sebast.	7.40	4.14	Sol op 8.36, ned 4.32	1½	2½
D.	21 Agnes	8.09	5.23	Tusmørket varer 49'	2½	3
T.	22 Vincentius	8.34	6.34	C n. M. 6 Form.	3½	3½
F.	23 Emerentius	8.54	7.48		3½	4½
L.	24 Timotheus	9.14	9.02		4½	4½

5. Uge. **Da Jesus gik ned af Bjerget.** Matth. 8, 1-13.

2. Række: **Luf. 17, 5-10.**

G.	25 I. S. e. S. S R.	9.33	10.18	Pauli Omvendelse	5	5½
M.	26 Polycarpus	9.52	11.35		5½	6
Ti.	27 Chrysostomus	10.15	Morg.	Sol op 8.26, ned 4.46 Tusmørket varer 47'	6½	6½
D.	28 Carol. Magnus	10.41	12.53		6½	7½
T.	29 Valerius	11.12	2.12	C f. Nv. 5 Efterm.	7½	8
F.	30 Lovise	11.54	3.28		8½	9
L.	31 Vigilius	12.47	4.38		9½	10½

Februar 1920.

D. C. N.

Blidemaaned. 29 Dage.

Se Anm. S. 6.
Søjvande

		Etm. Morg.		Fm. Em.	
6. Uge. Arbejd roe i Vingaarden. Matth. 20, 1—16.					
2. Række: Matth. 25, 14—30.					
S.	1 Septuagesima	1.52	5.38	Briglda. Maanen Jorden	11½ 11½
M.	2 Kyndelmisse	3.07	6.26	nærmest.	— 12½
Ti.	3 Blasius	4.28	7.04	Sol op 8.14, ned 5.01, Tusmørket varer 46'	1 1½
D.	4 Veronica	5.51	7.34		2 2½
T.	5 Agathe	7.11	7.59	☉ f. M. 10 Form.	3 3½
F.	6 Dorothea	8.30	8.20		3½ 4½
L.	7 Richard	9.40	8.40		4½ 5

7. Uge. De fire Slags Arbejdsjord. Luk. 8, 4—15.					
2. Række: Mark. 4, 26—32.					
S.	8 Sexagesima	11.00	9.00	Corintha	5 5½
M.	9 Apollonia	Morg.	9.20		5½ 6
Ti.	10 Scholastika	12.35	9.43	Sol op 8.00, ned 5.15 Tusmørket varer 45'	6½ 6½
D.	11 Euphrosyne	1.19	10.09		6½ 7½
T.	12 Eulalia	2.23	10.41	☉ f. kv. 10 Aften	7½ 8
F.	13 Benignus	3.22	11.20		Maanen Jorden fjernest
L.	14 Valentinus	4.16	12.05		9½ 10

8. Uge. Kristi Daab. Matth. 3, 13 til Enden.					
2. Række: Luk. 18, 31 til Enden,					
S.	15 Fastelavn	5.01	12.59	Faustinus Dvinqvageji	10½ 11½
M.	16 Rutilane	5.38	2.00	na. Eistomiji	12 —
Ti.	17 Hvide Tirsd.	6.09	3.07	Andanus	12½ 1
D.	18 Afte-Onsdag	6.36	4.18	Concordia	1½ 2
				Sol op 7.45, ned 5.30 Tusmørket varer 43'	
T.	19 Nunnon	6.59	5.32	☉ n. M. 11 Aft.	2 2½
F.	20 Eucharis	7.20	6.47		2½ 3½
L.	21 Sammel	7.40	8.04		3½ 4

9. Uge. Jesus frihes af Djævelen. Matth. 4, 1—11.					
2. Række: Luk. 22, 24—32.					
S.	22 1. S. i Fasten	8.00	9.22	Peters Stol. Dvabrage.	4 4½
M.	23 Pavius	8.22	10.41	jina Indocavit.	4½ 5
Ti.	24 Skudbag	8.46	11.59	Matthias	5½ 5½
D.	25 Tamperdag	9.17	Morg.		Sol op 7.29, ned 5.45,
T.	26 Victorinus	9.55	1.16	Tusmørket varer 42'	6½ 7
F.	27 Jnger	10.42	2.27	☉ f. kv. 1 Morg.	7½ 7½
L.	28 Leander	11.41	3.29	Maanen Jord. nærmest	8½ 8½

10. Uge. Den kanariske Kvinde. Matth. 15, 21—28.					
2. Række: Mark. 9, 17—29.					
S.	29 2. S. i Fasten	12.51	4.20	Allegaard. Reminiscere.	9½ 10½

Marts 1920.		D. C. N.		Tordmaaned.	31 Dage	Se Anm. 3. S. Højnande	
		Efterm.	Morg.			Fm.	Em
M.	1 Albinius	2.07	5.01			11	11½
Ti.	2 Simplicius	3.27	5.33			—	12½
D.	3 Kunigunde	4.46	6.00	Sol op 7.12, ned 5.59 Tusmørket varer 42'		12½	1½
T.	4 Adriannus	6.06	6.23	☉ f. M. 10 Aft.		1½	2½
F.	5 Teouhifus	7.22	6.44			2½	3½
L.	6 Gotfred	8.37	7.01			3½	3½
11. Uge. Jesus drev en Tjavel ud. Luf. 11, 14—28.							
2. Række: Johs. 8, 42—51.							
S.	7 S. S. i Fasten	9.50	7.25	Perpetua. Dauli		4	4½
M.	8 Beate	11.00	7.46			4½	5
Ti.	9 40 Ribbere	Morg.	8.11			5½	5½
D.	10 Edel	12.07	8.41	Sol op 6.55, ned 6.14 Tusmørket varer 42'		5½	6
T.	11 Thala	1.08	9.17	Kronprins Frederiks Fødselsdag		6½	6½
F.	12 Gregorius	2.04	10.00	☾ f. Kv. 7 Aften. Maanen		7	7½
L.	13 Macedonius	2.52	10.50	[Jorden fjærnest.]		7½	8
12. Uge. Jesus bspiser 5000 Mand. Johs. 6, 1—15.							
2. Række: Johs. 6, 35—51.							
S.	14 Midfaste	3.34	1.48	Euthimius. Actare		8½	9
M.	15 Zacharias	4.07	12.52			10	10½
Ti.	16 Gudmund	4.35	2.00	Sol op 6.37, ned 6.27		11½	11½
D.	17 Gertrud	5.00	3.12	Tusmørket varer 42'		—	1½
T.	18 Alexander	5.23	4.26			12½	1½
F.	19 Joseph	5.43	5.43			1½	2
L.	20 Gordius	6.04	7.01	☉ n. M. 12 Midd. For- aarets Beg. Jævnbd. gn.		2½	2½
13. Uge. Engelen Gabriel udsendes. Luf. 1, 26—38.							
2. Række: Luf. 1, 46—56.							
S.	21 S. S. i Fasten	6.26	8.22	Benedictus. Judica		3	3½
M.	22 Paulus	6.50	9.43			3½	4
Ti.	23 Fidelis	7.20	11.02	Sol op 6.19, ned 6.41		4½	4½
D.	24 Africa	7.56	Morg.	Tusmørket varer 41'		5	5½
T.	25 Maria Debud	8.42	12.17	Maan. Jorden nærmest		5½	6
F.	26 Gabriel	9.37	1.23			6½	6½
L.	27 Castor	10.43	2.17	☾ f. Kv. 8 Form.		7½	7½
14. Uge. Jesu Indtog i Jerusalem. Matth. 21, 1—9.							
2. Række: Matth. 14, 3—9.							
S.	28 Palmesøndag	11.57	3.01	Eustachius		8	8½
M.	29 Zonas	1.13	3.35			9½	10
Ti.	30 Ovirinus	2.31	4.03			11	11½
D.	31 Balbina	3.49	4.26	Sol op 6.01, ned 6.55 Tusmørket varer 42'		—	12½

April 1920.

D. C. N.

Faaremaaned. 30 Dage.

Se Anm. S. 6.
Sølvanke.

		Em.	Morg.		Sm.	Em.
L.	1 Startorødag	5.04	4.48	Hugo	12½	14
F.	2 Langfredag	6.18	5.08	Theodosius	1½	2
L.	3 Nicetas	7.32	5.28	☉ f. M. 12 Middag	2½	2½

15. Uge. **Kristi Opstandelse. Mark. 16, 1—7.**
2. Række: Matth. 28, 1—8.

G.	4 Paaskebag	8.43	5.49	Ambrosius	3	3½
M.	5 2. Paaskebag	9.51	6.13	Frene	3½	4
Ti.	6 Sigtus	10.55	6.4	Sol op 5.44, ned 7.08 Tusmørket varer 43'	4½	4½
D.	7 Eggesippus	11.54	7.15		4½	5
L.	8 Janus	Morg.	7.55	Maanen Jorden fjernest	5½	5½
F.	9 Vocopiüs	12.45	8.43		5½	6
L.	10 Ezechiel	1.2	9.37		6½	6½

16. Uge. **Jesús kom ind ad lukte Døre. Johs. 20, 19 til Enden.**
2. Række: Johs. 21, 15—19.

G.	11 1. S. e. Paaste	2.05	10.37	Leo. Quasimodo. C f. Kv. 2 Eftm.	7½	7½
M.	12 Julius	2.35	11.43	Sol op 5.26, ned 7.22 Tusmørket varer 45'	8	8½
Ti.	13 Justinus	3.01	1.52		9½	9½
D.	14 Tiburtius	3.24	2.04	10½	10½	
L.	15 Olympia	3.45	3.19	11½	12	
F.	16 Mariane	4.05	4.36	--	12½	
L.	17 Anicetus	4.27	5.55	1	1½	

17. Uge. **Jesús er den gode Hyrde. Johs. 10, 11—16.**
2. Række: Johs. 10, 22—30.

G.	18 2. S. e. Paaste	4.50	7.19	Eleutherius. Misericor- dia Domin. n. 11 Aft.	14	2½
M.	19 Daniel	5.18	8.41	Sol op 5.10, ned 7.35 Tusmørket varer 47'	2½	3
Ti.	20 Sulpicius	5.52	9.59		3½	3½
D.	21 Florentius.	6.35	11.11	Maanen Jord. nærmest.	3½	4½
L.	22 Cajus	7.29	Morg.		4½	5
F.	23 Georgius	8.34	12.12	5½	5½	
L.	24 Albertus	9.46	12.59	6½	6½	

18. Uge. **Kristi Bortgang til Faderen. Johs. 16, 16—22.**
2. Række: Johs. 14, 1—11.

G.	25 3. S. e. Paaste	11.03	1.37	Markus. Jubilate. Of. Kv. 2 Eftm.	7	7½
M.	26 Cletus	12.21	2.07	Sol op 4.54, ned 7.49 Tusmørket varer 48'	8	8½
Ti.	27 Ananias	1.37	2.32		9½	9½
D.	28 Vitalis	2.52	2.54	10½	11	
L.	29 Peter Martyr	4.06	3.13	11½	--	
F.	30 Vebedag	5.18	3.33	Severus	12½	12½

Maj 1920.		D. C. N.	Majmaaned.	31 Dage	Se Ann. 3. S. Fejlsaaede.
		Aften	Morg.		fm. Em.
L.	1 Phil. og Jacob.	6.29	3 54		1 1½
	19. Uge. Den heligaands Sendelse. Johs. 16, 5—15.				
	2. Række: Johs. 8, 28—36.				
G.	2 S. e. Vaase	7.38	4.17	Albanus. Cantate.	1½ 2½
M.	3 Korsmisje	8.43	4.43	☉ f. M. 3 Morg. Søn-	2½ 3
Ti.	4 Florian	9.44	5.14	lig Maanedformortelse.	3½ 3½
D.	5 Gothard	10.38	5.52	Sol op 4.39, ned 8.02	3½ 4
L.	6 Joh. a. Port	11.25	6.37	Tusmørket varer 51'	4½ 4½
F.	7 Flavia	Morg.	7.2-	Maanen Jorden fjernest.	4½ 5
L.	8 Stanislaus	12.04	8 26	De lyse Nætter begynder	5½ 5½
	20. Uge. Vedet i Jesu Navn! Johs. 16, 23—28.				
	2. Række: Johs. 17, 1—11.				
G.	9 S. e. Vaase	12.37	9.29	Caspar. Rogate.	6 6½
M.	10 Gordianus	1.04	10.36		6½ 7
Ti.	11 Marertus	1.27	11.45	☉ i. Kv. 7 Form.	7½ 7½
D.	12 Pancratius.	1.48	12.57	Sol op 4.24, ned 8.15	8½ 8½
L.	13 Dimmelfaridsb	2.07	2.11	Tusmørket varer 54'	9½ 10
F.	14 Kristian	2.28	3.23	Zugenus	10½ 11½
L.	15 Sophie	2.50	4.43		11½ —
	21. Uge. Naar Trøsteren kommer. Johs. 15, 26—16.4				
	2. Række: Johs. 17, 20 til Enden.				
G.	16 S. e. Vaase	3.15	6.10	Sara. Graubi.	12½ 1
M.	17 Bruno	3.46	7.32	[form.]	1½ 1½
Ti.	18 Eril	4.25	8.50	☉ n. M. 7 f. Ulynlig Sol-	2 2½
D.	19 Potentiana	5.15	9.58	Sol op 4.12, ned 8.27	2½ 3½
L.	20 Angelica	6.16	10.53	Tusmørket varer 56'	3½ 4
F.	21 Helene	7.29	11.36	Maanen Jord. nærmest	4½ 4½
L.	22 Castus	8.47	Morg.		5½ 5½
	22. Uge. Øvo mig elfter. Johs. 14, 23 til Enden.				
	2. Række: Johs. 14, 15—21.				
G.	23 Winsedag	10.07	12.10	Desiderius	6 6½
M.	24 2. Winsedag	11.25	12.37	Elther. ☉ f. Kv. 10 Aften.	7 7½
Ti.	25 Urbanus	12.42	12.59	[Beda	7½ 8
D.	26 Zamperdag	1.55	1.20	Sol op 4.02, ned 8.39	8½ 9½
L.	27 Lucian	3 09	1.40	Tusmørket varer 60'	10 10½
F.	28 Wilhelm	4.20	2 00		11½ 11½
L.	29 Magiminus	5.29	2 22		- 12½
	23. Uge. Kristus og Nikodemus. Johs. 3, 1—15.				
	2. Række: Matth. 28, 18 til Enden.				
G.	30 Trinitatis	6.35	2.47	Vigand	12½ 1
M.	31 Betronea	7.37	3.16		1½ 1½

Juni 1920.

D. C. N.

Skarfsommer. 30 Dage.

Se Anm. 3. S.
Søndag

		Aften	Morg.		fm.	Em.
Ti.	1 Mikomebes	8.33	3.50	☉ i. M. 6 Aften	2½	2½
D.	2 Marcellinus	9.22	4.33	Sol op 3.51, ned 8.48 Tusmørket varer 63'	3½	3
L.	3 Erasmus	10.05	5.22	Maanen Jorden fjernest.	3½	3½
F.	4 Optatus	10.39	6.18		4	4½
L.	5 Grundlovsdag	11.08	7.19	Bonifacius	4½	4½

24. Uge. **Den rige Mand.** Luf. 16, 19 til Enden.
2. Række: Luf. 12, 13—21.

S.	6 I. S. e. Trinitat.	11.32	8.24	Norbertus	5½	5½
M.	7 Jeremias	11.53	9.32		5½	5½
Ti.	8 Medardus	Morg.	10.42	Sol op 3.47, ned 8.55 Tusmørket varer 66'	6½	6½
D.	9 Primus	12.13	11.53	☉ i. Kv. 8 Aft.	7	7½
L.	10 Anuphrius	12.33	1.06		7½	8
F.	11 Barnab. Apost.	12.53	2.23		8½	9½
L.	12 Basilus	1.15	3.52		10	10½

25. Uge. **Den store Nævere.** Luf. 14, 16—21.
2. Række: Luf. 14, 25 til Enden.

S.	13 I. S. e. Trinit.	1.42	5.02	Crispus	11	11½
M.	14 Rufinus	2.16	6.22		—	12½
Ti.	15 Vitus	2.59	7.36	Sol op 3.46, ned 9.01 Tusmørket varer 68'	12½	14
D.	16 Incho	3.51	8.39	☉ n. M. 3 Etm.	1½	2
L.	17 Botolphus	5.03	9.29	Maanen Jord. nærmest	2½	3
F.	18 Leonitus	6.20	10.08		3½	3½
L.	19 Gervasius	7.43	10.39		4½	4½

26. Uge. **Det fortabte Faar.** Luf. 15, 1—10.
2. Række: Luf. 15, 11 til Enden.

S.	20 I. S. e. Trinitat.	9.05	11.01	Sylverius	5	5½
M.	21 Albanus	10.26	11.26	Solhverv. Marts læng- ste Dag. Sommerens Be- gynd.	6	6½
Ti.	22 10,000 Mart.	11.43	11.47	Sol op 3.46, ned 9.03 Tusmørket varer 68'	6½	7
D.	23 Paulinus	12.57	Morg.	☉ i. Kv. 8 Form	7½	7½
L.	24 St. Sanddag	2.09	12.07		8½	8½
F.	25 Prosper	3.19	12.27		9½	9½
L.	26 Pelagius	4.26	12.51		10½	10½

27. Uge. **Været børnhjertige!** Luf. 6, 36—42.
2. Række: Matth. 5, 43 til Enden.

S.	27 I. S. e. Trinit.	5.30	1.19	Sylsøverdag	11½	12
M.	28 Eleonora	6.28	1.52		—	12½
Ti.	29 Petr. og Paul.	7.20	2.31		1	1½
D.	30 Lucia	8.05	3.18	Sol op 3.49, ned 9.03 Tusmørket varer 67' Maan. Jord. fjernest	1½	2

Juli 1920		D. C. N.		Dormemaaned. 31 Dage		Se Anm. 3 E. de Swanbe	
		Aften	Morg.			Fm.	Em.
I.	1 Theobaldus	8.42	4.11	☉ f. M. 10 Form.		2½	2½
K.	2 Maria Betsæg.	9.12	5.12			3½	3½
L.	3 Cornelius	9.38	6.16			3½	4
28. Uge. 3 tus lærer fra Skibet. Luk. 5, 1—11. 2. Række: Matth. 16 13—26.							
G.	4 5. E. Trinitat.	10.00	7.23	Ulricus Solen Jorden		4½	4½
M.	5 Anshelmus	10.20	8.31	[fjærnest]		4½	5
Ti.	6 Dion	10.39	9.41	Sol op 3.55, ned 8.7.9		5½	5½
D.	7 Willebalbus	10.59	10.52	Tusmørket varer 65'		6½	6½
I.	8 Rjeld	11.20	12.07			6½	7
F.	9 Sofrata	11.41	1.22	☾ f. Kv. 6 Form.		7½	7½
L.	10 Knud vonge	Morg.	2.39			8½	8½
29. Uge. Farisæernes Retfærdighed. Matth. 5, 20—26. 2. Række: Matth. 19, 16—26.							
G.	11 6. E. Trinitat.	12.13	3.57	Sofja		9½	9½
M.	12 Henrik	12.50	5.12			10½	11
Ti.	13 Margarethe	1.38	6.20			11½	—
D.	14 Bonaventura	2.38	7.16	Sol op 4.04, ned 8.53		12½	12½
I.	15 Apostl. Defing	3.50	8.0	☉ n. M. 9 Ust Maanen		1½	1½
F.	16 Susanne	5.12	8.37	Jorden nærmest		2½	2½
L.	17 Gregorius	6.36	9.06			3½	3½
30. Uge. Jesus bispiser 4000 Mand. Mark. 8, 1—9. 2. Række: Matth. 10, 24—31.							
G.	18 7. E. Trinitat.	7.59	9.29	Arnolphus		4½	4½
M.	19 Justa	9.20	9.52			4½	5
Ti.	20 Elias	10.34	10.13			5½	5½
D.	21 Evemus	11.54	10.34	Sol op 4.14, ned 8.43		6½	6½
I.	22 M. Magdalena	1.06	10.57	☾ f. Kv. 8 Ust.		7	7½
F.	23 Ap Vinaris	2.15	11.23	Sundebagene begynder.		7½	8
L.	24 Christina	3.20	11.53			8½	8½
31. Uge. De fa ste Profeter Matth. 7, 15—21. 2. Række: Matth. 7, 22 til Enden.							
G.	25 8. E. Trinitat.	4.20	Morg.	Jacobus		9½	10
M.	26 Anna	5.1	12.30	Brins Knuds Fødselsd		10½	11½
Ti.	27 Martha.	6.02	1.15	Maanen Jorden fjærnest		11½	—
D.	28 Aurelius	6.42	2.06	Sol op 4.25, ned 8.32		12½	12½
I.	29 Oluf	7.15	3.03	Tusmørket varer 56'		1½	1½
F.	30 Abdon	7.43	4.06	☉ f. M. 12 Midnat		2½	2½
L.	31 Germanus	8.07	5.13			2½	3

August 1920.

D. C. N.

Høstmaaned. 31 Dage

Se Anm. 3. & 4. i Lande

Aften Form.

Fin. Tim

32. Uge. **Den utro Enefoged.** Luf. 16, 1—9.

2 Række: Luf. 12, 32—48.

S.	1	9. S. e. Trinit.	8.28	6.21	Beders Fængsel	3½	3½
M.	2	Hannibal	8.48	7.31		4	4
Ti.	3	Nikodemus	9.07	8.43	Sol op 4.37, ned 8.19 Tusmørket varer 53'	4½	4½
D.	4	Dominicus	9.27	9.56		5	5½
L.	5	Dævaldus	9.50	11.09	De lyse Nætter ophører.	5½	6
F.	6	Kristi Fortlar.	10.17	12.24		6½	6½
L.	7	Donatus	10.50	1.40	C f. Kv. 5 Eftm	7	7½

33. Uge. **Jesús græder over Jerusalem.** Luf. 19, 41 til Enden.

2 Række: Matth 11, 16—24.

S.	8	10. S. e. Trinit.	12.31	2.54	Ruth	7½	8
M.	9	Romanus	Morg	4.02		8½	9½
Ti.	10	Laurentius	12.23	5.02	Sol op 4.50, ned 8.05 Tusmørket varer 51'	8½	10½
D.	11	Herman	1.26	5.52		11½	—
L.	12	Olava	2.44	6.32	Maanen Jord. nærmest.	12½	12½
F.	13	Hippolytus	4.05	7.04		14	14
L.	14	Eusebius	5.29	7.30	☉ n. M. 5 Morg.	24	24

34. Uge. **Varisæren og Tolderen.** Luf. 18, 9—14.

2. Række: Luf. 7, 36 til Enden.

S.	15	11. S. e. Trinit.	6.52	7.54	Maria Himlf.	3	3½
M.	16	Rochus	8.12	8.17		3½	4
Ti.	17	Anastatius	9.31	8.38	Sol op 5.03, ned 7.49 Tusmørket varer 48'	4½	4½
D.	18	Mgapetus	10.45	9.01		5½	5½
L.	19	Sebaldus	11.57	9.26		5½	6
F.	20	Bernhard	1.06	9.55		6½	6½
L.	21	Salomon	2.10	10.31	☉ f. Kv. 12 Middag	7	7½

35. Uge. **Den Døve og Stumme.** Mark. 7, 31 til Enden.

2. Række: Matth. 12, 31—42.

S.	22	12. S. e. Trinit.	3.07	11.12	Symphorian	7½	8
M.	23	Zachaus	3.57	12.00	Gundebagene ender.	8½	9½
Ti.	24	Bartolomæus	4.39	Morg.	Maanen Jorden fjern.	9½	10½
D.	25	Ludvig	5.15	12.55	Sol op 5.16, ned 7.33 Tusmørket varer 46'	11	11½
L.	26	Trenæus	5.45	1.55		—	12½
F.	27	Gebhardus	6.10	3.00		12½	1
L.	28	Augustinus	6.32	4.08		13	2

36. Uge. **Samaritaneren og Viten.** Luf. 10, 23—37.

2. Række: Matth. 20, 20—28.

S.	29	13. S. e. Trinit.	6.53	5.18	Johannes Galshuggelse.	24	24
M.	30	Benjamin	7.13	6.31	☉ f. M. 2 Eftm.	3	3½
Ti.	31	Bertha	7.31	7.44		3½	3½

Septbr. 1920.

D. C. N.

Fiskemaaend.

30 Dage

Se Num. 3. S. Højraude

		Aften	Form.		Frn.	Em.
D.	1 Egidius	7.57	8.59	Sol op 5.29, ned 7.16' Tussmørket varer 44'	4½	1½
T.	2 Elija	8.23	10.13		4½	4½
F.	3 Seraphia	8.54	11.29		5½	5½
L.	4 Theodosias	9.32	12.44		5½	6½

37. Uge. De 10 Spedalske. Luk. 17, 11—19.

2. Række: Johs. 5, 1—15.

G.	5 14. S. e. Trinit.	10.20	1.53	Regina. C. f. Sv. 8 Aften	6½	7
M.	6 Magnus	11.19	2.54		7½	7½
Ti.	7 Robert	Morg.	3.46	Sol op 5.42, ned 6.58 Tussmørket varer 43' Maanen Jord. nærmest	8½	9
D.	8 Maria Fodsel	12.28	4.28		9½	10½
T.	9 Gorgonius	1.44	5.02	11	11½	
F.	10 Burhard	3.04	5.31	—	12½	
L.	11 Hillebert	4.26	5.55	1	1½	

38. Uge. Ingen kan tjene to Herre. Matth. 6, 24 til Enden.

2. Række: Luk. 10, 38 til Enden.

G.	12 15. S. e. Trinit.	5.46	6.18	Guido. ☉ n. N. 2 Ejnt.	2	2½
M.	13 Cyrianus	7.05	6.41		2½	3
Ti.	14 † Dphojsje	8.22	7.03	Eskild Sol op 5.55, ned 6.40, Tussmørket varer 42'	3½	3½
D.	15 Tamperdag	9.36	7.28		4½	4½
T.	16 Euphemia	10.47	7.56	4½	5	
F.	17 Lambertus	11.54	8.29	5½	5½	
L.	18 Titus	12.54	9.08	5½	6	

39. Uge. Enkens Søn af Nain. Luk. 7, 11—17.

2. Række: Johs. 11, 19—45.

G.	19 16. S. e. Trinit.	1.48	9.54	Constantia	6½	6½
M.	20 Tobias	2.35	10.46		f. Sv. 6 Morg. Maan. Jorden fjernet	7
Ti.	21 Mathæus	3.15	11.44	7½		8½
D.	22 Mauritius	3.34	Morg.	Sol op 6.09, ned 6.22 Tussmørket varer 42'	9	9½
T.	23 Linus	4.11	12.46		10½	11
F.	24 Tecla	4.35	1.53	Eiteraar. Veg. Jævnd.	11½	—
L.	25 Cleophas	4.57	3.03		12½	12½

40. Uge. Den Vaterfottige. Luk. 14, 1—11.

2. Række: Mart 2, 14—22.

G.	26 17. S. e. Trinit.	5.18	4.14	Adolph. Kong Chr. X: Fødselsdag	1	1½
M.	27 Cosmus	5.39	5.27		1	3
Ti.	28 Bencelaus	6.01	6.42	f. N. 3 Morg. Sol op 6.22, ned 6.04 Tussmørket varer 42'	2	2½
D.	29 Miffelsdag	6.26	7.59		3	3½
T.	30 Hieronymus	6.56	9.16	3½	4	

Oktober 1920.

D. C. N.

Søndemaaned. 31 Dage

Se Anm. 3. S. Sjælland

		Aften	Form.		Fm.	Em.
F.	1 Remigius	7.32	10.32		4½	4½
L.	2 Ditlev	8.17	11.43		5	5½

41. Uge. **Øvis Søn er Kristus?** Matth. 22, 34 til Enden.
2. Række: Johs. 15, 1—11.

G.	3 18. S. e. Trinit.	9.13	12.48	Mette	5½	6
M.	4 Franciscus	10.19	1.43	Maanen Jorden nærm.	6½	6½
Ti.	5 Blacidus	11.31	2.26	C f. Kv. 2 Morg.	7	7½
D.	6 Broderus	Morg.	3.02	Sol op 6.35, ned 5.46 Tusmørket varer 42'	8	8½
L.	7 Amalie	12.48	3.32		9½	10½
F.	8 Ingeborg	2.08	3.58		11	11½
L.	9 Dionysius	3.26	4.21		—	12½

42. Uge. **Den Værkbrudne.** Matth. 9, 1—8.
2. Række: Johs. 1, 35 til Enden.

G.	10 10. S. e. Trinit.	4.44	4.43	Ureou	12½	1
M.	11 Genesius	6.01	5.05		1½	1½
Ti.	12 Maximilian	7.16	5.29	☉ n. M. 2 Morg.	2½	2½
D.	13 Angelus	8.28	5.56	Sol op 6.49, ned 5.29 Tusmørket varer 42'	3	3½
L.	14 Calixtus	9.37	6.27		3½	4
F.	15 Hedvig	10.41	7.04		4½	4½
L.	16 Gallus	11.38	7.47		4½	5

43. Uge. **Bryllupsfæderne.** Matth. 22, 1—14.
2. Række: Matth. 21, 28—44.

G.	17 20. S. e. Trinit.	12.27	8.37	Florentinus	5½	5½
M.	18 Lufas	1.08	9.32	Maanen Jord. fjern.	5½	6½
Ti.	19 Balthasar	1.43	10.34	Sol op 7.03, ned 5.12 Tusmørket varer 42'	6½	7
D.	20 Felicianus	2.12	11.38		7½	7½
L.	21 Ursula	2.37	Morg.	☉ f. Kv. 2 Morg.	8½	9
F.	22 Cordula	2.59	12.46		9½	10½
L.	23 Eoren	3.20	1.54		10½	11½

44. Uge. **Den kongelige Mand.** Johs. 4, 46—53.
2. Række: Johs. 4, 34—42.

G.	24 21. S. e. Trinit.	3.41	3.05	Proclus	11½	—
M.	25 Crispinus	4.03	4.19	Prins Valdemars Føds. Sol op 7.17, ned 4.56	12½	12½
Ti.	26 Amanus	4.26	5.36		1½	1½
D.	27 Sem	4.54	6.54	Tusmørket varer 43'	1½	2
L.	28 Simon og Juda	5.29	8.12		☉ f. M. 3 Eftm. Skyelig	2½
F.	29 Marcissus	6.13	9.28	Maaneformørkelse	3½	3½
L.	30 Malton	7.06	10.38	Maanen Jorden nærmest	4	4½

45. Uge. **Den gældbundne Tjener.** Matth. 18, 23 til Enden.
2. Række: Matth. 18, 1—14.

G.	31 22. S. e. Trinit.	8.09	11.38	Reformationens Beg. Entedronning Louises Fødselsdag	4½	5
----	----------------------	------	-------	---	----	---

Novbr. 1920.

D. C. N.

Slagtemaaned. 30 Dage

**Gr. Rom. 8. S.
Sjunde**

		Aft. Eftm.			Jm.	Em.
M.	1 Alle He'gensd.	9.22	12.27	Sol op 7.31, ned 4.41 Tusmørket varer 44' C i. Kv. 9 Form.	5½	5½
Ti.	2 Alle Sjælessb.	10.39	1.05		6	6½
O.	3 Hubertus	11.57	1.36		6½	7½
F.	4 Otto	Morg.	2.03		8	8½
F.	5 Malachias	1.14	2.25		9½	10
L.	6 Leonhardus	2.31	2.47	10½	11½	

46. Uge. Skattens Mont. Matth. 22, 15—22.

2. Række: Mar. 12, 41 til End n.

S.	7 23. S. e. Trinit.	3.46	3.09	Engelbrecht	11½	—
M.	8 Claudius	5.00	3.32	Sol op 7.46, ned 4.27 Tusmørket varer 45' D n. M. 5 Eiterm. Ulynlig Solformørkelse	12½	12½
Ti.	9 Theodor	6.12	3.57		1½	1½
O.	10 Luther	7.23	4.26		2	2½
F.	11 Morten Bisp	8.28	5.00		2½	3
F.	12 Torfild	9.24	5.41		3½	3½
L.	13 Arcadius	10.21	6.28	3½	4	

47. Uge. Satri Datter. Matth. 9, 18—26.

2. Række: Joh. 5, 17—29.

S.	14 24. S. e. Trinit.	11.05	7.22	Frederik	4½	4½
M.	15 Leopold	11.42	8.21	"aaenen Jord. fjernest	4½	5
Ti.	16 Othenius	12.14	9.23	Sol op 8.00, ned 4.15 Tusmørket varer 47'	5½	5½
O.	17 Anianus	12.40	10.29		6	6½
F.	18 Helychius	1.02	11.36		D i. Kv. 9 Aften	6½
F.	19 Elisabeth	1.23	Morg.		7½	8½
L.	20 Volkmarus	1.43	12.45		8½	9½

48. Uge. Obelæggelsens Bebersthaeligheb. Matth. 24, 15—28.

2. Række: Luf. 17, 20—33.

S.	21 25. S. e. Trinit.	2.04	1.56	Marie Driug	9½	10½
M.	22 Cecilia	2.27	3.09		11	11½
Ti.	23 Clemens	2.52	4.26	Sol op 8.13, ned 4.05 Tusmørket varer 49'	12	—
O.	24 Chrylogonus	3.23	5.44		12½	12½
F.	25 Catharina	4.02	7.03		1½	1½
F.	26 Conrabus	4.51	8.18	D i. M. 3 Morg.	2	2½
L.	27 Jacundus	5.52	9.24	Maanen Jord. nærmest	2½	3½

49. Uge. Jesu Indtog i Jerusalem. Matth. 21, 1—9.

2. Række: Luf. 4, 16—30.

S.	29 1. S. i Advent	7.04	10.19	Sophie Magbalene	3½	4
M.	29 Saturninus	8.22	11.04		4½	4½
Ti.	30 Andreas	9.42	11.39		5	5½

Decbr. 1920. | **D. C. N.** | **Kristmaaned.** 31 Dage | **Er. Num. S. S. Fejrvande**

		Aften	Efterm.		Fm.	En.
D.	1 Arnold	11.03	12.07	Sol op 8.26, ned 3.58 Tusmørket varer 50' C i. Rv. 5 Eftm.	6	6½
F.	2 Bibiana	Morg	12.32		6½	7½
F.	3 Evend	12.20	2.54		7½	8½
L.	4 Barbara	1.36	1.16		8½	9½

50. Uge. Tegn i Sol og Maane. Luf. 21, 25--36.

2. Række: Matth. 25, 1—13.

G.	5 2. S. i Advent	2.50	1.38	Sabina	10	10½
M.	6 Mikolaus	4.02	2.01		11½	11½
Ti.	7 Agathon	5.12	2.28			12½
D.	8 Maria Unbf.	6.19	3.00	Sol op 8.36, ned 3.53 Tusmørket varer 51'	12½	1
F.	9 Rudolph	7.20	3.38		1½	2
F.	10 Judith	8.15	4.22	⊙ u. M 11 Form.	2½	2½
L.	11 Damianus	9.03	5.14		3	3½

51. Uge. Johannes i Fængsel Matth. 11, 2—10.

2. Række: Luf. 1, 67 til Enden.

G.	12 3. S. i Advent	9.43	6.11	Epimachus	3½	3½
M.	13 Lucia	10.16	7.12	Maanen Jord. fjærnest.	4	4½
Ti.	14 Crispus	10.44	8.16	Nifatius	4½	5
D.	15 Tansperdag	11.08	9.22	Sol op 8.44, ned 3.52 Tusmørket varer 52'	5	5½
F.	16 Lazarus	11.29	10.29		5½	6
F.	17 Albine	11.49	11.37		6½	6½
L.	18 Chrinophorus	12.09	Morg	D f. Rv. 4 Eftm.	7	7½

52. Uge. Johannes's Vidnesbyrd. Johs. 1 19—28.

2. Række: Johs. 3, 25 til Enden.

G.	19 4. S. i Advent	12.29	12.47	Nemesius	7½	8½
M.	20 Abraham	12.52	2.01	Sol op 8.49, ned 3.53 Tusmørket varer 52'	8½	9½
Ti.	21 Thomas	1.18	3.16		9½	10½
D.	22 Japetus	1.52	4.33	Sol høer Nar.fort.Dag. Vinterens Begynd lje	11	11½
F.	23 Fortacus	2.35	5.49		—	12½
F.	24 Adam	3.29	7.01	Dronning Alexandrines	12½	1½
L.	25 Juledag	4.36	8.04	E. f. M. 12 Eftm. [Jodfetsd]	1½	2½

53. Uge. Jesus forkynner Jerusalems Edelæggelse.

Matth. 23, 34 til Enden.

2. Række: Matth. 10, 32 til Enden.

G.	26 2. Juledag	5.54	8.56	St. Stephan. Maanen	2½	3
M.	27 Johs Evangel.	7.16	9.37	[Jorden nærmest]	3½	4
Ti.	28 Hornedag	8.41	10.10	Sol op 8.51, ned 3.59 Tusmørket varer 52'	4½	4½
D.	29 Noah	10.02	10.36		5	5½
F.	30 David	11.21	11.00		5½	6½
F.	31 Gulbester	Morg	11.23		6½	7

Landejendommens Nettoudbytte („Reinertrag“).

Efterstaaende Tabel angiver Nettoudbyttet af hver Hektar eller Morgen Jord (henholdsvis Ager, Eng o. s. v.) saaledes som dette er fastsat for 1. til 8. Klasse's Jorder ved Boniteringen i 1878:

	Ager		Eng		Eneb		Hede		Græskov		Vand	
	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen
Klasse 1	Dir. 52.87	Dir. 13.50	Dir. 70.50	Dir. 18.00	Dir. 23.50	Dir. 6.00	Dir. 58.75	Dir. 15.00	Dir. 58.75	Dir. 15.00	Dir. 41.12	Dir. 10.50
2	42.30	10.80	58.75	15.00	14.10	3.60	47.00	12.00	47.00	12.00	23.50	6.00
3	29.20	7.20	47.00	12.00	11.75	3.00	35.25	9.00	35.25	9.00	7.05	1.80
4	18.80	4.80	35.25	9.00	7.05	1.80	23.50	6.00	23.50	6.00	2.35	0.60
5	14.10	3.60	23.50	6.00	3.25	0.90	11.75	3.00	16.45	4.20	0.39	0.10
6	8.22	2.10	15.27	3.90	2.35	0.60	5.87	1.50	9.40	2.40		
7	3.52	0.90	9.40	2.40	0.78	0.20			2.35	0.60		
8	1.17	0.30	4.70	1.20	0.39	0.10			0.39	0.10		

Efterstaaende Tabel viser, hvor meget en Hektar Jord (henholdsvis Ager, Eng etc.) af første til ottende Klasse skal koste, naar den beregnes efter 40 Gange Nettoudbyttet:

	1 Hektar Ager	1 Hektar Eng	1 Hektar Eneb	1 Hekt. Hedejord	1 S. Græsk. Mose	1 Hektar Vand
Klasse 1	Dir. 2115.00	Dir. 2820.00	Dir. 940.00	Dir. 2350.00	Dir. 2350.00	Dir. 1645.00
2	1692.00	2350.00	564.00	1850.00	1850.00	940.00
3	1128.00	1580.00	470.00	1410.00	1410.00	282.00
4	752.00	1410.00	282.00	940.00	940.00	94.00
5	564.00	940.00	141.00	470.00	358.00	15.66
6	329.00	611.00	94.00	235.00	376.00	
7	141.00	376.00	31.33		94.00	
8	47.00	122.00	15.66		15.66	

Metrisk Maal og Vægt.

Længdemaal.

- 1 Mil er $7\frac{1}{2}$ Kilometer er 7500 Meter.
 1 Kilometer er 100 Dekameter er 1000 Meter.
 1 Meter er 10 Decimeter er 100 Centimeter.
 1 Meter er $3\frac{1}{2}$ (3,⁴⁰⁶) Fod. 1 Centimeter er $\frac{5}{12}$ (0,⁴¹⁸⁷) Tommer
 1 Alen er 57 Centimeter, 20 Alen $11\frac{2}{5}$ Meter.

Rummaal.

- 1 Kubikmeter er $42\frac{1}{2}$ (42,⁴⁰¹) Kubikfod.
 " er ca. $\frac{1}{2}$ (0,⁴⁷²¹⁸) Favn Brænde.
 1 Favn Brænde er ca. $2\frac{3}{11}$ (2,¹⁸¹) Kubikmeter.

a. Tørre Varer.

- 1 Hektoliter er 10 Dekaliter er 100 Liter.
 1 Hektoliter Korn er $\frac{5}{7}$ (0,⁷¹⁸⁸) Tønde.
 1 Hektoliter Korn er $5\frac{3}{4}$ (5,⁷⁵⁰⁴) Skæppe.

b. Flydende Varer.

- 1 Hektoliter er $\frac{5}{11}$ Okskehoved (0,⁴⁵⁵).
 1 Liter er $\frac{5}{9}$ Kande (0,⁵⁵⁵).
 1 Hektoliter er $2\frac{3}{4}$ Anker (2,⁷⁵⁰).
 1 Hektoliter er $\frac{9}{7}$ Tønde Øl (0,³⁶²).

Flademaal.

- 1 Hektar er 100 Are er 10,000 Kvadratmeter.
 1 Kvadratmeter er $12\frac{1}{6}$ Kvadrutfod. 1 Ar er $4\frac{2}{3}$ Kvadratroder
 1 Hektar er ca. 2 (1,⁸⁸¹⁹) Tønder Land à 240 Kvadratroder.

Vægt.

- 1 Kilogram er 10 Hektogram er 100 Dekagram er 1000 Gram.
 1 Kilogr. er 2 Pd., 1 Lod, 16 Gram, er $1\frac{1}{12}$ Dekagr. eller Nylod
 1 Dekagram er 2 Kvint. 1 Kvint er $\frac{1}{2}$ Dekagram.

Rentetabel.

Aarlig Rente.

Kapital	6 ⁰ / ₁₀	5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	5 ⁰ / ₁₀	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	4 ⁰ / ₁₀
1 M.	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04
2 —	0,12	0,11	0,10	0,09	0,08
3 —	0,18	0,16	0,15	0,13	0,12
4 —	0,24	0,22	0,20	0,18	0,16
5 —	0,30	0,27	0,25	0,22	0,20
6 —	0,36	0,33	0,30	0,27	0,24
7 —	0,42	0,38	0,35	0,31	0,28
8 —	0,48	0,44	0,40	0,36	0,32
9 —	0,54	0,49	0,45	0,40	0,36
10 —	0,60	0,55	0,50	0,45	0,40
20 —	1,20	1,10	1,00	0,90	0,80
50 —	3,00	2,75	2,50	2,25	2,00
100 —	6,00	5,50	5,00	4,50	4,00
500 —	30,00	27,50	25,00	22,50	20,00
1000 —	60,00	55,00	50,00	45,00	40,00

Det danske Kongehus.

Kong Christian X. til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, født 26. September 1870, julcederede 14. Maj 1912, formælet 26. April 1898 med

Dronning Alexandrine Augusta, Hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24. December 1879.

Sønner:

- 1) Kronprins **Christian Frederik Franz Michael Carl Valdemar Georg**, f. 11. Marts 1899.
- 2) **Knud Christian Frederik Michael**, født 27. Juli 1900.

Moder:

Enkedronning Louise Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverrig og Norge, født 31. Oktober 1851, formælet 28. Juli 1869, Enke efter Kong Frederik VIII 14. Maj 1912.

Kongens Søjlende:

- 1) **Saakon VII.**, Norges Konge (Christian Frederik Carl Georg Valdemar Axel), f. 3. August 1872, formælet 22. Juli 1896 med **Maud Charlotte Marie Victoria**, Datter af Kong Edward VII. af England, født 20. November 1869.
- 2) **Harald Christian Frederik**, f. 6. Oktober 1876, formælet 28. April 1909 med **Helena Adelhaid Viktoria Maria**, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Bylåsberg, født 1. Juni 1888. — Døtre:
 - 1) **Feodora Louise Caroline Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne**, født 3. Juli 1910.
 - 2) **Caroline-Mathilde Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelhaid**, født 27. April 1912.
 - 3) **Alexandrine Louise Caroline Mathilde Dagmar**, f. 12. December 1914.
- 3) **Ingeborg Charlotte Caroline Frederikke Louise**, f. 2. August 1878, formælet 27. August 1897 med **Oscar Carl Wilhelm**, Prins af Sverrig, Hertug af Westgothland, født 27. Februar 1861.
- 4) **Thyra Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth**, født 14. Marts 1880.

- 5) **Christian Frederik Vilhelm Valdemar Gustav**, født 4. Marts 1887.
 6) **Dagmar Louise Elisabeth**, født 23. Maj 1890.

Faders Søskende:

- 1) **Megandra Caroline Marie Chorolette Louise Julie**, født 1. Dec. 1844 formælet 10. Marts 1863 med senere **Edward VII.**, Konge af Storbritanien og Irland, Keiser af Indien, Enke 6. Maj 1910.
- 2) **Maria Feodorovna (Maria Sophie Frederikke Dagmar)**, født 26. November 1847, formælet 9. November 1868 med senere Keiser **Alexander III.** af Rusland, Enke 1. November 1894.
- 3) **Thyra Amalie Caroline Charlotte Anna**, født 29. Septbr 1853, formælet 21. December 1878 med **Crafft August Wilhelm Adolf Georg Friedrich**, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21. September 1845.
- 4) **Valdemar**, født 27. Oktober 1858, formælet 22. Oktober 1885 med **Marie Amélie Françoise Hélène**, Prinsesse af Orléans, f. 13. Jan. 1865, død 4. December 1909. — **Børn:**
 - 1) **Kage Christian Alexander Robert**, født 10. Juni 1887, Prins og Greve af Rosenborg, formælet 17. Januar 1914 med Grek Gabri di Bergolo's Datter **Mathilde**, Prinsesse og Grevinde af Rosenborg, født 17. September 1885.
 - 2) **Axel Christian Georg**, født 12. August 1888.
 - 3) **Eril Frederik Christian Alexander**, født 8. November 1890.
 - 4) **Biggo Christian Adolph Georg**, født 25. December 1893.
 - 5) **Margrethe Françoise Louise Marie Helene**, født 17. Sept. 1895.

Fortegnelse over Markederne i Aaret 1920.

Af Fortæller: S. Hejste. Sv. Sværg. Str. Stram.

De indklamrede Tal angiver, hvormange Dage Markedet holdes.

Glesvig.

- Kabenzaa**, 17. Febr., 2. Marts SvS, 27. April Sv, 4., 11. Maj SvS, 16. Juli (2) Str, 27. Juli, 5., 19. Okt. SvS, 21. Okt. (2) Str, 26. Okt., 16. Dec. SvS.
- Agerstov**, 4. Maj, 12. Okt. SvS.
- Arnæs**, 9. Juni (2) Str.
- Arnum**, 1. Maj, 11. Aug., 2. Okt. SvS-Træv.
- Volberslev**, 28. April, 6. Okt. StrSvS.
- Bredsted**, 18. Febr. (3) Str, 23., 30. April, 7., 14. Maj SvS, 17. Juni (2) Str, 18. Sept. HJøl, 1., 8., 15., 22., 29. Okt., 5. Nov. SvS, 12. Nov. StrSvS, 19., 26. Nov. SvS.
- Broager**, 11. Maj (2) Str, (1) SvS. 3. Nov. (2) Str (1) SvS.
- Bromølle**, 28. Maj SvS.
- Kristiansfelt**, 24. April, 1. Maj, 9., 16. Okt. SvS.
- Dgndved**, 25. Juni SvS.
- Egersjorde**, 15. Febr. (3) Str, 16. Febr., 29. Febr. SvS, 20. Juni (3) Str, 21. Juni SvS, 3. Okt. (3) Str, 4. Okt. SvS.
- Glensborg**, 3. Febr., 2. Marts, SvS. 14. Marts (4) Str, 1., 7., 9., 14., 16. April SvS, 21. April Magerfv., 23., 30. April SvS, 5. Maj Magerfv., 7., 14., 21., 28. Maj, 14. Juli, 11. Sept. SvS, 19. Sept. (4) Str, 6. Okt. Magerfv., 22. Okt. (2), 23. Okt., 4., 11. Nov. SvS.
- Frederikstads**, 14. Maj Str, 22. Juli (2) Str, (1) SvS, 10. Sept. Str, 5. Okt. StrSvS, 7. Okt., S.
- Garding**, 5. Febr. (3), 17. Juni (3) Str.
- Geltling**, 21. April, 4. Okt. Sv.
- Gram**, 12. Maj, 21. Okt. SvS-Træv.
- Graasten**, 6. Maj, 7. Okt. SvS.
- Haderslev**, 8. Jan., 16., 23. Febr., 1., 8., 15., 22. Marts, 6. April SvS, 11. April (3) Str, 12., 19., 26. April, 3., 10., 17., 25., 31. Maj, 7., 14., 21. Juni SvS, 18. Juli (2) StrHJøl, 20. Sept. SvS, 26. Sept. (3) Str, 27. Sept., 4., 11., 18., 25. Okt., 1., 8., 15. Nov. SvS.
- Hanoed**, 1. Maj, 29. Sept. StrSvS.
- Hellevad**, 5. Maj, 13. Okt. SvS.
- Højer**, 6. Maj, 21., 28. Okt. SvS-Træv.
- Husby**, 20. April, 20. Sept. SvS.
- Husum**, 6., 8., 15., 22., 29. Jan., 5., 12., 19., 26. Febr., 4., 11., 18., 22., 25. Marts, 1., 8., 15., 22., 29. April, 6., 12. 20., 27. Maj SvS, 3. Juni (4) StrHJøl, (1) SvS, 10., 17., 24., 28. Juni SvS, 29. Faar, 30. Juni SvS, 6. Juli Faar, 7. Juli SvS, 13. Juli Faar, 14. Juli SvS, 20. Juli Faar, 21. Juli SvS, 27. Juli Faar, 28. Juli SvS, 3. August

Faar, 4. Aug. RvS, 10. Aug. Faar, 11. August RvS, 17. August Faar, 18. August RvS, 24. August Faar, 25. August RvS, 31. August Faar, 1. Sept. RvS, 7. Sept. Faar, 8. Sept. RvS, 14. Sept. Faar, 15. Sept. RvS, 21. Sept. Faar, 22. Sept. RvS, 23. Sept. (4) Rr, 28. Sept. Faar, 29. Sept. (2) RvS, 5. Okt., 26. Okt. Faar, 27. Okt. (2) RvS, 2. Nov. Faar, 3. Nov. (2) RvS, 9. Nov. Faar, 10. Nov. (2) RvS, 15. November Faar, 16., 18. Nov. RvS, 23. Nov. Faar, 24. Nov. (2) RvS, 30. Nov. Faar, 1. Decbr. (2), 9, 16., 23., 30. Decbr. RvS.

Jels, 28. April, 19. Okt. RvSHebl., grove Trav., Husflidv.

Kappel, 2. Martz, RvS, 5. Maj (2), 20. Okt. (2) Rr. Grijemarked hver Onsdag.

Karby, 16. April, 8. Okt. RvS.

Kcium, 4. Maj, 26. Okt. RvS, Landbrugsprodukter.

Kliplev, 6. April, 9. Sept. RvS.

Krop, 22. Okt. RrRvS.

Langhorn, 24. April RrRvS, 17. Aug. (2) Rr, 18. Aug. RvS.

Læk, 17., 24. Febr., 2., 9., 16., 23., 30. Martz, 6., 13., 20., 27. April, 4. Maj RvS, 10. Maj (2) RrRvS, 18., 25. Maj, 1., 8., 15., 22., 29. Juni, 6., 13., 20. Juli, 30. Aug., 6., 13., 20., 27. Sept. RvS, 4. Okt. (2) Rr, (1) RvS, 11., 19., 25. Okt., 2., 8., 15., 22., 29. Nov. RvS.

Løgumkloster, 2., 16. Martz RvS, 14. April (3) Rr, 15. April, 1. Maj, 15. Juni, 20. Juli RvS, 16. Aug. (2) Rr, 17. Aug., 4. Okt. RvS.

Lytzborg, 15. Juni, 25. Sept. RrRvS.

Niblum, 1. Maj RvS.

Nibøl, 20. April, 3. Maj RvS, 17. Juni (2) Rr, (1) RvS, 11., 18. Okt., 1. Nov. RvS.

Nordborg, 3. Maj (2) Rr, 4. Maj RvS, 21. Sept. (2) Rr, 3. Nov. RvS.

Over Jerødal, 28. April, 14. Okt. RvS.

Oldensvort, 13. Juli, 10. Aug., 14., Sept., 12. Okt., RvS.

Øster Løgum, 7. Maj, 8. Okt. RvS.

Overis, 14. April RvS.

Rausted, 21. April, 7. Okt. RvS.

Rodding, 27. April, 18. Sept., 16. Okt. RvS.

Satrup (Slesvig), 26. April RvS, 3. Maj Magertv., 13. Sept. RvS.

Slovlund, 28. April, 16. Sept. RvS.

Slovby (Nis), 24. Sept. RvS.

Starbæk, 28. April RvSTrav., 6. Maj RvS, 20. Okt. RvSTrav.

Slesvig, 9. Jan. RvS, 13. Febr. (5) Rr, 3. Martz, 6., 13., 27. April, 4., 11. Maj RvS, 1. Sept. (8) Rr, 6. Sept. (2), 22., 29. Okt., 5. Nov. RvS.

Svansted, 28. Sept. RrRvS.

Sommersted, 4. Maj 12. Okt. RvS, Grijemarked hver Fredag.

Sønderborg, 4. Martz RvS, 25. Martz RrRvS, 7. Maj RvS, 21. Juli Rr, 10. Aug., 7. Sept. RvS, 30. Sept. Rr, 19. Okt. RvS.

Stenbjerg, 6. April 12. Okt. RvS.

Sønderbrarup, 29. April SvS, 26. Juli (3) Kr, (2) SvS, 14. Okt., SvS.

Sønderstapel, 22. April, 8. Okt. K SvS.

Tinglev, 5. Maj, 24. Aug. SvS.

Tønning, 16. Maj (2) Kr, 30. Juni, 7., 14., 21., 28. Juli, 4., 11. 15. Aug. SvS, 20. Aug. K SvS, 25. Aug., 1., 8. Sept. SvS, 9. Sept. Nøsthus, 15., 22., 29. Sept, 6., 11., 13., 18., 20., 25., 27. Okt. SvS, 31. Okt. (2) Kr, 1., 3., 10. Nov. SvS.

Tostlund, 27. April, 29. Sept. SvS Tra., Rebl. og Husildst.

Tønder, 9., 30. Jan., 20. Febr., 5., 12., 19., 26. Marts, 9., 16., 23., 30. April, 7., 14., 21., 28. Maj SvS, 2. Juni (4) Ud, 3. Juni (2) Kr, 2., 9., 16., 23., 30. Juli SvS, 6. Aug. HovedsvS, 13., 20., 27. Aug. SvS, 3. Sept. HovedsvS, 10. Sept. SvS, 17. Sept. HovedsvS, 23. Sept. (2) Kr, 24. Sept. SvS, 29. Sept. (3) Humsle, 1., 8., 15., 22., 29. Okt., 5., 12., 19., 26. Nov., 3., 10. Decbr. SvS.

Treje, 28. April SvS.

Ulserup, 28. Sept. SvS.

Vejl paa Fær, 2. Maj (4) Kr. 16. Okt. (4) Kr, (1) SvS.

Torvedage.

M a n d a g: Haderslev.

T i r s d a g: Aabenraa.

F r e d a g: Flensborg.

S ø r d a g: Flensborg.

Danmark.

Markeder paa de danske Øer.

Almindingen, 1. Juli Heste.

Ararup, 20. Jan., 16. Marts, 12. Maj, 14. Sept. og 10. Nov. Heste og Kreaturer.

Årsens, Torvedag hver Onsdag og Førdag, første Førdag i hver Maaned med lev. Kreaturer, 17. og 28. Febr., 23. Marts, 25. Juni, 22. Sept. og 16. Nov. Heste og Kreaturer.

Bogensø, Torvedag hver Torsdag, første Torsdag i hver Maaned med lev. Kreaturer, 3. Febr. Heste; 28. Febr., 9. Mar:s og 11. Maj Heste og Kreaturer, 8. Juli Heste, 28. Sept., 9. Nov. og 21. Dec. Heste og Kreaturer.

Ejby, 10. Marts og 29. Sept. Heste og Kreaturer.

Falsø, 30. Mar:s og 26. Okt. Kreaturer.

Frederikshund, Torvedag hver Mandag og Torsdag, anden Onsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer, 27. Jan., 25. Febr. og 31. Marts, Heste og Kreaturer, 28. April Heste, 3. Nov. (Efteraarsmarked) og 21. Dec. (Julemarked) Heste og Kreaturer.

Fredrikshavn, første Tirsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.

Faaborg, Torvedag hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag, anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og Aug., med lev. Kreaturer, 29. Jan. Heste, 24. Februar, 11. Marts, 17. Juni, 5. Okt. og 6. Nov. Heste og Kreaturer.

Græsted, 6. Jan., 2. Febr. 1. Marts, 6. April, 3. Maj, 7. Juni, 9. Aug., 6. Sept., 4. Okt. og 6. Dec. Heste og og Kreaturer.

Hasselø, 3. Marts Heste og Kreaturer, jærlig Heste, 12. Maj, 8. Sept. og 3. Nov. Kreaturer.

Sellinge, 14. Jan., 11. Febr., 10. Marts, 14. April, 12. Maj, 9. Juni, 14. Juli, 8. Sept., 13. Okt. og 10. Nov. Kreaturer.

Sellingør, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 25. Febr., 19. April, 19. Juli og 15. Okt. Kreaturer.

Sillerød, Torvedag hver Mandag og Torsdag, hver Lørdag fra 1. Maj til 31. Okt. Torvedag med Haveprodukter, tredje Onsdag i hver Maaned og første Onsdag i hver Maaned med Undtagelse af Marts, Maj og November Marked med Kreaturer, 3. Marts stort Hestemarked, 5. Maj (Føreaarsmarked) Heste og Kreaturer, 2. Nov. (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Solbæk, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 17. Febr. Heste, 10. og 22. Marts, 7. April, 21. Juni (Sommermarked) og 19. Oktober Heste og Kreaturer, 23. Nov. (Efteraarsmarked) Kreaturer.

Svalsø, 3. Marts, 10. Maj, 7. Sept. og 10. Nov. Kreaturer.

Sørsholm, 20. April og 29. Okt. Heste og Kreaturer.

Sønderup, 6. April og 11. Okt. Heste og Kreaturer.

Stalundborg, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, 9. Febr., 24. Marts, 3. Maj (Føreaarsmarked), 21. Juli (Sommermarked), 21. Sept. og 3. Nov. (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Hjerteminde, Torvedag hver Tirsdag og Fredag, 20. Febr., 6. Marts, 4. Juni, 16. Okt. og 24. Nov. Heste og Kreaturer.

Storsø, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 15. Juni (Sommermarked) Heste og Kreaturer.

Støbenhavn, Torvedag Mandag og Torsdag med Slagtekvæg.

Stoge, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 7. Jan., 4. Febr., 10. og 24. Marts, 14. April, 21. Maj (Føreaarsmarked), 2. Juni, 27. Juli, 1. og 21. September, 6. og 27. Okt. (Efteraarsmarked), 1. og 21. Dec. (Julemarked) Heste og Kreaturer.

Maribo, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 26. Febr., 9. og 30. Marts, 10. Juni (Sommermarked) og 21. Sept. Heste og Kreaturer.

Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag, 28. Maj og 1. Okt. Heste og Kreaturer.

Middelfart, Torvedag hver Tirsdag og Fredag, 4. og 27. Febr., 20. Marts, 7. April, 14. Juli, 23. Sept. og 4. Nov. Heste og Kreaturer.

Rakflø, Torvedag hver Lørdag, hver Tirsdag Torvedag med levende Kre-

- atrer. 10. Febr., 4. og 18. Marts, 5. og 20. Okt. samt 9. Nov. Heste og Kreaturer.
- Aalborg**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Lørdag med lev. Kreaturer. 25. Febr. og 12. Marts Heste og Kreaturer, 7. Juli Heste, 15. Okt. og 12. Nov. Heste og Kreaturer.
- Akøbing** (Falster), Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Tirsdag Marked med Kreaturer. 27. Febr. Heste, 28. April, 21. Juli (Sommermarked), 6. Okt. og 10. Nov. Heste og Kreaturer.
- Akøbing** (Sjælland), 18. Febr. Heste, 21. April Kreaturer, 9. Juni (Sommermarked) og 22. Sept. (Høstmarked) Heste og Kreaturer, 15. Decbr. Heste.
- Aksted**, 25. Marts, 8. April og 22. Sept. Heste og Kreaturer, 2. November Heste.
- Årre-Nabn**, 20. Maj og 2. Okt. Heste og Kreaturer.
- Årsted**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 21. Jan., 18. Febr., 17. Marts, 20. April, 19. Maj (Førsaarsmarked), 16. Juni, 21. Juli (Sommermarked), 18. Aug., 15. Sept., 20. Okt., 17. Nov. (Efteraarsmarked) og 15. December Heste og Kreaturer.
- Odense**, Torvedag hver Mandag, Onsdag og Lørdag, hver Mandag, (eller, hvis Helligdag, den paafølgende Tirsdag) Marked med Kreaturer, 5. Jan., 9. Febr., 1. Marts, 26. April, 3. Maj, 14. Juni, 13. Juli (St. Knud), 9. Aug., 27. Sept., 18. Okt., 8. Nov. og 20. Decbr. Heste.
- Bræsto**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, anden Tirsdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.
- Blinge**, 19. Marts, 3. Juni, 6. Okt. og 23. Nov. Heste og Kreaturer.
- Blingsted**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, Tirsdagene 13. Jan., 10. Februar, 9. og 23. Marts (Førsaarsmarked), 13. April, 11. Maj, 8. Juni (Sommermarked), 13. Juli, 10. Aug., 14. og 28. Sept. (Høstmarked), 12. Okt., 9. Nov. (Efteraarsmarked) og 14. Decbr. (Julemarked) Heste og Kreaturer.
- Roskilde**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Mandag paa Nytorv Torvedag for Handel med Smaggrise, 5. Jan., 13. Febr., 5., 19. og 26. Marts, 5. Maj (Førsaarsmarked), 7. Juni, 5. Juli, 2. Aug., 6. og 24. Sept. (Væremarked), 8. Nov. (Efteraarsmarked) og 6. Decbr. Heste og Kreaturer.
- Rudløbing**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, 18. Marts, 18. Juni og 13. Nov. Heste og Kreaturer.
- Ruds-Bebbn**, 26. Marts og 7. Okt. Kreaturer.
- Rodbn**, hver Torsdag Torvedag med alle Slags Landbrugsprodukter undtagen Heste og Hornkvæg, 16. Febr. og 23. Marts Heste og Kreaturer, 6. Juli (Sommermarked) og 19. Okt. Kreaturer, 16. Nov. Heste og Kreaturer.
- Ronne**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag.
- Salsløbing**, Torvedag hver Lørdag, 2. og 16. Marts Heste og Kreaturer, 13. Juli (Sommermarked) og 1. Oktober Kreaturer, 3. Nov. Heste og Kreaturer.

Hjælltor, Torvedag hver Fredag, 5. Marts, 7. Maj, 3. Sept., og 5. Nov. Heste og Kreaturer.

Slagelse, første Tirsdag i Februar, Marts, April, Juni, August, Oktober og December Marked med Heste og Kreaturer, 6. Jan. stort Hestemarked, 2. og 16. Marts, 4. Maj (Fjoraarsmarked) 6. og 7. Juli (Sommermarked), 7. Sept. (Høstmarked) samt 2. og 3. Nov. (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Slangerup, 23. Marts, 17. Maj, 15. Juni og 30. Nov. Heste og Kreaturer.

Sors, 12. og 26. Marts, 9. April 17. Maj, 29. Juni (Sommermarked), 22. Sept. (Høstmarked), 8. Okt., 5. Nov. og 10. Dec. Heste og Kreaturer.

Stige, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 8. Marts, 23. og 24. Sept. (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Storehøbinge, 2. og 16. Marts, 6. April, 18. Maj (Fjoraarsmarked) og 16. Okt. (Efteraarsmarked), Heste og Kreaturer.

Stubbeløbing, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 26. Maj og 28. Okt. Heste og Kreaturer.

Svendborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Onsdag med lev. Kreaturer. 14. Jan., 18. Febr., 3. og 17. Marts, 19. Maj, 22. Juli, 13. Okt., 5. og 25. Nov. Heste og Kreaturer.

Tranebjerg paa Samsø, 25. Marts og 7. Okt. Heste og Kreaturer.

Vordingborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Fredag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.

Vilstoft, 28. Jan., 21. April, 28. Juli og 27. Okt. Heste og Kreaturer.

Vræsløbing, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, anden Tirsdag i hver Maaned Torvedag med lev. Kreaturer. 5. Marts, 20. Juli og 7. Okt. Heste og Kreaturer.

Markeder i Sjælland.

Nabylbro, 8. April, 20. Maj, 16. Sept. og 15. Okt. Heste og Kreaturer.

Nalborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag hver Tirsdag Marked med Kreaturer. 23. Jan. og 20. Febr. Heste; 9. Marts og 15. Dec. Heste og Kreaturer.

Nalbøl, 4. Okt. Heste og Kreaturer.

Nalestrup, 15. Jan., 18. Marts, 19. April, 24. Juni, 16. Sept. og 24. Nov. Heste og Kreaturer.

Narhø, Tirsdag Marked med Kreaturer paa Kvægtorvet. Lørdag almindelig Torvedag med Landbrugsprodukter paa Byens Torve, 7. Jan., 2. og 23. Febr., 8., 15. og 22. Marts Heste; 6. April, 10. Maj, 5. Juli, 19. Okt. og 18. Dec. Heste og Kreaturer.

Nars, 7. Febr., 10. April, 27. Maj, 8. og 30. Sept. samt 5. Nov. Heste og Kreaturer.

Ngerbøl, 19. April og 8. Okt. Heste og Kreaturer.

Nillingaasbro, 6. Febr., 28. Marts, 4. Maj, 4. Juni, 23. Juli, 7. Sept. 16. Okt. og 16. Dec. Heste og Kreaturer.

Nisager, 8. Maj og 9. Okt. Heste og Kreaturer.

Hjerringbro Station, første Lørdag (1 Jan. Fredag d. 2.) i hver Maaned
Marked med Heste og Kreaturer.

Bramminge, 21. April, 2. Aug. og 11. Okt. Heste og Kreaturer.

Brande, 21. Febr., 29. Marts, 10. Maj, 30. Juli, 27. Sept. og 19. Nov.
Heste og Kreaturer.

Bryrup, 12. Maj og 22. Sept. Heste og Kreaturer.

Brædstrup, 2. Febr., 8. Maj, 24. Juli og 22. Okt. Heste og Kreaturer.

Brønderslev, 12. Jan., 9. Febr., 8. Marts, 12. April, 10. Maj, 14. Juni,
12. Juli, 9. Aug., 6. Sept., 11. Okt., 8. Nov. og 13. Decbr. Heste og
Kreaturer.

Brørup, 6. Marts, 6. Maj og 30. Sept. Heste og Kreaturer.

Bulle, 12. Maj og 17. Sept. Heste og Kreaturer.

Bævmarsbro, 21. April og 6. Okt. Heste og Kreaturer.

Bælum, 17. Marts og 16. Okt. Heste og Kreaturer.

Borlop, 9. April, 8. Juli, 8. Okt. og 3. Dec. Heste og Kreaturer.

Bronninglund, 23. April og 4. Okt. Heste og Kreaturer.

Ebeltoft, 24. Jan., 11. Marts, 24. Juni og 23. Sept. Heste og Kreaturer.

Egtved, 3. Maj og 7. Okt. Heste og Kreaturer.

Gåbjerg, Torvedag hver Lørdag. Hver Fredag hele Aaret Marked med
Kreaturer (naar Helligdag, Sønne dagen forud.) 30. Jan., 29. April
og 24. Sept. Heste og Kreaturer.

Hjeristev, 19. Jan., 14. Febr., 12. April, 19. Juni, 10. Sept., 16. Okt.,
6. Nov. og 11. Dec. Heste og Kreaturer.

Hlauenshøld, 16. April, 13. Sept. og 5. Nov. Heste og Kreaturer.

Holdingbro, 19. Maj og 2. Okt. Heste og Kreaturer.

Fredericia, Torvedag hver Mandag og Lørdag. 6. Marts, 5. Maj, 9. Ju-
li og 19. Nov. Heste og Kreaturer.

Sive, 17. Febr., 16. Marts, 28. April, 5. Juli, 9. Sept., 28. Okt. og 22.
Nov. Heste og Kreaturer.

Grenaa, Torvedag hver Lørdag, 23. Jan., 5. Marts, 1. Juli, 1. Okt., 8.
Nov. og 7. Dec. Heste og Kreaturer.

Grindsted, 24. Marts, 23. Juni, 9. Sep., og 20. Nov., Heste og Kreaturer

Hadsen, 19. Jan., 16. Febr., 15. Marts, 19. April, 17. Maj, 21. Juni, 19.
Juli, 16. Aug., 20. Sept., 18. Okt., 15. Nov., 20 Dec., Heste og Kre-
aturer.

Hadsund, 14. Febr., 7. April, 10. Maj, 8. Juli, 9. Sept. og 6. Okt. Heste
og Kreaturer.

Hals, 27. Sept. Heste og Kreaturer.

Halsrimmen, 19. April og 2. Okt. Heste og Kreaturer.

Hammel, sidste Lørdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.

Haubdal, 29. April, 28. Juli, 1. Okt. og 25. Nov. Heste og Kreaturer.

Herning, Torvedag hver Fredag, 14. Jan., 6. Febr., 6. Marts, 13. April,
16. Maj, 25. Juni, 24. Juli, 3. Sept., 9. Okt., 6. Nov. og 14. Dec.
Heste og Kreaturer

Hjallerup, 21. Jan., 26. Febr., 25. Marts, 22. April, 1. og 2. og 24. Juni,

22. Juli, 27. Aug., 23. Sept., 28. Okt., 25. Nov. og 23. Dec., Heste og Kreaturer.
- Hjørring**, Torvedag hver Lørdag, i Nov. og Dec. tillige hver Onsdag. Hver Onsdag, hele Aaret Marked med Kreaturer; 21. Jan. Heste, 6. og 27. Marts Heste og Kreaturer; 28. Maj og 24. Juni Heste; 25. Sept. og 23. Okt. Heste og Kreaturer.
- Holbro**, Torvedag hver Fredag; 16. Jan., 13. Febr., 11. Marts, 15. April, 7. Maj, 11. Juni, 1. Juli, 13. Aug., 23. og 24. Sept., 22. Okt., 12. Nov. og 10. Dec., Heste og Kreaturer.
- Holstebro**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, hver anden Tirsdag fra anden Tirsdag efter Oktobermarkedet indtil Jul med Kreaturer. 3 Kreatureksporthalsene hver Onsdag Heste og Kreaturer. 9. Jan. Heste og Kreaturer; 14. Febr. Heste, 17. Marts, 24. April, 8. Maj, 10. Juni, 28. Juli, 13. Sept., 7. Okt. og 20. Nov. Heste og Kreaturer.
- Holsteb.** 7. Jan., 15. April, 30. Aug. og 17. Nov. Heste og Kreaturer.
- Hornsholb**, 26. April og 29. Sept. Heste og Kreaturer.
- Horsens**, Torvedag hver Torsdag (i Kasten dog Onsdag) og hver Lørdag, første og tredje Torsdag i hver Maaned samt hver Torsdag i Okt., Nov. og Dec. indtil Jul med lev. Kreaturer; 9. Jan., 4. og 25. Febr. samt 10. Marts Heste; 17. og 24. Marts, 7. April, 3. Maj, 11. og 12. Juni, 3. Aug., 1. og 27. Okt. Heste og Kreaturer.
- Hurup**, 16. Febr. og 29. April Heste og Kreaturer 3. Juni Heste; 4. Sept. Heste og Kreaturer.
- Høver Kro**, 18. Marts, 3. Maj, 21. Juni, 9. August, 27. Sept. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.
- Jellinge**, 14. Maj og 28. Sept. Heste og Kreaturer.
- Karup**, 23. April og 17. Sept. Heste og Kreaturer.
- Kjellerup**, 7. April, 28. Maj, 29. Sept. og 21. Okt. Heste og Kreaturer.
- Kolbing**, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer, 12. Jan., 6. og 27. Febr. samt 12. Marts Heste; 19. og 28. Marts, 29. April, 8. Maj, 21. Juli, 18. Sept. og 15. Okt. Heste og Kreaturer.
- Kosind Station**, 14. Jan., 11. Febr., 10. Marts, 28. April 12. Maj 9. Juni, 14. Juli, 25. Aug., 8. Sept., 27. Okt., 10. Nov. og 8. December Heste og Kreaturer.
- Lemvig**, Torvedag hver Lørdag, 29. Marts, 8. Juni, 30. Aug., 5. Okt. og 19. Nov. Heste og Kreaturer.
- Lundersløv**, 24. April og 23. Sept. Heste og Kreaturer.
- Løssø**, 10. April og 10. Sept. Heste og Kreaturer.
- Løgstør**, Torvedag hver Lørdag; sidste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med lev. Kreaturer, 9. April, 21. Juli, 18. Sept., 18. Okt., og 22. Nov. Heste og Kreaturer.
- Løkken**, 9. April og 8. Okt. Heste og Kreaturer.
- Mariager**, Torvedag første og tredje Torsdag i hver Maaned med Kreaturer, 25. Febr., 13. Juli, 7. Okt. og 10. Nov. Heste og Kreaturer.

Mørte, 7 Maj og 21. Okt. Heste og Kreaturer.

Nibe, Torvedag hver Mandag og Fredag, anden og tredje Mandag i hver Maaned med lev. Kreaturer 24., Jan., 15. Marts 8. Maj, 19. Juni, 11. Sept., 9. Okt. og 6. Nov. Heste og Kreaturer.

Nyløbing, Torvedag hver Lørdag, hver anden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul med lev. Kreaturer. 7. Jan., 18. Febr., 16. Marts og 12. April Heste og Kreaturer; 7. Juni Heste; 24. Juli, 25. Sept. og 15. Okt. Heste og Kreaturer.

Norre Nebel, 23. April og 14. Sept. Heste og Kreaturer.

Norre Snebe, 16. April, 9. Juli og 3. Nov. Heste og Kreaturer.

Norre Sundby, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag fra Oktober til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 22. Jan. Heste og Kreaturer; 19. Febr. Heste; 8. Marts, 24. April og 8. Okt. Heste og Kreaturer.

Obber, 3. Jan., 20. Febr., 26. Marts, 29. April, 30. Juli, 17. Sept. og 19. Nov. Heste og Kreaturer.

Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5., 6., 30. og 31. Jan., 21. og 28. Febr. samt 13. Marts Heste 20. og 27. Marts og 8. Maj Heste og Kreaturer; 21. og 22. Juni Uld; 2. og 3. Juli Heste 10 og 11. Sept., 2. og 30. Okt., 13. Nov. og 17. Dec. Heste og Kreaturer.

Ringløbing, Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag, 3. Febr. Heste, 29. April, 29. Juli, 31. Aug. og 11. Oktober Heste og Kreaturer

Ribe, Torvedag hver Lørdag. 4. Febr. 8. Marts, 26. April, 4. og 17. Maj, 12. Juni, 3. Aug., 11. Sept., 4., 12. og 25. Okt. samt 23. Nov. Heste og Kreaturer.

Ry, 21 April, 18. Maj, 9. Sept. og 20. Okt. Heste og Kreaturer.

Ryom, 26. Jan. og 20. Okt. Heste og Kreaturer

Rønbe, 12. Marts, 20. Sept. og 22. Nov. Heste og Kreaturer.

Silleborg Torvedag hver Lørdag; 7. Febr., 13. Marts, 10. April, 12. Maj, 9. Juni, 7. Juli, 30. Sept., 25. Okt., 25. Nov. og 21. Dec., Heste og Kreaturer.

Sindal, 16. Febr., 12. Marts, 3. Maj, 26. Juli, 24. Sept., 22 Okt. og 29. Nov., Heste og Kreaturer.

Slals, 16. April og 25. Sept. Heste og Kreaturer.

Standerborg. Torvedag hver Fredag, første Fredag i hver Maaned samt alle Fredage i Fasten og fra 1. Nov. til Jul med lev. Kreaturer; 8. Jan., 3. og 24. Febr. samt 9. og 16. Marts, Heste; 23. Marts, 19. Maj, 10. Juni, 2. Aug., 14. Sept. og 26. Okt. Heste og Kreaturer.

Stov, Torvedag hver Tirsdag og Fredag, 2. og 27. Jan., 2. Marts, 13. April og 14. Maj Heste og Kreaturer; 8. Juni Heste; 26. Juli, 11. Sept., 4. Okt. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.

Stjern, 12. Febr. og 15. Marts Heste og Kreaturer; 31. Juli, Heste; 16. Nov. Heste og Kreaturer.

Skjorping, 14. Jan., 12. Febr., 10. Marts, 14. April, 5. Maj, 10. og 30. Juni, 22. Sept., 20. Okt., 11. Nov. og 9. Dec. Heste og Kreaturer.

Slovsgaard Station, 26. Marts, 25. Juni og 9. Sept. Heste og Kreaturer.
Struer, 6. Jan., 30. Marts, 20. Juli, 10. Sept. og 16. Nov. Heste og Kreaturer.

Sæby, Torvedag hver Lørdag; 7. April, 20. Sept. og 11. Okt. Heste og Kreaturer.

Sønder Omme, 22. Marts, 14. Maj, 26. Juli og 25. Okt. Heste og Kreaturer.

Årsm, 3. Maj, 15. Sept. og 12. Okt., Heste og Kreaturer.

Åhsted, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 8. Jan. Heste og Kreaturer; 17. Febr. Heste; 15. Marts, 10. April og 10. Maj Heste og Kreaturer; 4. Juni Heste og Uld; 5. Juli, 6. Septbr., 1. og 14. Okt. Heste og Kreaturer.

Torup Paghús, 14. Maj, 9. Juli og 18. Sept. Heste og Kreaturer.

Trustrup Station, 28. Jan., 4. Marts, 14. April, 6. Maj, 11. Aug., 13. Okt. og 25. Nov. Heste og Kreaturer.

Tøring, 23. Febr., 11. Maj, 21. Juli, 6. Okt. og 8. Dec. Heste og Kreaturer.

Ulstrup Station, 19. Maj og 21. Sept. Heste og Kreaturer.

Uldum, 27. og 30. Sept. Heste og Kreaturer.

Ulfshjør, 26. April, 1. Sept. og 21. Okt. Heste og Kreaturer.

Vandel, 27. Maj og 18. Okt. Heste og Kreaturer.

Varde, Torvedag hver Torsdag; 5. Febr., 4. og 30. Marts, 27. April, 11. Maj, 14. Juni, 4. Aug., 16. Sept., 13. Okt. og 24. Nov. Heste og Kreaturer.

Vejen, 28. April, 25. Juni og 13. Sept. Heste og Kreaturer.

Vejle, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Lørdag med Fedekvæg og andre levende Kreaturer. (i Dec. d. 24.) 10. Jan., 5. og 26. Febr. samt 11. Marts Heste; 18. og 25. Marts, 8. April, 4. Maj, 14. Juni, 2. og 29. Okt. Heste og Kreaturer.

Vester Hassing, 29. Marts og 15. Sept. Heste og Kreaturer.

Viborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag med lev. Kreaturer. 3. Jan. Heste; 28. Jan., 19. Febr., 12. Marts, 17. April, 1. og 29. Maj, 26. Juni (Snepstingsmarked), 27. Juli, 26. Aug., 27. og 28. Sept. (Løstemarked), 23. Okt., 27. Nov. og 18. Dec. Heste og Kreaturer.

Videbæk, 1. Marts, 1. Maj, 26. Juni, 30. Aug. og 23. Okt. Heste og Kreaturer.

Vildberg, 6. Maj og 21. Sept. Heste og Kreaturer.

Vindrup, 13. Febr., 27. Marts, 4. Maj, 24. Juli, 5. Okt. og 19. Nov. Heste og Kreaturer.

Vorbasse, 10. April og 5. Aug. Heste og Kreaturer.

Vraa Station, 19. April og 17. Sept. Heste og Kreaturer.

Vrågod, 24. April, 18. Aug. og 28. Sept. Heste og Kreaturer.

Øfersæd, 5. Febr., 4. og 25. Marts, 6. Mai, 1. Juli, 26. Aug., 7. Okt. og
4. Nov. Heste og Kreaturer
Øbjirt, 28. April og 5. Okt. Heste og Kreaturer.

Porto-Takster.

For Tyskland.

- Breve** indtil 20 Gram indenfor Postdistriktet eller til Nabo-Postdistriktet 15 Pg.; til det øvrige Indland, Tysk-Østerrig, Luxemborg, Tjeko-Slovakiet og Ungarn 20 Pg.; til det øvrige Udland 30 Pg.
- Dobbelte Breve** indtil 250 Gram indenfor Postdistriktet eller til Nabo-Postdistriktet 20 Pg.; til det øvrige Indland, Tysk-Østerrig, Luxemborg, Tjeko-Slovakiet og Ungarn 30 Pg.; til det øvrige Udland for de første 20 Gram 30 Pg., for hver følgende 20 Gram 20 Pg.
- Brevkort** indenfor Postdistriktet og til Nabo-Postdistriktet 10 Pg., til det øvrige Indland, Tysk-Østerrig, Tjeko-Slovakiet og Ungarn 15 Pg.; til det øvrige Udland 15 Pg.
- Tryksager** til Indlandet indtil 50 Gram 5 Pg., fra 50—100 Gram 10 Pg., fra 100—250 Gram 20 Pg., fra 250—500 Gram 30 Pg., fra 500—1000 Gram 40 Pg.; til Udlandet 5 Pg. for hver 50 Gram.
- Forretningspapirer** (Regnskaber, Fragtbreve, Manuskript, Skorrektur osv.) indenfor Tyskland og til Tysk-Østerrig, Luxemborg, Tjeko-Slovakiet og Ungarn indtil 250 Gram 20 Pg., fra 250—500 Gram 30 Pg., fra 500—1000 Gram 40 Pg.; til Udlandet 5 Pg. for hver 50 Gram, dog mindst 30 Pg.
- Bareprøver** til Tyskland og Tysk-Østerrig, Luxemborg, Tjeko-Slovakiet og Ungarn indtil 250 Gram 20 Pg., fra 250—500 Gram 30 Pg.; til Udlandet 5 Pg. for hver 50 Gram, dog mindst 20 Pg.
- Retkommanderede Breve** foruden Porto 30 Pg.
- Postanvisninger** til Indlandet: indtil 5 Mark 20 Pg., indtil 100 Mark 40 Pg., 100—250 Mk. 60 Pg., 250—500 Mk. 80 Pg., 500—1000 1 Mark; til Danmark: for hver 20 Mk. 10 Pg., dog mindst 20 Pg.
- Postoprævning af Pengesummer** til Indlandet: 75 Pg.
- Postfesterkrav** til Indlandet: Portoen er = Portoen for Breve eller Brevkort + 25 Pg.
- Pakker** indtil 5 kg (10 Pund) til Indlandet ved en Distance paa 75 km (10 Mil) 75 Pg.; over 75 km 1,25 Mk. — Tungere Pakker efter Beregning.
- Pengebreve** indtil 20 g 50 Pg., fra 20—250 g 60 Pg. foruden et Forskriftingsgebyr af 40 Pg. for hver 1000 Mark Værdiopgivelse.
- Telegrammer** indenfor Postdistriktet 8 Pg. for hvert Ord, Telegrammet mindst 80 Pg.; til det øvrige Tyskland 10 Pg. for hvert Ord. Telegrammet mindst 1 Mark.

Før Danmark.
(Indenrigs Postafgifttabel.)

	Landsporto	Lokalporto
Breve , Vægt 250 g og derunder, frankerede	15 Øre	10 Øre
ufrankerede	25 "	20 "
Vægt 250—500 g frankerede	60 "	40 "
ufrankerede	70 "	50 "
Brevfort frankerede	10 "	7 "
ufrankerede	20 "	14 "
med betalt Svær	20 "	14 "
Trykflager , Vægt 250 g og derunder	7 "	5 "
Vægt 250—500 g	30 "	20 "
Vareprøver og blandede Forsendelser , Vægt 250 g og derunder, frankerede	7 "	5 "
ufrankerede	14 "	10 "
Vægt 250—350 g frankerede	30 "	20 "
ufrankerede	40 "	30 "
<p style="text-align: center;">For Anbefaling af Breve, Brevfort, Trykflager, Vareprøver og blandede Forsendelser betales nderligere 15 Øre; anbefalede Forsendelser skal forudsfrankeres.</p>		
Bærdibreve , Beløb 1000 Kr og derunder	35 Øre	30 Øre
Beløb 1000—2000 Kr.	40 "	35 "
Beløb 2000—3000 Kr.	45 "	40 "
Beløb 3000—4000 Kr.	50 "	45 "
o. j. fr. 5 Øre mere for hvert 1000 Kr.		
Baller , almindelige: Vægt 1 kg og derunder	40 Øre	30 Øre
Vægt 1—3 kg	50 "	40 "
Vægt 3—5 kg	60 "	50 "
Vægt over 5 kg	60 Øre + 30 Øre pr. kg over 5 kg	50 Øre + 30 Øre pr. kg over 5 kg
Postanvisninger , Beløb 25 Kr. og derunder	15 Øre	
Beløb 25—100 Kr.	25 "	
Beløb 100—300 Kr.	35 "	
Beløb 300—1000 Kr.	45 "	
Postopkrævninger , Beløb 25 Kr. og derunder	25 Øre	
Beløb 25—100 Kr.	35 "	
Beløb 100—300 Kr.	45 "	
Beløb 300—1000 Kr.	55 "	

Vejrspaaedomme for 1920.

(Efter den 11-aarige Periode.)

Januar. Indtil Slutningen af Maanedens Midte er Frostvejr fremherskende; derpaa indtræder mildere Vejrlik med let Nattefrost. Der falder nogen Sne.

Februar. Midt i Maanedens bliver det ret vinterligt, imod Slutningen igen mildere, Sne og Regn falder sjældent.

Marts. I Midten af Maanedens indtræder Frostvejr ligesom i Februar. Første og sidste Tredjedel af Maanedens saa temmelig frostfri. Der falder ret hyppigt Sne og Regn.

April. Maanedens bringer kun ringe Nedbør, et gennemgaaende løst og blæsende med Undtagelse af nogle enkelte Foraarsdage.

Maj. Køllet Vejr er fremherskende. Foraarsdage sjældne, undertiden stormerde og ikke sjældent Regn, dog kun rigelig paa enkelte Dage.

Juni. Vejret er gennemgaaende sommerligt, dog uden stærk Hede og Tordenvejr. Der falder kun sparsom Regn.

Juli. Maanedens bringer mange varme Sommerdage og flere Gange Tordenvejr. Der falder langt mere Regn end i Juni.

August. I Maanedens første og sidste Tredjedel hersker megen Varme. Der falder ret hyppig Regn og nogle Gange stærk Torden.

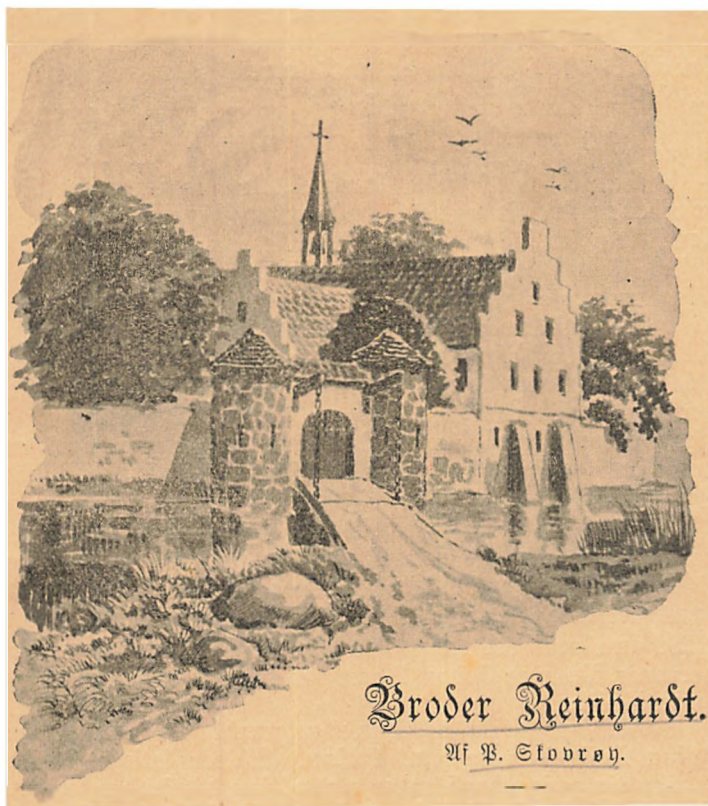
September. Luftvarmen er meget behagelig. Tordenvejr indtræffer endnu nogle Dage indtil efter Maanedens Midte. Enkelte Gange stærk Nedbør.

Oktober. Den første Tredjedel af Maanedens bringer mildt Vejrlik med Regn, den anden er køligere, bringer Storm og en enkelt Gang Snebyger. Maanedens sidste Del bringer stærk Nedbør.

November. Første Halvdel er temelig mild, henimod Slutningen indtræder let Frostvejr.

December. Indtil Midten af Maanedens mildt Vejrlik med Regnbyger; saa bliver det køligere. Sidste Halvdel bringer Frostvejr, og ved Juletid falder der betydelig Sne.

Gud raader for, hvad Naturen os skal bringe.

Broder Reinhardt.

Af P. Stouroy.

Med Tegninger af Vic.

I.

I gamle Dage gav den danske Samtid sine Konger Tilnavne, som ikke altid var smigrende: Blaataand, Tveftæg, Hunger, Ploppenning, Mænved, men som altid var en Karakteristik af Kongernes Person eller Handlinger. Folkevittigheden tumlede sig mere frit i de Lieder. Dette hørte op, da Oldenborgerne satte sig fast paa den danske Trone. Respekten for Kongemagten steg.

I det 13. Aarhundrede var der endog en Konge, der fik to Tilnavne, det var Valdemar den anden. Hans glimrende Sejrvindinger gav ham Tilnavnet „Sejr“, og da Krigsluren i hans sidste Regeringsaar var forstummet, forstiftede Udarbejdelsen af „Jydsk Lov“ ham endnu Tilnavnet „Valdemar Lovsfører“. „Jydsk Lov“'s Omraade var ikke alene den jydsk Halvø fra Skagen til Ejderen, hvor den var Landslov indtil 1900, men ogsaa de synte Der.

Ved Eiden af juudt Samfundsvirke og borgerlige Eysler trivedes inidlertid ogsaa i Valdemars sidste Leveaar, i Lø af den stærke katolske Gejstlighed, Munkesamfundet, navnlig den ny-stiftede Franciskanerorden. Noget nær i hver Kloststad byggede Tiggermunke deres Klostre.

Ogsaa i Landet „hymnen for Na“ rejstes Klostrene. Hertil bidrog det venstabelige Forhold, som raadede mellem Hertug Abel og Ordenens første Provincialminister, Broder Reinhardt, der var Hofkapellan og Pot og Pande hos Hertugen. Alle Graabrødrekløstre i Danmark, Norge og Sverrig var nemlig samlede i et Hele som Provinz „Dacien“. 1232 fik Ribe sit Graabrødrekløster og Tønder 6 Aar senere.

Det bekendte latinske Kildekrift „Scriptores rerum danicarum“, der er skrevet af en Munk i Ny Klostet (der laa, hvor nu Lyksborg ligger) under Eril Menved og derfor kaldes „Kong Eriks Krønike“ eller „Ny Klosters Amaal“, melder herom: »1238 fundatus est locus Tyndris 15. Kal. Aug. a nobilibus personis, Domino Johan Nassnesson milite et uxore sua Domina Elsiff«.

Her siges altsaa, at Klostret er grundlagt af en Adelsmand Johan Nassnesson og hans Hustru. Af den latinske Tekst ses, at man dengang skrev Tønder med y, som det hedder den Dag i Dag i det danske Folkesprog i hele Nordflesvig. Man siger „Tynder“ og ikke Tønder, endnu mindre „Tøndern“, hvilket sidste stammer fra det senere til Tøndern latiniserede Navn i Byens Segl og ikke fra Frisisk „Tunder“ (Thor), som Provst Carstens mener, af den simple Grund, at Tønder havde Navn længe før Friserne's Indvandring i Landet.

Hertug Abels før nævnte Hofkapellan og Provincialminister for „Dacien“ Broder Reinhardt, en Lysker af Fødsel, optræder flere Steder i Historien, dels som Reinhardt, dels som

Regner, og nævnes som en af Medviberne i Hertug Abels Brodermord og som en af Hertugens flette Raadgivere.

Et Maleri af Broder Reinhardt hænger i Raadhusfalen i Tønder.

II.

En sen Høstafsten i det Herrens Aar 1242 krydsede Skipper Mogens Høj sig op imod Østenvinden ud for Tønder. Han

kom fra Høtherby*) med en Ladning Klægsten og Muslingkalk, bestemt til Graabrødre munkenes Kirke i Lønder.

— I stryger Skilling paa Skilling ved Jeres Haandtering, Mester Klement. Havet stærker Eder baade Muslinger og Klægget for en Skif. I har bare Umagen med at brænde Skallerne og Dyrene med endda levendes. Selv Brændsjelet leverer Havet jer. I gaar bare ud paa Baderne og stærer Havterren løs, tør- rer den i Seelen, dækker Muslingbunten med den og stifter Jld til Bunten.

— Nej, i min Faders Tid, jvarede Ladningens Gjer, var der Penge at tjene. Da gravede Stormfloderne af og til Terrelagene frem paa Baderne, og da var der god Afjætning til Slotshygningen der inde. Nu er det skraat baade med Terren og Kalkens Afjætning, og de Tiggermunke trykker Priiserne i Madonnas og alle Helgeners Navne. Som om de selv var saa hellige. Se der inde glimter et Lys i et af Klosters Cellesvinduer, stik imod Ordensreglerne.

Fra en Celle i Klosteret blinkede virkelig et Lys ud i Natten.

— Haa, haa! sagde Skipperen. Det er ikke saa sært. Der er høje Herrer i Besøg i Klosteret. Det er Hertug Abel og hans Hofkapellan, den jede Munk. Der er noget i Gære, hvad det saa er. Man siger, Hertugen skal være utilfreds med hans høje Faders Landslov, som blev oplæst paa Huset i Slesvig i Fjor. Men det er naturligvis den jede Munk, der puster Hertugen Ørene julde af alskens Ondskab.

Skipperen havde Ret.

Mens han uden for krydsede op imod Vinden, søgte Graa- broder Reinhardt inde i Klosteret i den sene Mattetime at krydse Hertug Abels lille Skude op imod den danske Kongemagt.

— I maa dog jande, Herre Hertug, sagde Munken, hvis runde Ansigt glinsede af Fjer og Fedt, at mit hdmgye Raad til Eder, at knytte Forbindelse med det holstenske Hus og blive Grev Adolfs Maag, var godt. Kun ved tyst Hjælp vil I kunne vinde Suveræniteten og stryge det snærende Lensbaand af Jer.

Hertugen nikkede bifaldende.

*) Nu Højer.

— Naa ja. Men hvad Gavn kan det have, at jeg skaffer Tønder Stadsrettigheder fra Lybæk? Det kan kun sætte min kongelige Broder i Garnis, da det ser ud, som om jeg vilde flitte paa min salige Faders Landslov.

— J maa drage Eder til Minde, at det er en tyfsk Lov, J skænker til en dansk By i et dansk Land. Desuden har Borgerne Lov til at appellere Byraadets Beslutninger til Raadet i Lybæk, og da dette maa ske paa Tyfsk, forstaar J nok, at dette vil give Byen et tyfsk Præg og volde, at indvandrede tyfske Borgere vælges ind i Byens Raad. Kan J faa Overklassen i Købstæderne her fortykket, er meget vundet, thi Kragens Strig i Træets Top lyder ud over Landet, mens Smaaflugtenes Klage ved Træets Rod hurtigt forstummer.

— Lyder ikke ikke, jagde Hertugen med et lille polijsk Emil i Sjekrogen; men J Graabrodre tænker vel ogsaa lidt paa Jer selv i denne Sag, efterjom J regner med, at Eders gode By paa Grund af Handelsfriheden hurtigere vil blive befæstet.

— Lad saa være. J slaar da to Huer med eet Smæk. J gør Borgerne og Munkene i Tønder til Naade og Eder selv til Baade.

III.

Otte Aar var henrindne siden dette Møde. J dette Tidsrum havde den Tvedragtens Sæd, som var saet af Hertugens daarlige Naadgivere, saet Tid til at jpire og sætte Frugt i en uafbrudt Fejde mellem de to danske Kongesønner. Den træste Munk dryppede idelig Gift i Hertug Abels Øre for at mele sin egen Rage og jitre sin gejstlige Løbebane, hvilket ogsaa lykkedes ham.

De tre Valdemarsønner havde taget deres Lande, Abel Sønderjylland, Knud Bletinge, Christoffer Lolland og Falster, paa samme Vilkaar, nemlig som danske Lensmænd og Vasaller af Riget. Derfor kaldtes Abel „Ducem Dacia“, Danmarks Hertug, fordi Sønderjylland var en Del af Danmarks Rige. Senere antog Hertugerne Betegnelsen „Hertuger af Jylland“. Bestræbelsen for at bryde Lensbaandet, der har bestaaet ubrudt gennem Tiderne helt indtil Wien-Freden 1864, udgik fra Hertug Abel og var indblæst af hans tyfske Naadgivere, særlig vift-

nok Broder Reinhardt, der som Hofkapellan havde Hertugens Øre.

I 1248 maatte Hertugen falde tilføje og slutte Forlig med Kongen.

To Aar efter, da Kong Erik atter maatte drage i Leding for at forsvare Mendsborg mod et tytsk Angreb, var det, at den ryggesløjeste Udaad i den danske Historie ovedes.

Da Kong Erik kom til Dannevirke med sin Hær, forlod han den for at tage ind paa sin Borg Jørgensborg, paa den lille Ø i Eliens inderste Vig, der senere fik Navn af Maageven, og der gæste sin Broder Hertugen. Nogle Historikere fortæller, at han vilde vise Abel Tillid og lade ham forstaa ved dette Besøg, at han ikke ansaa sin egen Lensmand og Broder for at have Del i det tytske Angreb; andre, at det var Hertugen, der havde indbudt Kongen til Besøget for at forraade ham og faa ham i sin Magt. Det sidste er det mest sandsynlige og bekræftes af den samtidige Historieforfatter Alberti Staenjis.

Den 9. August 1250 om Aftenen, mens Tusmørket bredte sig, trak dunkle Skyer fra Vest op over Slottet Jørgensborg paa den lille Ø i Eliens indre Vig og bredte et jort Elor over Fjordens Bunde, som vilde Himlen skjule, hvad der nu skulde ske. Med Skyerne fulgte en let Brise, som fik de smaa Bølger til at toppes og trække i Skjorteærmer. Over Fjordens Bunde lod Maagernes høje Skrig, og paa den lille Ø rejste Kongeborgen sig mørk og truende som et Genfærd.

Fra Slottets Vinduer glimtede Lykene mat, medens Kongen nød „Gæsteret“ hos Broderen og spiste ved hans Bord.

I et lille Værelse, der stødte op til Kiddersalen, hvor Taffelet holdtes, sad to Mænd, en Graabrodermunk, Hofkapellaneu hos Hertug Abel, Broder Reinhardt, og en Adelsmand, Lange Gudmundsen, som havde søgt og fundet Tilflugt hos Hertugen efter at være landsforvist af Kong Erik paa Grund af Landsforræderi.

— Ja, sagde Munken med sit træste Smil. Jeg har gjort, hvad jeg har kunnet. Hertugen har indbudt Broderen og har lovet at hygge Klammeri med ham under Maaltidet. Men han er svag og vakleude og trænger til at stives af. Han er som en Hund, der maa kastes ud i Vandet, fordi den ikke ved, at den kan svømme. Det bliver nu Ederes Sag . . . Hører I noget?

Lauge Gudmundsen stod med Øret til Døren i en lyttende Stilling.

— Nej, endnu intet. Kun en Summen og af og til en munter Latter. Jeg hører Kongens Røst, men ikke Hertugens.

— Ja ja. Det er godt. Hertugen lurar paa en Lejlighed. Hans Hoved er godt nok, men hans Hjerte er kun svagt. I yderste Øjeblik maa vi puffe til ham.

— Puffe ham i Vandet, so Lauge.

— Ja, vi maa handle for ham, men i hans Navn. Der maa flyde Blod mellem Kongen og hans Hertug, saa har vi Hertugen i vor Magt og Landet „jonden for Na“ bliver et Tvistens Uble. Hører I endnu intet?

— Dvs! Det er Hertugens Røst.

— Hvad siger han?

— Han siger til Kongen: „Du husker vel, da Du forgangen har plyndrede Slesvig By, da maatte min Datter blandt andre fattige Piger og Born løbe nøgen og barfodet derfra og skjule sig.

— Ikke ilde, smittede den fede Munk. Naa, hvad svarer Kongen. Jeg hører hans Røst, den klinger spagt, synes jeg.

— Kongen svarer dertil: „Giv dig tilfreds, kære Broder, jeg har, Gud ske Lov, endnu saa meget, at jeg kan give din Datter et Par Eko.“

— Naa — og saa kalder Hertugen tilføje, den Kryster, numlede Munkten vredt.

— Jugenlunde, varede Lauge. Han raaber: Det skal Du ikke saa Lejlighed til. Naa, nu bliver der Røre. Hertugen kalder paa sine Mænd!

Munkten sprang op og gned sine Hænder.

— Endelig! Hvor, hvor de larmer der inde!

Der lod Skrig og Skraal fra Ridderjalen, Eder og Raabengny og Larm af væltede Bænke. Lauge Gudmundsen vilde med i Legen og aabnede Døren, men Broder Reinhardt, den Guds Mand, skyndte sig at lukke efter ham.

Larmen fjernede sig efterhaanden. Munkten lyttede spændt og soer sammen, da Døren aabnedes og Hertug Abel traadte ind, bleg og skjælvende. Han sank ned paa en Løjbænk.

— Saa, Munk, nu er det fuldbragt. Concumatum est, vilde I vel sige.

— Hvad har J gjort med Kongen?

— Min Kammerjunker, Tyge Post følger med Baaden, og Kongen er i Lænter. Han skal ikke slippe fra mig denne Gang.

— Slippe fra Eder, haaned Munk. Ja, hvad frugter det, J lægger ham i Lænter, naar hans Hær staar uden for vore Porte?

— Hvad vil J da, jeg skal gøre. Kræver J hans Liv?

— Eller han Eders. Nu kan J vælge. Tror J, at Kongen vil staae Eder efter dette Forræderi, ikkun et Aar efter at J svor Kongen Trostæb og Lenspligt under tyve Ridders og gode Mænds Borgen.

— Djævel! Det var jo Eder, der raadede mig til at gøre det.

Hertugen sank sammen paa Bænken og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Døren gik op, og Lauge Gudmundsen traadte ind.

Munken rejste sig og hvistede nogle Ord i Lauge Gudmundsens Øre, hvorefter denne spurgte med en fremmed Røst:

— Hvad skal jeg gøre med Kongen?

— Gør med ham, hvad I vil! stønnede Hertugen, uden at se op.

Lauge Gudmundsen forsvandt lydløst, som han var kommen.

Der blev stille en Stund i det lille Bærelse. Man hørte kun Vindens Tuden om Slottets Mure og Maagernes Skrig over Fjordens Bølge.

Bludselig sprang Hertugen op.

— Hvad sagde jeg før til Tyge Post?

— Tyge Post?

— Ja, det var jo Tyge Post, der var her før og spurgte, hvad han skulde gøre med Kongen.

— Tyge Post har ikke været her.

— Hvem var det da? Det var jo hans læspende Røst.

— Det var Lauge Gudmundsen, Herre Hertug, og ikke Tyge Post.

— Lauge Gudmundsen! skreg Hertugen vildt. Kong Eriks Dødsjende! Stop ham! kald ham tilbage! Hører I Munk, kald ham tilbage!

Broder Reinhardt slog Døren op ud til Svalen.

— Hører I de rappe Marer, Herre Hertug? Jo Munken haanligt. Det er Døden, der er i Kongens Røvlvand. I har givet Kongen i hans Dødsjendes Haand. Det er et dødeligt Gød, der fører Marerne.

Hertugen foer tilbage, raabende:

— Djævel!

Og han sank tilintetgjort ned paa Bænken. Lidt efter foer han atter op.

— Hørte I Skriget, Munk! Det kom ude fra Fjorden.

— Det var en Maage, der skreg, svarede Munken.

— Nej — det er min Broders Blod, der skriger mod Himlen!

IV.

Saamtidens Historiefriver, Albertus Stadenjis, fortæller om Begivenheden paa Tjorden: „Kong Erik spurgte sine Korsfolk: Hvem mener I, det er, som roer saa stærkt efter os? Og da de derpaa svarede: Paa Kysten synes os, at det er Lauge Gudmundsen, sagde Kongen: Lad mig saa en Præst, at jeg kan befende mine Synder, førend jeg dør, thi Kongen kunde ikke vente sig andet end Døden af denne Mand, som havde stedse været hans bitre Fjende og stiftet meget ondt mellem Brødrene. Da Lauge Gudmundsen kom Kongen nær, sagde han: Du maa vide, Konge, at Du i denne Stund skal dø! Kongen svarede dertil med Sagtmodighed: Jeg vidste det vel, saa tidliggen jeg kom i dine Hænder, at jeg skulde dø; men und mig en Præst, som kan besørge min arme Sjæl. Dette blev ham tilladt, og en Præst blev hentet fra næste Skæpel ved Møjsund.“

Man slog derefter Kongen ihjel med en Økse og lod siden hans Legeme med Stene nedsejle „ndi Møsen eller Slys“.

Saalunde lyder Historiens Beretning om Brodermordet i Skesvig. Senere spandt Sagnene deres Net om Tildragelsen, og Fortællingerne lever endnu i Folkemunde den Dag i Dag blandt Eliens Fiskere om deres Forfædre, som trak Kongens Lig op i deres Garn, om Kongens oprakte Haand, der bad Himlen om Hævn.

Og den myrdede Konge blev havnet. Kun to Nar efter blev Brodermorderen Kong Abel myrdet af en friisjisk Hjulmand Bessjel Hummer i Nærheden af det nuværende Husum. En Tidlang laa Abels Lig henstrakt paa Diget, hvor han faldt, til Bytte for Ravnene; endelig blev det ført til Skesvig og jordet i Domkirken. Men — fortæller Sagnet — nu viste sig hver Nat et Genfærd i Kirkenes Gange, som vendte op og ned paa alting og forstyrrede Munkene i deres natlige Gudstjeneste. Liget blev da taget op og jordet i et Ujøre i Dyrehaven uden for Skesvig, og en Eggepæl blev nedrammet igennem Kisten. Men ogsaa paa dette Sted mærkedes siden efter megen Tummel og Spøgeri, og endnu jes ved Nattetide viste en Skikkelse til Hest i fulsort Rustning, ledjaget af et larmende Jagtselskab og af Hunde med gløende Øjne og Tunger, ise fra Møsen i Dyrehaven op til Snaevringen ved Møjsund, hvor Brodermordet ovedes. Tidligere ja-

gebe han paa Jorden — fortæller et andet Sagn — og da forstyrrede han Menneffene, han mødte, eller handlede ilde med dem. Saa gravede man hans Lig op, vendte det om, og ram-

mede en Pæl igennem det. Siden jager Kong Abel i Luften, og man hører kun hans Røst, men hans Hunde løber endnu paa Jorden og udspyr Ild og Røg.

Lange Gudmundsen, som efter Kongens Drab var flygtet til Holsten, kom i Kiel i Trætte med en Mand, som han gav sig i Spiil med, og blev stukken ihjel af denne.

Derimod ramte Gengældelsen ikke den, der maaske var den mest skyldige i Kongemordet, nemlig Graabrødre-Munken Broder Reinhardt. Historien melder om ham, at han efter Kong Eriks Drab holdt en forargelig Præken i Slesvig, samt at Abel, da han var bleven Konge i Maret 1252, med Magt tvang Skanniterne i Odense til at antage Broder Reinhardt (her kaldet Regner) til Bisp i Odense. Dette tyder paa, at Tiggermunken har forstaaet at bruge sin Magt over Kongen paa en ret virksom Maade. Domkapitlet, der havde udvalgt en anden til Bisp, indgav Bepværing over Krænkelsen af sin Ret; men Reinhardt sad fast paa sin Bispestol selv efter Abels Død. Han var til Stede paa Bispemødet i Nyborg den 2. April 1253, skønt han var ilde lidt af Kong Christoffer. Han døde i 1266 eller 67, og han skændede sine Klosterbrødre (Graabrødrene) i Svinborg (nu Svend-

borg) en Grund beliggende mellem deres Kirke og Vejen, der gik fra Fiskeforvet til Havet, desuden Vøger og adskilligt andet.

Broder Reinhardt var vistnok den første bevidste Forhøjningsmand i vor Landsdel.

Præsteliv i gamle Dage.

Efter Præsten Peter Kiær's „Øster Løgum Sogns Beskrivelse“, ved N. G. Callejen, Lerskov.

Med Tegning af K. Chr.

Johann Samuel Dyrhof var den 9. Præst i Øster Løgum siden 1600. Han var født i København den 14. Juni 1750. Hans Fader, Mathias Dyrhof, døde som Præst i Bilsstrup 1769; hans Moder var Birgitte, født Jochums.

Allerede som Barn udviste Dyrhof stor Sukkommelsekraft og Dristighed, og der fortælles, at naar han blev løftet op paa en Stol, kunde han længe staa der og prædike. Efter Forberedelse, vistnok i Haderslev Skole, studerede han i Kiel 1766 til 1769, eller lidt senere, og skrev en teologisk Disertation (en lærd Afhandling) paa Latin: „de Gloria Dei“, (om Guds Ære) som han bestemte til offentlig Disquisition (Droftelse) 29. Juli 1769. Siden 31. Marts 1776 var han residerende Kapellan i Emmerlev, og den 8. Februar 1778 blev han valgt til Præst i Østerløgum. Han var paa Valg med to andre Præster, men Dyrhof var den mest veltalende af de tre. Skade, at han ej var saa forstandig og dydig, som han var veltalende. Han skrev dejligt og temmelig korrekt baade Dansk og Tysk, var myndig i sit Væsen, og hans Prædikener synes at have været udmærkede. Imidlertid blev han snart svag, og hans Overdaadighed og Ødselhed svækkede ham og gjorde, at han blev fattig og hans Familie usjel. Uden Formue kom han hid og sank øjeblikkelig i en bundløs Gæld. Tilforn havde der i Østerløgum ingen betydelig Indløsning været at bestride, eftersom det var enten i Familien, at den tiltrædende Præst var eller ved Giftemaal forblev. Dyrhof derimod var ganske fremmed, og derfor var der vidtløstige Forhand-

linger og Stridigheder angaaende Jndløsningen. Pastor Klin-ker, der tog herfra til Barnæs, hvor han var bleven valgt til Præst, var meget dyr, baade med Hensyn til Tjenderne og alt det øvrige. Dyrhof var gift med Frederikke Conradine Jøge siden 5. Juni 1775, og hun var en Datter af Præsten i Navsted. Med hende havde han i Emmerlev et dødsfødt Barn, og her i Løgum fødtes to Døtre, af hvilke den sidste blev født efter Faderens Død. Der vides intet videre om Dyrhof, end at han laante mange Penge, gerne levede godt og i muntert Selskab og ikke gerne rettede sig efter sit Sognefolk. Den Gang var der en Eskerplads ved Jaarhuset, og der rejste han gerne hen for at leve med Officererne. Omfider blev han alvorlig syg og fantajerede og befandt sig tit i en eskaltered Spænding, i hvilken han prædikede. Han døde 29. Maj 1780, næppe 30 Aar gammel, og havde da været Præst i Løgum i 2 Aar paa 1 Dag nær. — Han efterlod sin Familie med en Gæld paa 7000 Mark, altsaa i dyb Fattigdom. Han havde jo vel tænkt snart at blive forflyttet til Løjt, da Folk derfra ved Valget havde udtalt, at man snart vilde hente ham did. Da havde de Løgumer svaret, at saa vilde de hellere begrave ham paa deres egen Kirkegaard, end at dette skulde ske.

Der herskede den Gang endnu megen Overtro, og dette viser sig ogsaa i Anledning af hans Død. Der fortælles saaledes, at Herredsfoged Holm paa Tørring, berømt eller berøgtet for sine mange Processer, var død og spøgede gjæseligt. Dyrhof og gamle Pastor Thomsen i Vedsted havde paataget sig at mane ham. Imidlertid begik de derved en Fejl, thi idet han sank, og de vilde slaa Pælen ned over ham i Ufæret, jurgte han, hvorlænge han der skulde sidde, hvorpaa de svarede: Til evig Tid. Men dette var galt, og derfor rejste Djævelen sig og fik Magt over dem. Dette mærkede gamle Pastor Petersen i Ris. Han havde været paa den sorte Skole og var vel forfaren i de sorte Kunster. Der fortælles saaledes om ham, at en Gang, han stod paa Prædikestolen og var midt i sin Prædiken, da raabte han pludselig: Staa! — Da han siden sammen med nogle af Kirkegængerne gik hjem, da stod der under et Frugttræ i hans Have en Karl med Hatten fuld af dejlig Frugt; men han var ikke i Stand til at røre en Fod. Præstens „Staa“ havde pælet ham fast til Stedet, hvor han stod, og først nu blev han befriet af Præsten.

Eigejom Pastor Petersen, da han stod paa Prædikestolen, saa, at der var Tyve i hans Frugthave, ligejaa grant saa han, hvorledes hans to Embedsbrødre var kommen i Knibe ved at vilse mane Gengangeren paa Tørring. Han ordrede derfor sin Karl at spænde for Vognen, og saa kørte han, alt hvad Remmer og Tøj

kunde holde, derhen for at hjælpe de to Præster. Saasnart han var kommen dem saa nær, at de kunde høre ham, raabte han: „Til Dommen! Til Dommen!“ og saa maatte Gengangeren finde sig i, at Pæsen blev rammet ned over ham. Da Pastor Petersen derefter vilde hjem igen, bød han Karlen at tage det

ene Hjul af Vognen og lægge det op i den, og saa førte han hjem igen, medens Djævelen maatte udgøre det for det 4. Hjul. Da han naaede hjem, bød han sin Karl at køre op i Møddingen, hvilket han gjorde for ikke at blive stødt, naar Vognen faldt, idet han vidste, at jaasuart Vognen holdt stille, blev Djævelen udfriet og vilde forsvinde.

Skønt de to Præster Dyrhof og Thomsen jaaledes blev hjulpne ud af den betænkkelige Stilling, hvori de var kommen, saa havde de dog faaet saameget Men deraf, at Dyrhof faldt i den haarde Sygdom, der gjorde Ende paa hans Liv, medens gamle Pastor Thomsen blev sindssvag. Saadan noget troede Folk til disse Tider, og mange Præster med, og mest var saadanne Personer Skyld i Overtroen, der for at komme til at gælde mere end andre, udgav sig for at have Forstand paa slige Kunster. Maaſte de ogsaa havde den Hensigt bedre at bevare Folk i Troen ved at holde dem i overtroiske Forestillinger.

Thue Ole Ravn blev den afdøde Dyrhofs Efterfølger og Familiens Ernærer. Han var født i Aarhus 1. November 1726, og hans Fader var Handelsmand Bert Olesen Ravn. Fra 1750 til 1769 var han Missionær i Vestindien. Siden var han residierende Kapellan i Skerbæk, Hvidding Herred, og 10. December 1780 blev han valgt til Præst i Østerløgum. Af de tre, der var paa Valg, var han ikke den, der prædikede bedst, idet hans Prædiken blev altfor lang og underlig, men dog blev han valgt, fordi man antog, at han vilde ægte Dyrhofs Enke. Hun lod sig ogsaa overtale til dette Skridt, skønt hun ikke havde videre Lyst dertil, men hun var jo fattig, og Voets Kreditorer trængte paa for at bevæge hende dertil. Ravn paatog sig nu Gælden, og da han havde nogen Formue, blev den straks anvendt til Dækning. Lykkelig blev Familien ikke i Førstningen, da Ravn var skinjyg og mistænksom mod sin Kone. Han følte maaſte nok, at hun ikke havde ægtet ham af Kærlighed. Han var ellers en god Mand, der sørgede lige saa godt for sine to Steddøtre som for de to, han selv blev Fader til.

I sin Embedsørelse var han flittig, ja maaſte mere end gavnligt, da han gjorde sine Prædikener og Digtaler saa lange, gerne paa et Par Timer, at Folk blev trætte og søvnige ved at høre paa dem. Han fratraadte sit Embede 1801 og var da op-

slidt; Datteren, Johanna Susanne Dyrhof, havde i lang Tid skrevet for ham, da han ikke selv kunde.

Det var iøvrigt et lykkeligt Tidsaffnit, hvori disse to Mænd, Dyrhof og Ravn, var Præster i Østerløgum. Der var Ro og Fred i Landet, og Folket tiltog i Velstand, skønt Agerbruget endnu var i sin gamle Skik, efterdi Fællesskabets Ophævelse endnu var for nyt til at have videre Følger. Smidlertid var der en Del Søfarende, især fra Genner, som svang sig op og blev velhavende. Iblandt disse kan nævnes Mikkel Rof, der blev en duelig Kaptajn i Amsterdam og hjalp andre Landsmænd frem. Han skænkede i 1778 et Skib til Kirken i Østerløgum til en Værdi af 700 Gylde, som han havde faaet foræret. — I ældre Tid havde nogle Familier fra Genner nebsat sig i Bagenkop paa Langeland. En Mand fra Bagenkop skænkede et Skib til Kirken i Magleby, som han havde forarbejdet med sin Lommekniv. Det er nu slet ikke umuligt, at Kaptajn Rof i Genner har haft Familiens Kirkelser i Bagenkop blandt de fra Genner dertil Juddandedes Efterkommere, og at det har været den samme Mand, der har forarbejdet de to Skibe i Magleby og Østerløgum og skænket det ene til Kaptajn Rof. Spillet der er det ældste af de to Skibe, ved man ikke. (Se Sprogforeningens Almanak for 1911 under „Barentopperne“).

Barndomserindringer fra 48.

Af Chr. Lund, Københavned.

Med Tegning af N. Chr.

I Aaret 1848 kom jeg som en lille 8 Aars Dreng henimod Aften hjem fra den lille Biskole i Krogstrup og blev da straks opmærksom paa, at der hvilede noget tungt over vort Hjem, idet vor kære Moder græd, imens hun forsynede mig med Mad. Saa snart jeg var færdig med Spisningen, tuede jeg ud i Gaarden til Fader, som stod i alvorlig og ivrig Samtale med to af Byens Mænd, og jeg kunde da høre, at der var erklæret og udbrudt Krig.

Og herover var de meget ængstelige, thi der var jo ingen af dem, som havde oplevet en Krig, men efter hvad de Gamle havde fortalt fra den Tid, da Mosaffer og Spanioler og mange flere havde huseret i Danmark, saa frygtede de for det værste med Hensyn til Mord, Brand, Kvindernes Overlast m. m.

Som de stod i ivrig Samtale angaaende det, som muligvis kunde ventes, da kom vor nærmeste Nabo i fuld Galop og paa en skumbedækket Hest ind i Gaarden; Han var næppe standstødt, førend han udbrød: Nu er det vor Herre Dødgalt, — jeg kommer lige fra Rødding Højskole, hvor mange Mennesker var samlet fra Omegnens forskjellige Byer, og der blev med Visshed fortalt, at Krigen var erklæret, Fjenden allerede under Vejs imod Nord og Slaverne i Glückstadt lukket ud, og disse var med i Følge: — ja de havde allerede begyndt at afbrænde Byerne, saavidt de kom frem, og man kunde fra Rødding se Lysskærene i Skyerne af de brændende Byer. Og nu havde man i Rødding Kirkeetaarn sat en Mand som Vagt, og saasnart Fjenden nærmede sig, skulde der ringes med Kirkeklokkerne for at alarmere Befolkningen om den sig nærmende Fare; — og nu vil jeg hjem, sagde Naboen, for at saa min Familie reddet nordpaa! Og efter denne sidste Meddelelse var han ude af Gaarden.

Og vi hørte da senere, at straks ved Hjemkomsten maatte hans Hustru og Born i største Hast gøre sig rejsefærdige, men Mandens gamle Moder vægrede sig i Forstningen ved en saa hovedfulds Rejse, og hun stod netop i Begreb med at klæde sig af for at gaa til Ro, men saa omsider udbrød hun: Ja, skal a med, ja a skal a a fsted, jom a s t a r". Og hun kom a f E t e d i M a t h u e. Og kort efter saa vi dem køre ad Vejen imod Nord efter Fjeldingbro og medtagende en Del af deres værdifuldeste Sager, Sølvtøj m. m. En betroet Karl, Tevas Larsen, førte saa afsted med hele Familien.

Dog Manden, vor Nabo, blev hjemme paa Gaarden, og da senere en anden Nabo saa indenfor hos den tilbageblivende, da fandt han ham siddende ved et Bord, læsende i en Salmebog, med det skarpladte Gevær parat imellem sine Knæ.

Kort efter saa vi en anden Nabo køre samme Vej med sin Familie, og, saavidt jeg erindrer, havnede begge Familier paa Mølbygaard i Nærheden af Varde, hvor de forblev i længere Tid.

Jeg mindes da tydeligt, at jeg spurgte min Fader, om ikke ogsaa vi skulde køre bort for at komme i Sikkerhed for Tyfkerne, men fik det Svar: Hvad kan det hjælpe? For kommer Tyfkerne her, saa kommer de vel ogsaa over Kongeaalen!

Det var imidlertid blevet Aften, og saa begyndte pludselig først Rødding og straks efter alle Omegnens Kirkeklokker at ringe, og enkelte af dem med en forfærdelig Kraft, som om de skulde sprænges. Dette var jo Signalet til, at Fjenden var kommen nærmere, og denne Klokkeringning strakte sig langt op i Jylland. Ja, jeg glemmer aldrig, hvor alvorlig og gribende en saadan Klokkeringning lød i den stille Aften, og saa i Forbindelse med alle de mange ildevarslende Nygter, som i Forvejen havde gjort Befolkningen meget ængstelig.

Hvad der denne Aften skete i mit Hjem, glemmer jeg aldrig, og det staar saa tydeligt for mig, som om det var sket i Gaar. Min fromme og kære Moder tændte et Lys, satte sig ved Skaffelønnen og læste i Bønnebogen, hvori der ogsaa var Bønner imod Krig og anden Pestilens, og min Fader lod Vaguporten, som vendte ud imod Landevejen, rumme for Vague, ladede sin Vøse og væbnede vore 2 Skarle med hver en Fork af de svære gamle hjemmelavede. En Bænk blev hentet og anbragt i Vaguporten, hvorpaa de alle tre tog Plads. Porten blev trukket løselig i, og saaledes udrustet ajventede de saa, hvad der vilde komme. Min Fader var bestemt paa at ville forsvare Hjem, Hustru og Born, saalænge han kunde. Min yngre Broder og jeg havde faaet Lov til foreløbig at blive oppe, og meget spændt løb vi frem og tilbage fra Mor til Far. En Tid var der Ro, men saa kom der pludselig en Maud ad Vejen fra Faldingbro; han sang og talte Tyff, og da han kom i Nærheden af Vaguporten, sprang Fader pludselig frem, jatte ham Geværet for Brystet, mens begge Skarle stod ved Siden af med fældet Bajonet i Form af solide Forkte. Min Broder og jeg løb straks ind til Mor og raabte: Nu har de begyndt at komme, nu er der kommen en, og min fromme Moder læste ivrigt videre i Bønnebogen. Men det viste sig imidlertid, at den Anholdte var en tyff Drejerjvend fra Røbenhoved, som af Glæde over sine Landsmænds snare Ankomst havde druffet et Bæger for meget.

I de nærmeste Dage viste det sig, at nogle af Nygterne var blind Alarm, Tugthusjangerne sad velforvaret bag Laas og

Slaa, og Klokkeringningen var ogsaa forhastet. — Sagen var den, at det ganske rigtig var blevet bestemt i Rødding, at en Vagtpost, som blev afløst med bestemte Mellemrum, skulde

au bringes i Kirkeetaarnet for at alarmere, naar Fjenden nærmede sig, og jaa ringe med Kloffen.

Imod Aften havde Niels P. Lund, Ejeren af Rødding Vester Kro, denne Post, men Tiden var udløben, og der kom ingen Afsløsning, saa det kunde jo være trist nok at sidde ene i et Kirketaarn og iær under de daværende Forhold; dog, han vilde ikke forlade sin betroede Post, men lovede sig selv at vente endnu en halv Time, og kom der saa ingen Afsløsning, saa vilde han røre Klokken for at minde dem om den for-glemte Vagtpost. Men da der efter en halv Time endnu ingen meldte sig, saa ringede han med Klokken uden at betænke Føl-gerne, som blev en Klokkeringning igennem det meste af Landet.

Fra denne alvorlige og bevægede Tid minde jeg endnu et lille Træk fra mit Hjem. Det var en Aften, at Far og Mor var bleven borte for mig. Jeg jøgte efter dem og fandt den: endelig bestæftiget i Bryggeriet. — I den aabne Skorsten, som den Gang fandtes overalt, og jærlig i de ældre Byg-ninger, stod Moder med et tændt Lys, og Fader var ivrig bestæf-tiget med at opbryde Murstenene i Bunden af Skorstenen, hvor han allerede havde et temmelig stort Hul. Deri blev nedsat en lille Kasse, indeholdende Papirer, Penge og Sølvtoj, saasom Sølvbøger, Hovedvandsæg, Spisekeer, m. m., hvoraf min Moder havde medbragt ikke saa lidt fra sit gamle og velstaaende Hjem. Da Kassen var vel anbragt, blev Hullet tilmuret, Sand og Aske jævnet derover, men først senere efter Krigens Slutning fik jeg at vide, hvad de der havde forvaret.

I denne Krigens Tid var det meget almindeligt, at Folk nedgravede og hengemte deres værdifulde Sager. Nogle be-gravede det i Jorden ude i Løden, der var fuldpakket med Straa, andre nedgravede det i Haven ved et Træ o. s. v., men senere viste det sig, at der var enkelte, som ikke kunde erin-dre ved hvilket Træ og ofte med stor Spænding maatte lede længe forges.

Ja, Angsten og Spændingen var stor i denne Tid, sær-lig om Natten, og derfor gik der i de fleste Byer en eller to bevæbnede Mænd som Nattevagt for at gøre Alarm, om der indtraf noget foruroligende. — Ogsaa i Røbenhoved gik der en saadan Vagt, men en Nat kunde det snart have taget en alvorlig Slutning. Paa Vagt var denne Nat en meget brav

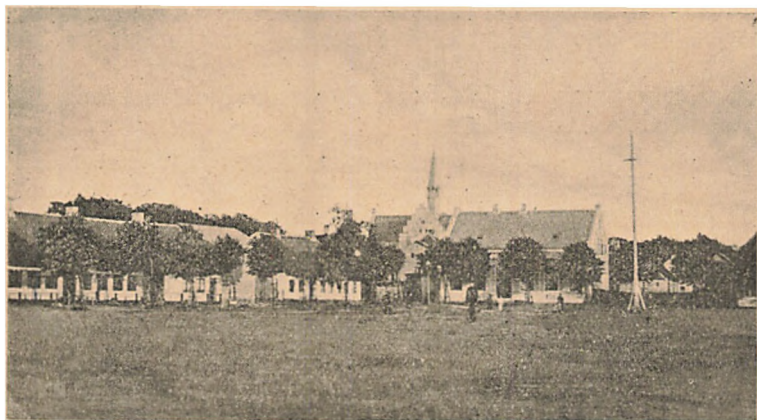
og patriotisk Mand, som hed Niels Eriksen. Paa sin Vandring gennem Gaderne mødte han en Mand, som han raabte an med: *Hvem der?* Karlen, som var en Tjenestekarl der fra Byen, og som hed Erik Dall, kendte godt Niels Eriksen, og svarede ikke straks, hvorfor N. Eriksen med sit Støbevaaber sendte ham over mod en Stendige, saa Blodet flød. Ved tilkaldt Hjælp blev den Saarede bragt ind i den nærmeste Gaard, der hvor nu J. N. S. Skrumtsager bor. Uheldigvis var netop tilstede en Nabo, som ikke kunde taale at se Blod, hvorover ogjaa han bejvinede, men det lykkedes dog snart at faa dem begge kaldt til Live. Dette kan ansføres som et lille Revis paa, hvilken Uro, Ungstelse og Ophidselse, der var tilstede ved Udbrudet af Treaarstrigen.

Samtidig blev der paa mange forskjellige Steder kaldt sammen til Vaabenøvelser for at tage imod Fristarerne, naar de kom. De Vaaben, som der mødtes med under disse Øvelser, var meget forskellige, nemlig Geværer, Sabler, Forker og Høsttype. Der blev ogjaa i stor Hast af Byens Smede lavet en Del Spyd; nogle lavedes af gamle Høleer, og de var meget forskellige paa de forskellige Egne. Disse Spyd havde det fælles Navn Slavejpyd.

Ja, mange af disse hjemmelavede Spyd findes nu paa vore Museer. Jeg har selv været med til at samle og opløbe mange, dels i Sundved og dels her paa Egnen, og ofte findes de hængt paa Loftet og lignende Steder, thi der kom en Tid, hvor Dysterne fordrede alle Vaaben indleverede, saa det var farligt at have dem i Husene.

Nu er jeg en ældre Mand, der har oplevet to blodige Krige, og med Gru og Rædsel tænker jeg ofte tilbage paa denne Tid og paa de *Forsvarskampe*, der er ført for at bevare den Landsdel, hvor vi er født og har hjemme. Men endnu føres der en Forsvarskamp for vort kære Modersmaal, det Sprog, som Vorherre har givet os, samt for vore Fædres Jord, som vi har nedarvet og i over 1000 Aar har været i Besiddelse af. Trods alt det haarde og svære, der er blevet anvendt imod os og vore Børn, har den sønderjydske Ungdom aldrig været saa dansk, som den er nu, og hvorfor? Fordi *Kærlighed er den første Magt*.

Og hvor du saa flytter Foden frem,
Glem ikke dit stille Barndoms hjem,
Det bedste af alle Gøder!
Hvor du red Kante paa Faders Knaa,
Hvor Frugter straalte paa Julens Træ,
Og hvor dig favned din Moder.

Paa Markedet.

Nutidsfortælling af Mikkel Eskov.

Med Tegninger af Axel Andraesen.

Det var „Kloster“-Marked, Bartholomæus Marked, og der var Trængsel alle Vegne i den til andre Tider saa stille By, hvor Græsset grov frodigt mellem Brostenene, og Faar staaar tøjrede paa den trekantede Markedsplads, hvor det i Dag er fuldt af Heste.

Inde i Jørgen Friis's Krostue og tilstødende Værelser var der fuldt af Folk, der sad i højrovet Samtale eller Handel. Senne ved et Bord ved Vinduet, hvorfra man kunde se ud paa

Pladsen, sad Lorents Kjør, Kromand og Hestehandler fra Poulskro, sammen med en Del Naboer og Bekendte, deriblandt ogsaa Søren Lasken fra Lundsgaard, en yngre Mand, der ogsaa drev Handelen, og det baade med Heste, Kreaturer og ikke mindst med Skaffepunch, til Trods for, at han vel kun var en fem, seks og tyve Aar. Han havde tidlig overtaget sin Fædrenegaard, men hans Lyft til Handelen gjorde ham mere og mere ligegyldig for Gaardens Drift. Han var høj og slank, en Kende for smaal, og gjorde, især naar han havde drukket lidt rigeligt, et slattent, hofdningsløst Indtryk. Ved Gildet førte han gerne det store Ord. Lorents Kromand var en kraftig, firskaa- ren Mand paa henved de halvtreds, glattraget med et rødmodset Ansigt, et lidt stor, brøjet Næse og et Par blaa Øjne, der gav ham et mere godmodigt Udseende. Han havde drevet Hestehandel i mange Aar og var bleven velstaaende og velagtet derved.

Man havde faaet sig et Lidkøb, og Samtalen drejede sig naturligt om Handel og Heste.

— Det var da en jolle Handel, Niels Albild gjorde, siger Søren. — Var han solgt? spørger der. Hvad fik han for det blåsede Øg? — Kun 800 Mark! for han var jo dum nok til at fortælle Jøden, at det var løben løbik, svarede Søren. Opvarter, lad os faa en Omgang! — Niels dner ikke stort til at handle med Heste, siger Lorents Kjør. — Men han forstaar ellers nok at drive sin Gaard; det skal altsammen læres, indskyder en yngre Bunde. — Men det vil vist knibe for ham, det er ikke saa let, naar der ikke er Kapital.

I det samme traadte den omtalte Niels ind; da han blev Selskabet var, satte han sig hen ved samme Bord, idet han bestilte noget Brød og Kaffe. Niels Albild var en tætbygget ung Mand, omtrent paa samme Alder som Søren Lasken, dog saa han noget yngre ud. Han havde en næsten pigeagtig rødshvid Ansigtsharve, lyst Haar og Overkæg. For et halvt Aar siden havde han købt en Gaard i Lavby og arbejdede nu ihærdigt for at faa den i god Drift, og selv ældre Naboer udtalte sig anerkendende om hans Drift og Arbejde. — Handelen, som Niels havde gjort, blev nu atter Genstand for Samtalen, ikke just til Nielses Fornøjelse, thi det var jo den almindelige Mening, at han ikke havde behovet at fortælle, at

Hesten var løben løst. — Nej, da fik jeg den store sorte Hest bedre fulgt i Foraaret. Den var ikke til at holde, naar der var en Vogn bagefter den, og den løb en tre-fire Gange for mig. Jeg fik 1050 Mark for den og hørte heller aldrig fra den, sagde Søren,

— Du snakkede ikke om, at den var Løbstløber? blev der spurgt. — Nej, saa dum var jeg ikke. Folk kan jo holde ved, naar Hesten vil løbe, svarede Søren og so. — Den Slags Handel holder jeg ikke af, sagde Niels. — Hvem fulgte du din Løbstløber til? var der en, der spurgte Søren. — Til en Mand øster henne fra, Schmidt tror jeg, han hed, fra Oksgaard, det var en stor, svær Mand med lyst Overstæg. — Ja, saa ved jeg nok, hvordan det gik med den Hest, sagde Spørgeren og fortsatte: Den første Gang, Manden havde den for Vognen, løb den fra ham, rendte imod et Led og brækkede et Ben, saa de maatte ihjle den. — Saa, saa! Kørte Manden selv med den? Har kom vel ikke selv til Skade? Men, som jeg siger,

de kan lægge ordentligt Tøj paa og holde ved, sagde Søren. — Jeg vil hellere sige det, som det er, indvendte Niels, jaa behøver man ikke at bebrejde sig selv noget bagefter. — Størstedelen af Selskabet brød nu op og gik ud paa Markedspladsen igen.

Som de gaar ud, spørger Søren Niels: Er Meta Kjør til Marked? Svaret lod bejaende; lidt efter skiltes de ad. Det havde været Niels's Mening, naar han fik solgt tidsnok, at tage hjem med Middagstoget. Nu vidste han ikke ret, hvad han skulde gøre, om han skulde tage afsted eller blive til senere. Søren's Spørgsmaal var det, der bragte ham til at vakle. Sagen var, at baade han, Søren Læsien, og andre med forreisten, havde et godt Øje til Lorentz's Kjør's kønne Datter Meta, en brunhaaret og brunøjet Pige paa godt tyve Aar. Altid livlig og glad, skink og venlig mod alle og enhver. Søren, der ofte var Gæst i Povel's Kro, gjorde aabenlys Kur til hende; hvorimod Niels der ikke tit kom til Kroen, men stundom traf Meta ved Gilberne, i Nabolaget eller i Foramlingshuset, ikke havde turdet nærme sig hende. Han skulde — i det mindste troede han selv, han gjorde det — juldigtændig sit Hjertensønske og stumme Bejlen for hende. Vare han vidste, tænkte han nu, hvad hun tænkte om ham; men hun foretrak jo sikkert den langt mere velhavende og mere fremtrædende Søren. At Lorentz gjorde det, var der jo dog ingen Tvivl om. Meta kunde man jo aldrig ret blive klog paa. Enten fik man et skælmisk Svar, eller man blev bare selv drillet, naar man vilde have hendes Mening at vide. Maaske man dog her paa Markedet kunde faa Lejlighed til at træffe hende, men Søren vilde vel forstaa at lægge Beslag paa hende hele Tiden, saa vilde han jo bare ærgre sig over sin egen Udselighed og Uduelighed. Men rømme — nej, det vilde han dog ikke. — Saa blev han.

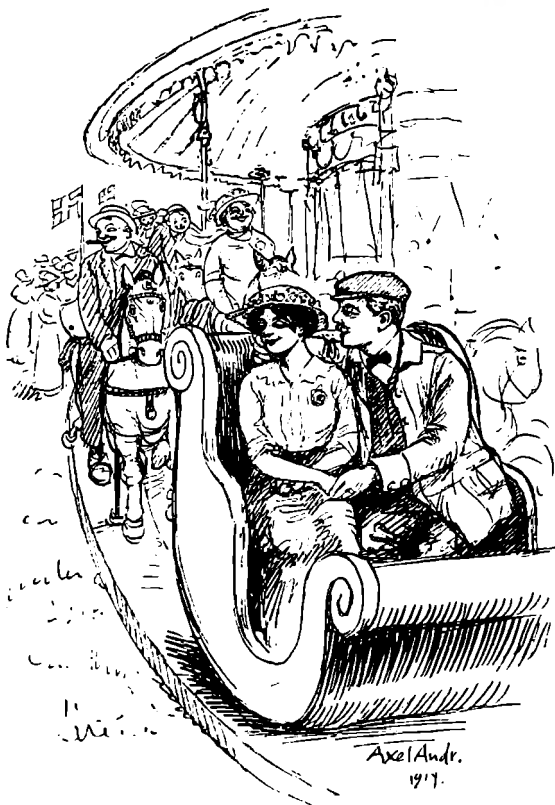
Den paa Eftermiddagen kommer Søren med Meta Kjør under Armen ned ad Gaden. Udenfor Jørgen Friis's træffer de Lorentz's Kromand. Søren, der alt har nydt adskillige Øller, tager nu og Lorentz under Armen og drager ham med ind igen. I det samme smutter Meta fra Søren; borte er hun i Mylkret. Som Søren og Lorentz gaar ind, kommer Niels netop ud fra Beværtingen, Søren byder ham med ind paa en Genstand, men Niels undsloar sig, idet han peger paa sin Afholdsnaal. Hertil

bemærker Lorents leende: — Du skulde min Sandten ha' Skotter paa; du ryger ikke, drikker ikke, straar ikke, er det en Karl? — Nej, svarer Niels og ler, og jeg malter ogjaa og kunde til Nød luge min Grod selv. Dermed gaar han. — Da Søren og Lorents har fundet et tomt Hjørne inde i Skænkstuen og faaet de forlangte Kaffe-puncher, synes Søren, han maa benytte Lejligheden, der forekom ham gunstig, til at slaa Rivalen fuldstændig af Marken hos den Gamle. Diplomatiisk begyndte han med at klage over at skulle skifte Huusholderste igen. Lorents foreslog saa, som ventet, at jæste en paa Livstid. — Ja—a, sagde Søren, det var vel nok det bedste. — Vilde du have noget imod, hvis jeg fæstede Meta? Spørgsmaalet blev gjort i en spøgende Tone, dog mærkedes det grant, det var alvorligt nok ment. — Vor Meta? Søren nikkede. — Ja, min gode Søren, det vilde jeg, sagde Lorents, og tilføjede, da han saa Søren's forbausede og ærgerselige Ansigt: — Du er jo en grumme glant Karl i et Selskab, men — ikke den, jeg vinker til Svigeren, han maa være noget mere solid. — Som Niels' Abild for Eksempel, der ingenting ejer? Spurgte Søren ipotsk. — Ja, en Mand som Niels har jeg ikke noget imod. — Det Svar havde Søren ikke ventet.

Niels drev ned ad Gaden mellem Teltene, Pirekasserne og Vøglet, men gav ikke videre Agt paa den Raaben, Spillen, Snakken, Leen, Larm og Støj, der var omkring ham. Han tænkte paa Lorents Kromands Spotten; som han havde ventet og frygtet, saas der ned paa ham, fordi han havde brudt med Punch og Tobak; og hans Handel havde heller ikke bragt ham nogen Berømmelse; havde det endda ikke været Metas Får. Hvad mon hun tænkte? Vel sikkert som de fleste andre. Hun gif jo og med Søren Lassen under Armen; det var jo og noget helt andet at blive Kone paa Lundsgaard. Af disse og lignende Tanker blev han pludselig udreven ved, at en klar Pigestemme leende sagde lige ved ham: — Du kender nok ellers ikke Folk i Dag; du havde jo nær rendt mig omkuld. Det maa du bøde for med en Karusjeltur i det allermindste. Niels saa ikke videre ærgerlig ud over denne Tiltale og Domsældelse, skønt han sagde: — Dig Meta! — Med hvad Ret dommer du Folk? Dog saa Minutter efter sad de to paa Karusjellen Side om Side. Da de iteg ned, trak Niels Metas Arm ind under sin, idet han bemærkede: — Ellers bliver saadanne smaa Personer let rendt om. — Na, de

fer sig bedre for end visse Folk, der gaar og drømmer ved højlys Dag, drillede Meta, men lod sin Arm blive, hvor den var.

Niels var underlig til Møde, for næppe en halv Time siden var han i det sorteste Humør, og nu saa ovenud glad; hvorfor, vidste han ikke, eller rettere, han tænkte slet ikke paa hvorfor. Med Meta var det nok ikke stort anderledes. Hun saa i det

mindste slet ikke bedrovet ud, mens hun der gik og smaaakvlede med sin Ledjager. Af og til saa hun stjaalemt paa ham; da Niels opfangede et saadant Blik, vendte hun hurtigt Hovedet og rødmede til langt ned paa Halsen, hvad der ikke undgik Niels. —

Det var dog godt for noget, at jeg kom til Marked, jagde Niels leende. — Ja, jeg forstaar ikke, du kunde saa Tid, mente Meta for at bry. — Jeg fik mig dog en Markedskæreste, blev han ved uden at svare paa hendes Unthydning til hans Optagethed. — Naa, jamen, saa maa du stam ikke forsømme hende for min Skyld, sagde hun og vilde drage sin Arm til sig. — Na, lad os tage en Tur til, mente Niels, da de netop var standset sig: foran Karusellen.

Da de lidt efter sad i den røde Algestol og fusede op og ned og Banen rundt, jagde Niels, efter at de havde siddet stille en lille Tid: — Du er saa tabt? Da han mod Sædvane intet Svar fik, tog han Mod til sig, lagde sin Arm om hendes Nakke og drejede blidt det bortvendte Pigeansigt om til sig, idet han under Hjertebanken dog roligt spurgte: — Vil min Kæreste i Dag naaſte ogsaa være min Kæreste i Morgen? Over Metas Ansigt fløj et Smil, hun blev igen blussende rød og skjulte Hovedet ved hans Skulder.

Larmen omkring dem mærkede de to ikke til. Lidt efter gik de to Arm i Arm ud af Byen. Fremtiden laa gylde for dem. Nielses Betænkneligheder angaaende, hvad Lorents Kromand vilde sige om ham som Svigersøn, deltes ikke af Meta, og hun vidste snart at bortjage denne Skygge.

Kalkulation.

Fru Jesperjen er hos Købmanden. Hun skal have Sveitserost og spørger, hvad Pundet koster.

— 1 Kr. 10 for Pundet af den ægte, Frue, svarer Købmand Poulsen.

— Nej, ved De hvad, jarer Fruen op. Hos Detleffen koster den kun 90 Øre.

— Jamen, hvorfor købte De da ikke hos ham, Frue? svarer Poulsen stødt.

— Fordi han ikke havde mere!

— Naa, saaledes! smiler Poulsen lunt. Ja, naar jeg ikke har mere, saa skal De ogsaa gerne saa den for 90.

Fra Sorgens Ager.

(Et Sagn fra Slesvigs Vestkyst*.)

Eftertryk uden Forfatterens Tilladelse forbydes

Bag sorte-graa Skyer
Nymaanen sig dølger,
og ind over Vaden
gaar vældige Bølger;
i talløse Rækker
de jager hinanden
og styrter sig skummende
ind over Stranden.

Med varslende Vingeslag,
frem og tilbage,
vildt kredser de Maager
om Tofte og Tage.
Og Stormen huserer
i Revner og Rifter
og blæser sig op
ved de — Heltebedrifter.

Og Stormen huserer:

Det hvisler i Gyder, det hviner om Gavle,
det knager og rusker i Lægter og Spær;
brat vaagner den Bonde:
»Gud fri os; det bliver et Herrens Vejr!«
Han linner sin Glug . . I Iluj og i Hast
han spænder sin Sele og aabner sin Dør —
— kan hænde, han beder,
kan hænde, han bander den ubudne Gæst,
men ud han *gaar* i den sviende Blæst.

Men Stormfloden pisker sin skummende Hest.
Køer brøler, Faar bræger,
Folk hujer og skriger
og bjærger i Land — —
men Floden stiger.

Vildt vælter de Bølger i styrtende Masser,
snart fylder de Enge og Moser og Kær
og — alfare Veje.
Vis Mand bygger højt,
men ingen er sikker for Stormflodens Ranen;
tit tog den et helt Lands dyreste Tje.

— — —

For Sekler tilbage stod tømret paa Strand
en Hytte, en lav kun og liden.
Lys Lykke den huste, trods nøjsomme Kaar,
glad Travlhed forkortede Tiden.

Han fisked. Hun plantede Blomster i Karm.
Han bjærged til Klæder og Føde.
Hun duged hans Bord, og hun redte hans Seng
og løb ham med Trallen i Møde.

Naar Baad laa for Anker, og Dag gik paa Held,
og Sol sank bag Bølger i Bjerger,
da planted han Pil, ja, og Poppel og Hyld
om Hytten til Læ og til Værge.

Hun malkede Geden, hun ammed sin Dreng,
Mors Stolthed, Fars udtrykte Billed —
og somtid' de legte ved Stranden, de tre,
og lo ret, saa Taarerne trilled.

Til daglig Dag skotted hun Have og Hus
og Arne. Han passed sin Skude.
Saa kom der en Stormnat, en hærgende haard,
da blev han med Baaden der ude.

. . Saa stred hun for Føden, den fattige Mor;
haardt Slid, karrigt Maal kun af Glæde,
men tappert hun stred for den liden Stump Jord
og Huset ved Stranden der nede.

Hun stred jo for *Drengen*. Han hang ved sin Mor,
ved Havet og Stranden; ved *Hjemmet*.
At styre en Baad blev hans mindste Kunst,
at bøde et Garn snart han nemmed.

Men stridig han blev som det stædige Hav,
som Stormen, der halvvejs opdrog ham;
og fik han en Næve, saa knytted han sin
og ramte igen, som man slog ham.

Stor blev han og stærk, ret en rankvokset Knøs,
pænt pusled han Have og Hytte,
og kastede Havet lidt Tommer paa Strand,
saa tog han det hjem som sit Bytte:

Slog Stormen et Hul i hans Moders Hus,
han tog et Par hulslidte Planker,
trods Foged og Forbud, trods Boder og Lov,
og heled de værste Skavanker.

Ej agted han dette for Ran eller Rov;
frimodigt sligt »Strandran« han oved,
ja, tog det som Ret for, hvad Havet en Gang
fra ham og hans Mor havde røvet.

En Høstkvæld ved Jævnøgn gik Fogden paa Lur
langs Stranden — og traf ham ved Byttet:
»Du slippe det, Knøs!« »Jeg slipper det ej.«
og lønligt han Næverne knytted.

»Du kaste det fluks!« »Jeg kaster det ej;
de Storme, som hærged hist ude,
de huggede Hul i mit fattige Hjem,
de splintred min Faders Skude.

De Storme, de raned nok mer end som saa,
Mors Glæde, min Fryd og min Lykke.
Hvad gav de tilbage? Et frønnet Stump Fjæl
saa stor som en Stav til en — Krykke.«

»Ti, Stodder! lad falde, hvad ikke kan staa;
et Fattigskur mer eller mindre,
hvad siger saa det! Ustraffet du ej,
mit Magtbud skal trodse og hindre!«

»Et Fattigskur, ja! — men det Hjem er nu *mit!*
den Kvinde, som pusler der inde,
se, hun er min *Mor!* og prøv — om du tør —
at kimse af det og af hende!«

»Ti, Ransmand! Du kaste den Planke paa Stand!«
— han rusked ham Tømret af Fangen,
og hugged ham haardt over Hofte og Lænd
og kasted det fra sig paa Tangen. —

Da blev han saa hvid, den dunhagede Knøs,
hans Øje skød Ild under Brynet,
Knytnæven han løfted mod Fogden paa Stand
og hugged ham lige i Synet.

Og ramte langt bedre end selv han forstod:
Tavs segnede Fogden i Græsset;
da blev der saa stille i Ynglingens Bryst,
og underlig tyst trindt paa Næsset.

Kun Bølgerne slikked den Plet, hvor han laa,
og farvedes blodige rode,
og Maager kom skrigende ind fra Hav
og kredsede over den Døde.

Ved Daggry gik Sønnen at melde det Drab
--- blev stænget fra Friheden ude,
men Moderen følte, som stod hun i Storm
om Bord paa en synkende Skude.

— — —

Og Dage og Uger og Maaneder gik,
og Dommen lød:
Thi kendes for Ret,
Liv bodes for Liv,
og Død kræver Død.

Op skorted den Mor om sin modige Lænd
og hasted til Fængslet
og favnede Fången og hulked imod ham:
»Gud frels os i Naade!«
Der svared da Sønnen:
»Jeg tog en Mands Liv; Vorherre skal raade.«
Hun saa ham forundret i Øjnene ind?
»Ja Mor, *han* har bøjet mit stridige Sind.«
»Nu fange du Frihed; nu kan den dig baade!«
og Moderens Øjne blev tindrende vaade.
Op stod hun i Hast og forlod ham saa brat,
og vandred og vandred ved Dag og ved Nat,

blev stedet for Landsherren, saa som hun stod,
og kasted sig tryglende ned for hans Fod:

»I lade ham leve! I høre min Bøn!«

»Saa rejls dig; lad fare slig Kællingefærd.«

Men Moderen kravled ham ganske nær:

»I høre min Bøn;

han er jo en Moders eneste Son.«

»Liv kræves for Liv; først *da* er vi kvit.«

»Saa tage I mit.«

»Saa tager vi dit? . . Du mener —?« »O, Herre,
I lade mig tale?«

»Velan da, jeg hører. Thi tale du frit,
du Moder; din Kærlighed gav dig jo Lejde.«

Han smilte, hun løftede Hovedet lidt:

»Jeg havde forleden en underlig Drøm;
jeg gik paa en Ager, helt bugnende fuld
af Sommerens Grøde,

men Aksene var som et rindende Blod,
der drypped og drypped
og dækkede Jorden

og blev til en voldelig fossende Flod.

Jeg skar og jeg sanked de blodige Aks,
jeg bukked mig tusind Gang tusinde Gange
og vaded og sanked og vidste helt nøje,
at vandt *jeg*, saa vilde *han* Friheden fange.

Og som jeg sik skaaret og sanket de sidste,
da hørte jeg tydeligt Lænkerne briste.«

»Og brast der ej andet?«

»Min Livstraad, jovel! men hvad siger saa det,
I tolke mig Drømmen kun, tyde den ret!« . . .

»Velan da, o Kvinde: Du gaar til dit Hjem,
til hin Høst du hente dig Segelen frem,
og kan du fra Daggry til Aftenrøde
afskære tre yppige Agres Grøde,
saa løse du Fangen med Ret og med Skel. —
Guds Fred og Farvel.«

— — —

Dag for Dømmen er forhaanden:
Stimmel langs med alle Veje;

Folk, som kører, Folk, som kommer,
tankeløse Børn, som larmer.

Her en Stodder, der en Krøbling,
stavrende ved Kæp og Krykke,
standser, rækker Hals og glaner
saa paa Fløjls og saa paa Pjalter . . .
Dommerskrud og Bondekoft —
og mens tin og fattig flokkes,
skriger Maagerne paa Tofte.

Morgenvinden vifter varligt
gennem Markens gyldne Grøde.
Blanke Bølger ler langs Kysten,
skyller op og ud i Mag,
hvide Taager langsomt letter,
mens de flygtende forjætter
Somrens lummerhede Dag.

Aarle stod hun op fra Lejet,
stille stævner hun til Stedet,
og hun haster gennem Stinlen,
binder op om Lænd og Hofter,
stirrer længselsfuldt mod Himlen,
der hvor Morgenrøden slutter
Jorden i sin Kæmpesavn.
Og hun hvisker Sønnens Navn.
Og mens Solen langsomt stiger,
peger op fra Horisonten
som en blodig Kæmpenegl,
griber hun sin blanke Segl.
Og hun løfter højt sin Røst:
»Sol i Gibeon stat stille!«
saa begynder hun sin Høst.

Stirrende stod Folkestimlen.
Somme haaned. Nogle raabte:
»Stands, o stands; hvad kan det nytte!«
andre vilde gerne hjulpet;

folded Hænderne i Løn,
bad som Kvinden Josvas Bøn.
Men hun ænsed ikke Vrimlen,
gik sin Gang, trods Suk og Skraal;
gil. som den, der vil sit Maal.

Somren drog sin varme Aande,
Sol stod paa med Middagshede,
men hun syntes, skjulte Magter
kom og gik med Hjælp tilhaande.
Og hun jagde Neg ved Neg,
mens fra Sjøledybets Rigdom
Minde efter Minde steg,
og hun syntes, Livets Gaade
tolked sig paa sælsom Maade:
Edderdraaben, som hun tømte,
den blev Sæd til Tro, langt mer
end Lykkelegen, som hun drømte.

Solen gik sin vante Bane
over Himlens blanke Bue,
Skaar paa Skaar blev lagt paa Stubbe,
men paa Grøftkantens Tue
sad en sælsom gammel Gubbe.
Lønligt Kvindens Færd han fulgte,
tolked hver en lønlig Tanke —
og han strøg sin Le, den blanke,
mumlede med gravtung Røst:
Du er moden selv til Høst.

Dagen lakked, Solen kvæded,
end var Markens Frugt ej fældet,
og hun skar og skar og tænkte
ej paa Møjen, kun paa Maalet,
og mens Dagen sank til Ro,
gik hun der af Sol omstraalet
i sin Daad og med sin Tro.

Da hun bandt det sidste Neg,
Bølgen op om Solen steg.

Men i Dagens sidste Luen
rejste Døden sig fra Tuen.
Og han strøg sin Le, den blanke,
da før første Gang hun prøved
paa den trætte Ryg at ranke —
og han huggede i Hast,
rante dybt ved Hjerteroden,
saared Hjertet, saa det blødte,
og i samme Nu det brast.
Og hun sank i Dødens Favn —
og hun hviskede Sønnens Navn — —.

Sven Tange.

*) I Ballum Sogn bruger man endnu den Dag i Dag Be-
tegnelsen „Sørgagre“ for den Mark, hvor hin Moder skal have
skaaret tre Agre Byg for at frelse sin Søns Liv, og paa Ballum
Kirkegaard vises ogsaa den Sten, som blev lagt paa Moderens
Grav. Den findes paa det Familiegravsted, der hører til samme
Gaard som hin Mark. De indhuggede Figurer i Sandstenen ud-
viskes mere og mere, men endnu ser man Omridsene af en Kvinde-
skikkelse med en Segl i den ene Haand og et Neg i den anden.

Pouline.

En Fortælling af N. N. med Tegninger af N. Chr.

Poulines Fader var Smed, og han var dygtig til sit
Haandværk, derfor var Familien velstillet, bedre end de fleste af
Bønderne, der endnu i den noget afjedes beliggende By ikke ret
havde lært at udnytte den begyndende Overgang til det ra-
tionelle Agerbrug.

Da Pouline var 4 Aar, fik hun Stedmoder. Men det var
en god Stedmoder. Hun var Poulines afdøde Moders Søster,
der havde overtaget Husets Styrelse for sin Svoger og efter
et Aarstid var bleven gift med ham. Pouline var et svageligt
Barn; men Stedmoderen plejede hende med saa megen Omhu
og Kærlighed, at Sygeligheden blev overvunden, og hun vok-

sede op til en sund og stærk Pige med sort Haar og røde Kinder, og hængte med inderlig Kærlighed ved sin Stedmoder. Da Poulaine var voksen, kom hun til at tjene paa en Gaard i samme By. Hun var flink og villig, saa Folkene var glade ved hende, og hun var ogsaa godt tilfreds med sin Stilling og blev ved at tjene i den samme Gaard.

Saa var der en ung Karl, som hed Jens. Han var fra en By nogle Mil længere mod Øst, hvor man var fulgt lidt mere med i Tidens Fremskridt. Han kom til at tjene i samme By som Poulaine, dog paa en anden Gaard; de saas dog ret ofte, og han fattede Kærlighed til den smukke, dygtige Pige og bejlede til hende. Hun kunde i Grunden godt lide ham, for det var en pæn Karl, flink og tro til sin Gerning, og hun vilde maaste have givet ham sin Tro, hvis han vilde være bleven hjemme; men han havde sat sin Hu til at udvandre til Amerika. Han havde en Skolekammerat og Ungdomsven, som var rejst til Amerika, og som det gik godt derovre. Denne havde skrevet til Jens og opfordret ham til at komme derover, saa skulde han nok hjælpe ham tilrette.

Jens spurgte nu Poulaine, om hun vilde gaae sig med ham og følges med ham til Amerika; men det vilde hun ikke. Hun elskede sine Forældre, sin Slægt og sine Venner og var godt tilfreds med, som hun havde det. Nej! forlade alt dette og udvandre til Amerika, til det Uvisse, det kunde hun ikke, det vilde hun ikke! Saa gav hun ham Afslag, og Jens rejste alene til det fjerne Vesten.

I den By, hvor Poulaine tjente, holdt de mange Aar, og det meste af Ulden forarbejdede de flittige Gaardsfolk selv.

I næsten hver Gaard havde man en Vævestol. I Vintrens Løb hængte man saa i med at spinde og væve, og naar saa Løjet i Foraaret var færdigt og kommen hjem fra Farverren, kom Skrædderen til Gaarden for at sy Klæder deraf til Familiens Medlemmer.

Nu hændte det Maret efter, at Jens var rejst til Amerika, at Skrædderen medbragte en ny Svend, som hed Zver, og med Rette; thi han var ikke blot ivrig i sit Arbejde; men han var ogsaa saa munter og livlig, at han underholdt hele Husstanden med morsomme Fortællinger og alle Slags Epilopper. Poulaine morede sig kosteligt over hans livlige Tale og morsomme

Færd, og han blev helt indtaget i den livlige, kenne unge Pige, der altid lo over hele Ansigtet, naar han jagde noget morsomt.

Da han var færdig i den Gaard, hvor hun tjente, og nu arbejdede paa nogle andre Gaarde i samme By, kom han flere Gange om Aftenen igen for at besøge Folkene; men det var da egentlig, fordi han havde Lyst til at passiare med Poulina, og det endte med, at de blev forlovede.

Zver maatte dog først aštjene sin Værnepligt, før han kunde gifte sig. Han laa inde i tre Aar, men kom dog temmelig let over det; thi den dygtige Skrædder blev sat til at reparere de gamle Uniformer og blev derved fri for en Del af Øvelserne.

For Poulina forandrede der sig meget i den Tid. Begge hendes Forældre døde kort efter hinanden. En yngre Søster var allerede før bleven gift, en anden var forlovet og blev gift kort efter Forældrenes Død. Begge kom til Byer, der laa temmelig langt borte. En ældre Halvbroder havde, efter at have aštjent sin Værnepligt, købt en Hedelod i en Egn, hvor man havde fundet Mergel og frugtbar Jord, og giftet sig, og de sled nu i det for at faa Jorden til at give et Udbytte, hvoraf de kunde leve. Saaledes stod Poulina nu ene, og da Zver kom hjem, besluttede de at gifte sig, saasnart de kunde finde et passende Sted til at sætte Bo.

Zver havde opsparet nogle Penge og købte nu et Hus, der laa i en Kirkeby. Han mente dér snarest at kunne faa Søgning, da Folk, der gik til Kirke eller til Kroen, saa med det samme kunde bestille deres Klæder hos ham.

Poulina havde lavet sig et ret godt Udstyr og desuden arvet nogle af Forældrenes Møbler, og saa giftede de sig med et godt Haab for Fremtiden.

De første Aar var meget lykkelige. Skrædderen havde valgt en heldig Plads for sin Forretning, og han fik snart mange Kunder. Først lod Tjenestekarlene se hos ham; og da de blev hurtigt ekspederede, og de Klæder, Zver syede, altid passede godt, var der snart flere, der lod se hos ham. Tiderne havde nu forandret sig. Man brugte ikke mere saa meget hjemmelavet Tøj. Det, man købte i Butikkerne, var kønnere og endda ikke saa dyrt. At det var mindre stærkt, brød man sig ikke om. Det var helt rart lidt oftere at faa noget nyt. Zver fik det nu saaledes ind-

rettet, at han altid havde noget Tøj paa Lager og saa lagde Tøjet til, naar der blev Klæder bestilt hos ham.

Derved tjente han ogsaa en Del, og Forretningen gik nu saa strygende, at han foruden en Lærling ogsaa kunde holde en Svend. De fik nu Raad til at pudse Huset lidt op; de fik nye Tapeter, og Pouline hængte nogle smukke Gardiner op. De fik ogsaa nogle nye Møbler, og da Pouline havde god Smag og godt Greb paa, hvorledes det bedst kunde ordnes, fik de et rigtig hyggeligt Hjem.

Men af, hvorlænge var Adam i Paradis?

Ogsaa i dette Paradis lurede der en Slange, der undergravede Lykken, og det blev klart for Pouline, at det er ikke en ubetinget Fordel at bo saa nær ved en Kro. Kroen var meget besøgt, og i Reglen samlede der om Aftenen efter endt Dagværk mange Mænd, mest unge, som morede sig ved muntre Samtaler, hvis Livlighed forhøjedes ved Nydelsen af forskellige stærke Drikke.

Pouline saa med Bekymring, at dette muntre Samliv i Kroen øvede stor Tiltrækning paa Jver, der Tid efter anden altid hyppigere gik til Kroen for at deltage i disse morsomme Aftener, og det skete flere Gange, at han ikke kom hjem før langt ud paa Natten, og da kunde hun mærke, at han havde drukket for meget.

De fik efterhaanden flere Børn, og Pouline, der ikke holdt nogen Pige, var meget optaget af sin Gerning i Hjemmet. Hun lavede god Mad og holdt altid Huset rent og pænt for at gøre det rigtig hyggeligt for Jver. Til Huset hørte ogsaa en lille Have, som hun dyrkede, mest med Kaffeurter, kun lige udenfor Vinduerne var der ogsaa lidt Blomster. Pouline gik dog en Gang imellem med et Barn paa Armen et Grinde til Vageren eller til Mølleren, og dér havde Koneerne altid travlt med at fortælle om, hvor slemt der svirede i Kroen. Pouline holdt ikke af Sladder og svarede ikke meget derpaa; men det gav hende alligevel meget at tænke over, og da Jver nu ogsaa undertiden, naar han havde sat Svenden og Drengen i Arbejde, allerede om Eftermiddagen gik over i Kroen, prøvede hun mildt og kærtligt at tale med ham, om han ikke kunde saa Lykt til at blive noget mere hjemme. Han afviste hende kort og skarpt. „Kan Du nu ikke unde mig, naar jeg har arbejdet strengt hele Dagen, at

more mig lidt om Aftenen med andre Mennesker?" Da hun ikke svarede, tilføjede han lidt efter: „Presten kommer ogsaa i Kroen og har altid saa meget interessant at fortælle, og han drikker ogsaa med. Naar vi giver en Omgang, giver han ogsaa en, — kan han gøre det, kan jeg vel ogsaa — og han kommer tit allerede om Eftermiddagen.“ Poulina tav. Hun vidste ikke, hvad hun skulde svare for ikke at gøre ham vred; men naar hun nu bad Jver om Penge, bebrejdede han hende, at hun ikke forsøgte at spare. Hun syntes dog, at hun indrettede alt saa spar-

sommeligt, hun kunde; men Sagen var, at der gik for mange Penge til i Kroen.

Børnene begyndte at vokse til. Poulina lærte dem at læse Dansk, før de kom i Skole. Men da nu hendes ældste Datter

Dorthe kom i Skole, bad hun ogsaa om Moderens Hjælp ved det Lyske, som hun ikke forstod. Her kunde Pouline ikke hjælpe hende, for det forstod hun heller ikke. Hun sagde da: „Bed Far om at hjælpe dig; jeg tror nok, han kan!“

Dorthe bad da sin Fader om Hjælp, og Zver, som havde lært lidt Lysk, mens han var ved Militæret, inødelkom Datterens Ønske og blev af og til hjemme om Aftenen for at hjælpe hende med sine Lektier. Pouline blev glad; hun begyndte igen at haabe og gjorde nu sit Yderste for at gøre Hjemmet rigtig hyggeligt for Zver. Det varede dog desværre ikke længe. De nu den næstældste, en Dreng, som hed Nis, var kommen i Skole, bad han ogsaa sin Fader om Hjælp; men denne henviste ham til Dorthe og sagde: „Jeg har forklaret hende lidt af det vigtigste, saa nu tænker jeg, hun kan klare sig selv, og hun kan vel ogsaa hjælpe dig.“ Dorthe maatte da klare sig selv, og efterhaanden ogsaa hjælpe sine Svøstrende, saa godt hun kunde. Der svandt Poulines sidste Haab.

Nu fulgte der en Række Trængselsaar for Pouline, hvor hun kæmpede haardt for at holde Fattigdommen ude; thi ikke blot gik der for mange Penge til Drikkeriet, men det gik ogsaa tilbage med Forretningen. Kunderne blev ikke saa godt betjent nu, som den Gang Zver selv tog fat med Kraft og Dygtighed, og ikke saa søgte hen til en anden Skrædder.

Naar Pouline nu bad Zver om Penge, fik hun tit knubbede Ord og Bebrejdelser i Stedet. Hun var dog klar over, at det ikke burde spares paa de Ting, Zver satte Pris paa, da det fremfor alt gjaldt om, at han i Hjemmet maatte føle sig omgivet af Hygge og Velvære.

Nu, da Børnene voksede til, optog de ikke saa meget af Moderens Tid, og hun søgte da at tjene lidt ved eget Arbejde. Børnens Klæder havde hun altid syet selv. Hun brugte Zvers Maskine, naar han var gaaet i Kroen. Nu syede hun ogsaa for andre Linned og Børnetøj. Vel indbragte det ikke saa meget som Skræddersyning, men denue havde hun ikke lært og turde ikke paatage sig. Saa vaskede hun ogsaa for Tjenestekarlene og holdt deres Tøj i Orden; det gav dog et lille Bidrag til at klare de daglige Udgifter med.

Saa kom der en Nytaarsaften, da der havde været stort Svir paa Kroen. Og da saa Præsten var gaaet hjem — han

skulde jo tænke paa sin Nytaarsprædiken — foreslog en af de Unge, at de skulde gaa ud og finde paa nogle Nytaarsløjer. Der var de alle med paa; kun et Par af de ældre gik hjem; men Jver vilde med.

De gik nu fra den stærkt opvarmede Stue, og selv end mere ophedet af de stærke Drikke, ud i stærkt Kulde. Jver var med til alt, ænjede ikke Kulden, kom sildig hjem, gik i Seng og faldt i Sovn, men vaagnede saa om Morgenens med en Lungebetændelse, som den tilkaldte Læge erklærede for meget farlig, fordi han var vant til at drikke saa meget.

Pouline veg ikke fra hans Seng og plejede ham omhyggeligt. Han kom sig ogsaa, men langsomt. Saa snart han havde det lidt bedre, indfandt Lysten til Spiritus sig igen, og han forlangte, at Pouline skulde lave ham en Toddy; men det vilde hun ikke. Hun sagde: „Lægen har strengt forbudt det; han siger, det gælder dit Liv.“ Jver kunde dog ikke dy sig, og saasnart han var begyndt at komme op, gik han selv til Kroen. Det voldte ham et heftigt Tilbagefald, og nu blev Lungerne saa haardt angrebne, at Sygdommen gik over til Lungetæring.

Jver var nu fuldstændig uskiftet til Arbejde; han maatte afstedtiggende baade Svenden og Drengen og helt opgive Forretningen. En Lykke var det, at Miz havde været ude at tjene den foregaaende Sommer og havde tjent en god Løn. Disse Penges gif nu med, og da de ikke slog til, rejste Pouline et Laan hos en Familie, som Dorthes var fæstet til næste Aar, da hun skulde konfirmeres i Foraaret.

Præsten var imidlertid bleven forflyttet andet Steds hen, og iblandt de vikarierende Nabopræster var der én, som besøgte den syge Mand. Han kom oftere og talte alvorlige og gode Ord til ham. Pouline fik den Glæde, at Jver erkendte sin Urret og angrede sin Færd. Nu først forstod og erkendte han hendes aldrig svigtende Skerlighed.

Jvers Sjæl havde faaet Fred, men han vilde gerne have levet længere og forsøgt at leve bedre; men det var for sild. Han tog meget bevæget Afsked med Pouline og Børnene og døde hen ad Foraaret, og nu sad Pouline ene tilbage, en dybt sorgende Enke i meget smaa Aar og med 5 uforsørgede Børn.

Jens havde i mange Aar tumlet sig i Amerika, og det var gaaet ham godt. Det første Aar havde han tjent hos den Ven, som havde indbudt ham til at komme. I denne Tid havde han lært at tale Engelsk og gjort sig lidt bekendt med Forholdene derovre. Saa havde han efter Rensens Raad begyndt paa en lignende Maade som denne, saaledes at han forpagtede en Farm og i Forpagtningsafgift gav Ejeren det Halve af den Indtægt, den indavlede Høst gav ham. Tiderne var ham gunstige, og det varede ikke mange Aar, før han kunde købe Farmen og blive Selvejer. Jens havde valgt denne Farm med Omtanke. Den laa paa Strøget, det vil sige i Nærheden af en bejærdet Jernbane, og da han var en ihærdig Slider, fik han i Løbet af nogle Aar Gaarden oparbejdet til en større Værdi, der øgedes ved den stigende Trafik i denne Egn. Nu solgte han Gaarden og købte en billig Farm længere mod Vest, som han fik oparbejdet paa lignende Maade. Dette gjorde han et Par Gange og erhvervede sig saaledes en ikke ringe Kapital, som han satte i en Bank. Saaledes blev Jens efterhaanden fuldblods Amerikaner. Han glædede sig ikke blot ved den amerikanske Frihed; men han optog ogsaa den Tankegang, han her forefandt. Han hørte tit, at den største Røst, man kunde give nogen, var: „Han er en selvmade Mand; nu er han nok værd sine 30,000“. Han forstod, at en Mand til Dels vurderedes i Forhold til den Kapital, han ejede, og det var jo klart nok, at den Rige formaade mere, vandt overalt større Indflydelse og Magt end den, der ikke havde haft Held til at komme fremad og opad. Saaledes kom Jens godt med i Dansen om Guldkalven og var paa Vej til at gaa helt op i Bestræbelsen for at tjene Penge. Jens havde lige solgt den Farm, han boede paa, og spekulerede nu paa, hvor han helst skulde købe igen for at tjene godt, da han fik Brev hjemmefra. Jens elskede sine Forældre højt. Han havde af og til skrevet hjem; det forjømte han ikke, da det altid var gaaet ham godt, og hver Gang, han skiftede Bopæl, maatte han jo ogsaa give Forældrene sin nye Adresse. Denne Gang var det hans Moder, der skrev. Hun meddelte ham, at hans Fader var død. En Broder, han havde, var paa Grund af legemlig Skrøbelighed bleven kassjeret som udygtig til Militærtjeneste, Landbruget havde han hverken Lyst eller Kræfter til; han vilde hellere til Handelen og havde nu faaet en Købmands-Forretning i nærmeste Købstad, hvor det

gif ham godt. To Søstre var gifte, og den yngste, der endnu var hjemme, var forlovet og vilde gerne giftes, saa snart Moderen kunde undvære hende, og nu bad Moderen Jens om at komme hjem og overtage sin Faders Gaard.

Da foregik der en stor Forandring i Jens, alle Hjemmets Minder vaagnede paa ny, og han følte en stærk Længsel efter Hjemmet. Det var især Moderen, han elskede højt, for hun var en sjælden god Kvinde, som havde lært ham meget godt. De Penge, han havde faaet for Gaarden, tog han med, den anden Kapital lod han staa i Banken; den kunde jo altid faas, dersom Sagen kunde ordnes saaledes, at han blev hjemme.

Jens rejste da lige straks, og hans Moder blev uhyre glad ved at faa ham hjem. Der blev snart funden en Pige, der i Datterens Sted vilde gaa Moderen tilhaande i Husholdningen, og Datterens Bryllup blev nu holdt med Fryd og Gammen. Omtrent samtidigt overtog Jens Fødegarden og opnaaede og-
jaa, skont han ikke længere var tykk Underjaat, at faa Bosættelsesstilladelse, idet han kunde fremlægge Papirer for, at han af selve de tykke Myndigheder var blevet fritaget for at tjene som Soldat. Og da han tillige havde sit amerikanske Borgerbrev i Orden, turde han haabe at være nogenlunde sikret imod Udvisning fra sit Hjemland.

Jens tog snart for Kraft sat paa Gaardens Drist. I Amerika var han som Farmer bleven kendt med de nyeste og bedste Landbrugsmaskiner og Redskaber, hvilke han anskaffede og tog i Brug. Af og til — især i Førstningen — paakom der ham Længsel efter de frie og store Forhold i Amerika. Det gjaldt dog for ham om at se frem og ej tilbage, og efterhaanden begyndte han at finde sig bedre og bedre til Rette i de hjemlige Forhold igen.

Kort efter Hjemkomsten fra Amerika fik Jens at vide, at Bouline allerede i længere Tid havde været Enke, og da nogen Tid var gaaet, fik han Lyst til at besøge hende. Han fandt hende meget forandret. Det sorte Haar var bleven graat, de røde Kinder blege, og de mørke Øjne, der før havde smilet saa lystigt, var nu sløvede og matte. Hun blev glad ved at se ham, og de kom snart i en livlig Samtale. De havde jo meget at fortælle hinanden fra de mange Aar, og nu fandt Jens alligevel meget af det igen, som før havde talt ham.

Han spurgte hende, hvorledes hun havde tænkt at indrette sig nu, og hun fortalte ham, at hun havde udlejet det meste af Huset, da de jo selv ikke behøvede ret megen Plads. Hun vilde ogsaa gerne søge at faa en lille Syforretning i Gang, men manglede Penge til at faa begyndt derpaa.

Jens tilbød da at laane hende saameget, hun behøvede, og da han mærkede, at hun ikke gerne vilde tage imod hans Tilbud, forklarede han hende, at hun godt kunde laane en større Sum paa det pæne Hus, som jo var hendes eget. Det gif hun saa ind paa. Han bød hende nu Farvel og gif; men da hun havde klaget over de store Regninger til Doktor og Apoteker, og han havde faaet at vide, hvilken Læge de havde brugt, gif han med det

samme hen og betalte disse Regninger. Han kunde ikke taale, at hun skulde plages af en Bekymring, som han kunde fritage hende for.

Det blev heller ikke ved dette ene Besøg. Han kom oftere og mærkede efterhaanden, at hendes Tilbageholdenhed overfor ham veg for hans oprigtige Skærlighed, som hun lærte at gengælde med et hjerteligt Vennskab.

Nu talte han med sin Moder om dette, og hun svarede straks: „Jutet kunde være mig kærere end at saa Pouline til Svigerdatter, jeg har altid holdt meget af hende“.

„Men hun har 5 Børn; vil du være Bedstemoder for dem?“

„Ja, hvis hun vil overtage Husets Styrelse, vil jeg saa gerne tage mig af Børnene; det vil udfylde min Tid med en kær Virksomhed.“

„Ja, Børnene er meget velopdragne og hænger med inderlig Skærlighed ved deres Moder.“

Nu bejlede Jens til Pouline, og denne Gang afviste hun ham ikke. Hun sagde: „Hvad siger din Moder dertil?“ „Hun vil modtage dig med aabne Arme.“ „Ja, jeg har altid elsket hende højt; hun er en sjælden god Kvinde.“

„Men alle mine Børn?“ „De skal finde en tryk Havn i et godt Hjem.“ Saa gav hun ham sit Ja, og ingen af dem har nogenjinde fortrudt det. De levede alle sammen i kærlig Forstaaelse og inderligt Vennskab og blev meget lykkelige.

Den kære Ungdom.

Læreren møder paa Gaden en af sine Elever, som rolig siger „Godmorgen!“ uden at tage Hatten af.

Da Læreren befinder sig i Klassen, kalder han Eleven op til sig og spørger ham, hvorfor han ikke tog Hatten af.

— Jeg havde mine Bøger i Haanden! svarer han.

— Ja, men du har to Hænder.

— Ja, men den anden havde jeg i Lommen.

I Aanden med.

Af J. Chr. J.

Hvor Danske sig lejrer i Guds Natur
og drøfter i Enighed
vor Sag, — eller bænket bag Husets Mur —
der er jeg i Aanden med.

Hvor Sangen ruller i frejdigt Kor,
og Hjertet i Takt derved;
hvor Ordet sætter i Folket Spor,
der er jeg i Aanden med.

Og hvor der værnes om Fædres Arv
og Sæder med Trofasthed;
og hvor man kæmper for fælles Tarv,
der er jeg i Aanden med.

Hvor mest man højner det, vi har kært,
det dyreste, som jeg véd;
det Maal, vi har af vor Moder lært,
der er jeg i Aanden med.

Og hvor man kæmper en Idrætsleg,
som Legemet hærdes ved;
hvor Kinden blier rød og ikke bleg,
der er jeg i Aanden med.

Og henter fra Mindets Vang man Pluk,
hvor Heltene segned' ned,
og ofrer man dem et Vemods Suk,
det gør jeg i Aanden med.

Og om ved det halve Sekel vi staar
fra hin Gang, Loddet sank ned,
og end i Kampen vi fremad gaar,
da glædes min Aand derved.

Brydninger.

Fortælling af Christine Flou.
Med Tegninger af Dietrich.

I Ildkanten af Skoven og tæt ved den sønderjydske Fjord ligger der et straatækt lille Hus, som i mange Aar beboedes af en særdeles flink Dagsejer og hans virksomme Hustru Lisbeth.

Johan Bodum havde tjent sig en Del Penge ved strengt Arbejde omkring paa Gaardene; hans Ordenssans og Paalidelighed gjorde, at han var en stattet Arbejder, og Lisbeth holdt godt sammen paa Tingene inden Døre; af og til paatog hun sig ogsaa Rogningen ved store Bryllupper og andre Gilder i Eg-

nen. De havde en eneste Søn. Niels vandrede i sin Faders Spor, blev dygtig til sin Vering, tro i sin Tjeneste og munter i et godt Lag.

Niels tog Tjeneste i sin Hjemegn, baade før han blev preussisk Soldat og derefter; men et Højskoleophold maatte der løvnes Tid til, mente hans Mor, og hans Far havde tit beklaget, at han havde lært for lidt i sine unge Aar, ikke af det, der skulde udrettes med Haanden, men faaet for lidt af det, man nu plejede at kalde god dansk Oplysning. Og derfor var han godt med paa, at hans Søn kom paa Ungdomsskole.

Niels var en af de søgende Naturer; han tænkte meget paa vort Folks Kampstilling. At der var Brug for hans Evner og en Plads til ham at fylde, blev ham ganske klart en Aften i Foredragssalen. Rækkelsens Sjeblik stod stærkt og levende for ham og fyldte hans Sjæl med en frydefuld Visshed og betagende Lykkefølelse, som kun den kan faa, der ser Vejen frem mod et Maal og saa at have det i Sigte, til det er naaet; selv om dette Vaarbrud i hans Sjæl lagde en egen Blød i hans Øje og et Stær af Fjersdigthed over hans Paaude. Den Time glemte han aldrig; Forstanderen stod og talte om Hans Egede og dvælede længe ved, hvor nødvendigt det er for den unge at sætte sig et Maal og saa at have det i Sigte til det er naaet; selv om dette Maal kræver et Liv i Opofrelse og Forjagelse som for Hans Egede, Lønneu udebliver dog ikke: den indre Tilfredshed og Velsignelsens Rigdom; thi hvad udad tabes, indad vindes.

Niels Bodum var overbevist om, at Gud har selv til den ringeste iblandt os et Kald; h a n s Kald pegede hjemad mod de Egne, hvor de folkelige Brydninger var stærke. Mærkeligt nok tog Niels efter sin Hjemkomst fra Skolen Tjeneste hos en velhavende Gaardmand, der kun havde lidet eller intet Samkvem med de øvrige Bønder, fordi han var Hjemmetyster.

Niels havde ofte i sit stille Sind tænkt over den Unaturlighed, at enkelte Folkefæller, der talte samme Maal, var født og opvokset i de samme stovne Egne og havde været Vidner til baade den virkelige og den aandelige Kamp, ikke havde samme Sindelag som de danske; de havde ladet sig blænde af Magten og kunde ikke stelne aandelige Værdier fra de materielle.

Var disse Folkefæller da i Grunden tabt for bestandig, burde der ikke gøres et missionerende Arbejde for at vinde dem tilbage?

Det vilde ikke altid være saa lige hen ad Landevejen at ferjuge en saadan Erobring. Niels vilde prøve det, og saa lod han sig fæste i Hjemmetstøtteren Ole Carlsens Brød. Ole var en streng og indesluttet Mand især efter Hustruens Død; men kom han i et Drickelag, kunde han blive helt ustyrlig og af Ranbare istemne danske Sange, som andre stikkelige Folk idømtes store Bøder for, hvis de sang dem.

Ole havde en eneste Datter; hun var baade køn og god, men hun var naturligvis ikke velsjet blandt sine jævnaldrende hverken i Skolen eller senere hen i Ungdomskredsen, fordi hun ogsaa var tyk.

I Hjemmet var der aldrig blevet talt om Dansthed, Moderemaal og Minder; thi hendes Mor havde været en ordnuet Kvinde, der bar en vis Fromhed for Dagen, der ikke var folkelig, men nok bibelsagt, for hun havde baade gaaet i Skole og var konfirmeret hos Herrnhutterne. Efter Moderens Død blev Marie den styrende paa Gaarden, det vil da sige inden Døre. Hun var god ved sine Piger, talte meget med dem, og det kom ofte til et Ordskifte om nationale Ting, og da kom Marie altid til kort; for hun var umaadelig retsindig; hun lod sig hurtigt overbevise om, hvor langt naturligere det var at bekende sig til det røde og hvide, saadan som hendes Bedsteforældre havde gjort. Paa Loftet laa den gamle Flagstang, der i sin Tid havde været rød og hvid. Ved Regeringskiftet havde Ole Carlsen ladet en Maler male den røde Slangelinje sort; men Malingen maa have været temmelig uægte, thi Regnen havde i Aarenes Løb væstet det sorte halvvejs af, saa det røde skimtedes. Pigerne lo af det, og Marie blev snart saa fed af det Drilleri, at hun bad sin Far om at lade Flagstangen hvile trygt inde paa Loftet over Hanebjælkerne.

Der maatte komme en Dag, da Marie fik Klarhed over det uholdbare i sin Stilling; thi Ungdomslængslerne vaagnede ogsaa i hendes Sjæl. En Trang til at lege, synge og danse, se og more sig brød frem, og hvor skulde hun vel styre sine Skridt hen om ikke lige ind i den Ungdomsflokk, hun selv var Bysbarn med? Men der var jo dette fedelige med Politikken, som hun kaldte det.

De unge var bange for hendes Fær, og saa lod de være at bede hende med, og selv kunde hun da ikke trænge sig ind.

Til Tider, naar de unge samlede paa Gaardene, og hun gennem aabne Vinduer og fra Haverne kunde høre munter Sang og spøgefuld Tale, da stængte hun en knugende Smerte ind i sit Bryst.

Men saa var det en Foraarsdag, at Niels Bodum holdt sit Indtog paa Gaarden.

De havde jæstet ham mod høj Løn. Han vidste, han tog Ansejdet med fra en Kant; en saadan Forkarl var det netop, han havde Brug for, nu da han begyndte at mærke Aarenes Vægt. Det var ganske vist ogsaa faldet ham ind, at der kunde være Betæneligheder ved at lade ham og Marie gaa og se paa hinanden; Niels var jo en løn Karl; men saa langt kunde hans eneste Datter da ikke nedværdige sig, at hun gif hen og forgabede sig i Tjenestekarlen, som tilmed var Søn af Smaakaarsjolk!

Men den strenge Ole Carlsen kunde umuligt gaa de unge paa Sporet alle Begue. Naar han sad magelig i sin store Lænestol i Dagligstuen og læste sin halvtyske Avis og med stort Besvær arbejdede sig igennem de enkelte Spalter med tyk Tekst, var hans Opmærksomhed godt bunden, og de unge hengav sig da i Ro og Mag til indholdrig Samtale. Det var omme i Haven; Niels var den ydende, og Marie, som aldrig havde hørt nogen fortælle, som Niels fortalte, lyttede med hele sin Sjæl. Det var Højskolens Tanker, der bares ud og faldt i god Jordbund. Sæden var allerede i Vækst. Saadan sad de Aften efter Aften hele Vaaren igennem.

Det var ikke fager Udstovstale, Niels havde at byde. Han var selv dybt grebet af den nationale Sags Størhed, og han lærte, at han allerede nu var et levende Vidne og havde taget sin Mission op. Han talte med lysende Øje og Blod i Tonefaldet om, at det var en hellig Met og Pligt for de erobrede at hævde sig som Folk, og han glemte rent, at hun, der sad lyttende ved hans Side, var opdragen i en anden Land og nærmest maatte være fremmed for hans Tankegang.

Hun var slet ikke fremmed; hendes Væsen var ikke modstræbende. Hun lyttede spændt, og hun fulgte hans Tale uden mindste Forstemthed; ja, det kunde ske, at hun lagde sin Haand færtegnende over paa hans Arm og udbød: „Saaledes har al-

drig nogen talt til mig; mit Syn paa de Ting har været helt forvirret, og ingen har hidindtil villet hjælpe mig ud af det Viidrede."

Niels var den aandelige Vejleder, hun saa længe havde savnet; hun saa op til ham, ja beundrede ham, fordi han var saa opløst og god og dygtig til sit Arbejde. Og Beundring og Skarlighed ligger ikke langt fra hinanden — ved Høstens Tid var de begge klar over, at de elskede hinanden.

Hun vilde sige til ham, at hun havde gjort hans Syn til sit, at de samstemmede helt og holdent i det nationale Spørgsmaal.

Det sagde hun da ogsaa en Aften, da der var saadan en vidunderlig Stilhed omkring dem, da Freden lyste ud fra hver en Krog, i Haven, og Droelen fløjtede saa sødt i Busken. Hun

sagde paa sin ejendommelige, barnlige Maade, at fordi Gud havde lagt det danske Sprog paa vor Tunge, og ypperlige Digtere havde skænket os dejlige Sange, saa havde vi da vel ogsaa Lov til baade at tale og synge paa det Sprog. Hvad var vel det fremmede i Sammenligning med vort eget dybe, rige Maal! — Nej, hun var dansk i Sjæl og Sind, hvad saa end hendes Fædres Prædikede om. Det var nok Arven fra Bedsteforældrene, der voksede op paa ny — — —

Niels lod hende tale ud. Det var længe siden, hun havde talt saa længe; han var helt betaget — det var sandelig Nøsten fra hendes Fædres Grav, der lød.

Han gik hen og omfavnede hende: „Ja, nu tror jeg nok, vi er enige i mere end det nationale Spørgsmaal, lille Marie; vil du som jeg, saa kæmper vi i Fællesskab for vor store Folkesag — som Mand og Hustru, ikke sandt?”

Hans Stemmets varme Klang gjorde, at hun blev helt bevæget. Hun hævede ængstelig sit Blik mod hans og sagde med skælvende Stemme: „Jeg vil sige dig, Niels, at du er baade den første og den sidste, jeg elsker, og intet skal skille mig fra dig.” — — —

De var forlovet en lang Tid, uden at de omtalte det til hendes Fæder. Niels fortalte det først til sin Mor, men der stodte han paa uventet Modstand.

„Viste sig med en Tyfkers Datter?”

Lisbeth smaaafpyttede og rynkede paa Næsen deraf. Faderen snakkede derimod om den gode Gaard og de mange Penge.

„Di stille, Johan, den Slags Forbindelser skæder vor Folkesag; den ene Part har ingen national Forstaaelse, og Børnens Opdragelse bliver forvasket. Hjemmet bliver foligt; det kan ende i Strid og Ufred det hele — — —”

„Nej, nej, nej, Mor, vi holder af hinanden Marie og jeg, vi skal nok enes pænt om det.”

„Do, ho, jo det kender vi, min Dreng; Ole har Gaard og Penge, han vil tvinge dig til at gaa i Tojjet, vil han; han sløjter, saa maa du danse. Blive borle fra det og det, hedder det, og saa senere hen: gaa med Tyfkerne til det og det, hvad?”

„Nej, Mor, det bliver modsat, Marie gaar med mig, for hun er dansk!”

„Hvad er hun?”

„Ja, dansk, hun har selv jagt mig det, og hun mener det; dette er mit første lille Arbejde, og jeg skal love dig, at Tjyskeriet skal faa Lov til at forsvinde paa den Gaard.“

„Ok, du kender ikke den Gamle, han er en haard Regl, han giver aldrig sit Minde til, at 3 jaar hinanden; det skal være en „daraufzen“ fra, kan du tro; han er hoven.“

„Jeg tror heller ikke, han regner os“, indskød Johan Bodum, „han er og han har altid været storagtig.“

„Da har jeg da et Par stærke Arme og lidt Begreb om Landbrug, skulde jeg mene, og hans Datter holder af mig.“

„Nej, nej, det er galt saadan at menge sig med Hjemmetjyskerne“, sagde Lisbeth.

„Vi kan maaste vinde dem tilbage, Mor; de er et Skud af den danske Stamme, men de er vildledte.“

„Vinde dem tilbage? det faar vi ikke andet end Fortræd af -- —“.

„Ja, Mor, der er endnu Forstaelsje hos dem, naar vi kun forstaar at anslaa de rigtige Strengte. Sprog og Mandsliv har de da tilfælles med os; det kan de aldrig nægte.“

„Du ser for lyst paa det, Niels. Jeg tror, de er gaaet tabt for os“.

„Ja men jeg tror paa de aandelige Kræfters Rækkevidde, de sejrer til sidst, lille Mor“.

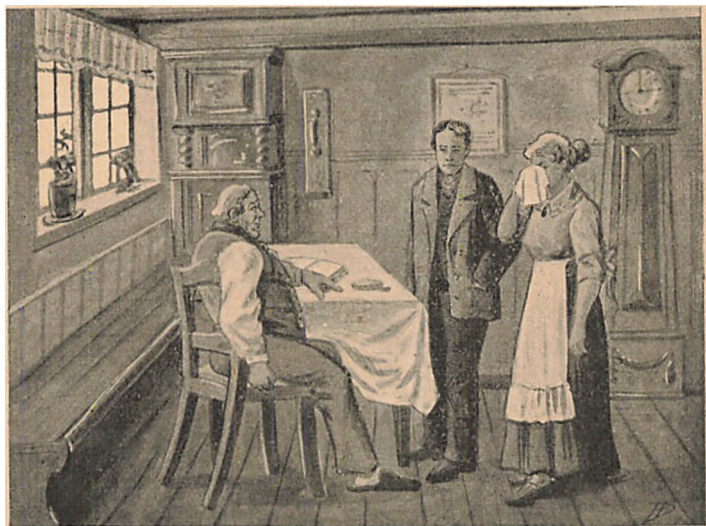
3 den følgende Tid var Niels noget beklemmt, fordi han frygtede for at tage en Tørn med Ole Carlsen; at det ikke vilde gaa saa glat, var han overbevist om.

En Aften i Høstens Tid tog de to unge Mod til sig og gik ind og fortalte den Gamle, at de havde forlovet sig.

Ole blev saa frygtelig vred, at han truede med at sætte Niels paa Porten med det samme. Han skulde nok viise saadan en Tjenestefarl, hvad Kragerede han var hoppet ud af, „saadan en som du“, „saadan en?“ Niels saa ham stift ind i Ansigtet. „Skunde Husbond eftervise nogen Pligtforømmelse og Ulesterretielighed i nogen Maade?“ „Nej“, tordnede den Gamle, „men jeg kan ikke lide, at du forleder min Datter til Synsmaader, og Anstuelser, jeg aldeles ikke deler med dig, snakker hende Hovedet fuldt om Sprog og Minder og alt det forbitrede Tøjeri, du er bleven faldt med paa denne herjens høje

Skole. Det kan du beholde for dig selv, og jeg beholder min Datter."

Niels dirrede af Harm. Saa tarvelig en Behandling havde han dog ikke ventet: „J skal blive fri for mig — og mit Arbejde med; vi har intet tilfælles, mærker jeg — dette her lader jeg mig ikke byde.“ „Rejs, hvorhen du vil, og hold dig borte fra min Gaard“, juerrede Ole efter ham.

Niels gik ud, Marie fulgte efter. Han var saa forbitret, at Mariens Forsøg paa at tale ham til Rette rent glippede. De følgende Dage var han ordnøp og tungsindig. Han spiste næsten intet, og end ikke Mariens kærlike Henstillinger formaaede at gøre hans Sind ligevægtigt igen. Han havde ogsaa været i sit Hjem og fortalt Hændelsen, men hans Mors Udtalelser bedrøvede ham endnu mere, og hun blev helt ængstelig ved at se hans forandrede Bæsen.

Naar nogen ringeagtede Niels, blev han haard og ubøjselig; allerede i hans Drengetid havde en saadan Stejlsked vist sig; han vilde ikke lade sig trampe ned, naar han vidste med sig selv, at han havde holdt sig til, hvad der var ret. Marie klynge-

sig til ham og bad ham gaa ind og taale milddeligt med hendes Far; men intet hjalp.

Da en Aften jagde han hende, at han var kommen til en Beslutning. Han vilde rejse til Amerika nogle Aar og saa se Tiden an, om ikke den Gamle kunde befinde sig, og han haabede, at Marie vilde vise ham Trofasthed og ved sin Holdning indvirke paa Faderen.

Hun blev helt glad, da hun hørte dette, for hun var vis paa, at der nok skulde komme bedre Tider; der var saa mange unge, der maatte vente i Aaringer, og det tjente som ophævelse til at gøre deres Kærlighed dybere og stærkere!

Niels slog Armen om hende og takkede hende varmt for de Ord; der faldt atter en Solstraale i hans mørke Sind.

— — — Niels Bodum rejste til Amerika. Mange forundredes over det, og mange beklagede det.

Fra den Dag af blev Marie Carlsen, hvad man kalder en selvstændig Kvinde; hun styrede næsten baade ude og inde; det var nærværende, at hendes gamle Far var lidt angst for hende. Hun vilde altid snakke med, syntes han. Og gjorde han undertiden lidt Indsigelse, saa pegede hun langt ud ad Rejen — hvis ikke hun maatte være med til at bestemme, saa rejste hun og saa over Havet!

Da søjede Ole sig; for mistede han hende, mistede han alt.

Brevene til Marie bragte lutter gode Tidender; Niels havde en god Plads som Forvalter paa en stor Farm. Omgangen var god, og Friheden havde jo sit Sæde i det store, vidtstrakte Land; men aldrig kunde han glemme de hjemlige Egne, Bøgeskovene og de frodige Marker, hvor han havde gaaet bag Pløven og indjuget Muldjordens Dust og ved Vøstens Tid glædet sig over de gyldne Agre.

Det var velsignet at leve og virke paa sin Fædrenejord! Hvem kunde vel glemme alle disse rige Stemninger, der gennemløber Sjælen ved Naar og ved Lovfald — ude er godt, men hjemme er bedst!

Og naar saa de amerikanske Blade bragte Efterretninger om Overtagelse og ondartede Fremstød imod den lille lovlige Befolkning mellem Kongeaalen og Ejderen, da luede Harmen paany i Niels Bodums Sind, og han længtes endnu mere efter at komme hjem og være med i Arbejdet. Der gik nogle Aar paa

den Maade. Ole Carlsen var bleven en stakkels gigtvækket Mand og formaaede ikke at tage sig af Gaardens Drift. Arbejdet overlodes til Karlene, men Marie stod bagved, og hun havde ligefrem tilegnet sig en Zudsig, der var mageløs.

Tyrligheden sad endnu i Sindet, skønt alt, hvad han hørte og saa omkring sig, nok kunde have tjent til at bringe ham paa andre Tanker, hvis ikke hans Sind havde været saa forhærdet. Marie fortalte ham stadig, hvorledes Magthaverne ved allehaande Plagerier saarede og fortrædige de Naboer og Bekendte; det var umuligt at lukke Øjnene for disse Uretfærdigheder, og det harmede hende dybt.

Fortalte hun slikt, da sad den gamle Svækkling og slog ud med sin tunge Stof og talte med arrig Tone: „De var selv Skyld i det, de Godtjofte. De blev ramt af Udvisninger, nu vel, de kunde være forsigtige — kunde de — og lade være med at trodse, det var da vel Preussjerne, der var Herre i deres eget Hus!“

Jo, der: Begrundelse kendte Marie nok, „men hvis det nu var os, der fik den Behandling?“

„Då? vi er jo lovlydige; jeg tror, du er tosset; det skal da vel paaafvimes, naar man støtter Regeringen . . .“

— — „men svigter sine egne“, søjede Marie til, men det hørte han ikke.

Marie ønskede stadig, at Niels vilde give efter og komme hjem og tale forsonligt med hendes Far, for nu var hun vis paa, at han var bøjet og vilde give sit Munde til deres Forbindelse. Men skrev hun til Niels om det, svarede han altid, at hun saa for lyst paa Tingene, og desuden var i hans Sjæl Forsonings-tanterne ikke modnede; men hun skulde kun som hidindtil være trofast, thi engang dæmrede det nok!

Lg Marie var trofast som saa. Hun havde tit stor Glæde af at besøge Niels's gamle Forældre; da var det, som en mild Soltraale en tidlig Foraarsdag lyfte ind i Husmandssituen. Lisbeth kom til at holde saa meget af den rige Pige; Kærligheden til Niels saavel som Lisbeth's store Forstandighed gjorde, at Marie saa op til de to Gamle og søgte baade Raad og Trøst hos dem, og ved alle de Samtaler styrkedes hendes Danishhed og hendes Tro paa, at Lykken var paa Trapperne, omend den lod vente lidt paa sig. — —

Der var en Herre, der var stærkere end den haarde og strenge Ole Carlsen, det var Gud. Han havde bestemt det saadan, at Ole ikke skulde nyde Forsoningens milde og kvægende Fred; thi hvad er vel herligere i Livet, end naar to haarde Naturer indser, at de ikke kan forlade denne Verden, uden at de ærligt har skuet hinanden i Øjet, sænket gammelt Fjendskab i Glemjelsens dybe Bænde og rakt hinanden Tilgivelsens ædle Frugt? Ole blev ikke forsonet med Niels' Bodum. En Dag, Marie kom ind fra Køkkenet, fandt hun sin gamle Far død. Et Slagtilfælde havde helt pludselig endt hans Dage. Saa kom der

underlig tunge og spændende Dage, i hvilke Marie saa sig omgivet af mange stærke Krav til hendes Omtanke og Beslutsomhed; baade ude og inde kaldte man paa hendes Raad, og da det var forstandigt, blev det ogsaa fulgt. Daglig gik hun med bærende

Fryd og ventede paa, at Amerikadampereu skulde bære hendes Hjertens Ven tilbage til det gamle Land. Zugen uden Niels's Forældre kendte Trostabspagten. Marie fandt det bedaarende dejligt at gaa og længee, naar hun formaede at tælle Dagene paa sine Fingre til Genjynets lykjalige Stund. Og Niels higede hjemad mod nye Maal for sine Evner og til rig Løn for sin Trostab. Bittert havde han maattet døje for, at han i Hidfighed var løbet fra Hjemstavn og Folkejag. Derinde i det store, vidtstrakte, fremmede Land var der intet af folkelig Enhed og kun lidt af aandelig Livslylde; den Nævenyttige blev Stormand, den Svage jakkede agter ud, og i dette Kapløb var og blev Fødestavnens betagende Skonhed og Barndomshjemmets Hygge kun et skønt Minde, en dejlig Drom — af, jaa vemodigt i al dets Sjernhed! —

Det var en kraftig og arbejdsbærde, men lidt graapængt Mand, der en Efteraarsdag traadte ind ad Døren til Marie, lidt forandret i Væsen og lidt fremmed i Tonefaldet, men Stemmen havde den gamle, kendte Klang, og Hovedet den samme kæffe Holdning. Nu var de to ikke unge mere, men Hjerterne slog i ungdommelig Takt ved atter at mødee.

„Sønderborghus.“

Syv Mar tjente Jakob for Katel — var det ikke jaadan. Og syv Mar's Arbejde har det ialt Fald kostet at jaa rejst Sønderborgs nye danske Forjamlingsbygning, det itatelige „Sønderborghus“. Men Resultatet er glædeligvis ogsaa derefter. Vi tror at turde sige med berettiget Stolthed, uden i nogen Maade at ville mindste andres Glæde ved, hvad de har faaet rejst af Fælleshjem, at dette er det mest helstøbte og arkitektonisk særprægede Forjamlingshus, der til Dato er rejst i Nordflæsvig.

Det første danske Forjamlingshus i Sønderborg fik ikke nogen lang Historie. Det blev indviet den 14. Juni 1903 og

afhændet igen Sommeren 1907. Naar der saa hurtigt blev Brug for noget nyt, saa staldtes det dels særlige Sønderborgske

„Sønderborghuset“.

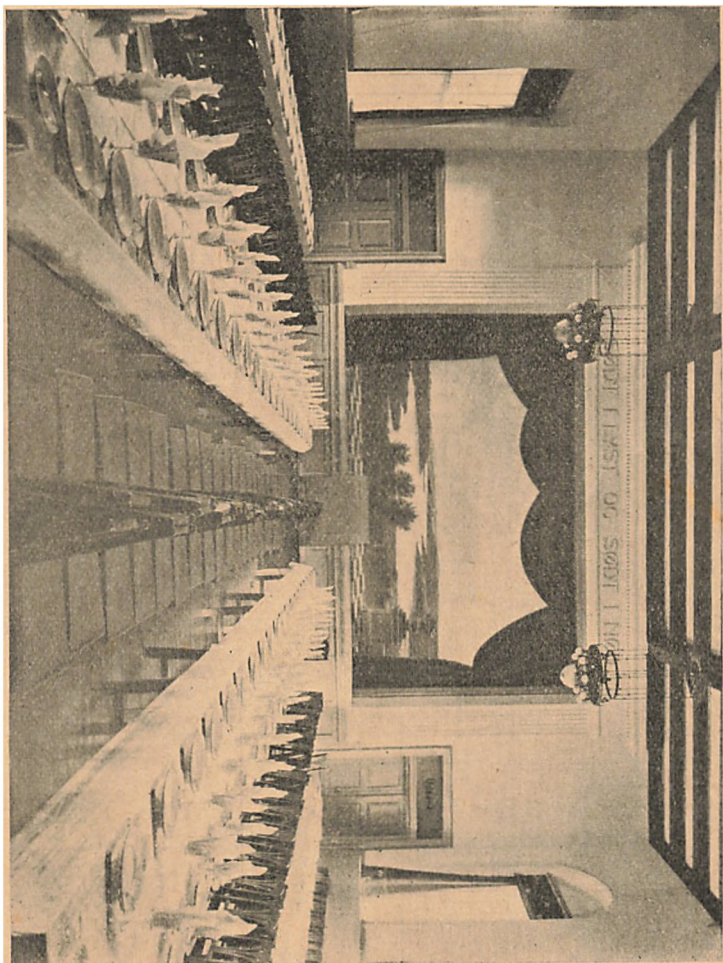
Forhold og dels, at Foramlingshøusarbejdet i de Aar i det hele taget kom ind i en ny Skure. Sønderborg havde faaet stor tykt Marinegarnison, Jndvandring hvidfra fulgte i Hælene paa den. I Løbet af faa Aar steg Jndbyggerantallet i den gamle danske By fra 5000 til 12,000, og største Delen af denne Tilvækst var tykt. Der maatte blases til Samling paa dansk Side. Men Samlingssted var der intet af, det havde det gamle Foramlingshøus aldrig været og kunde heller aldrig blive i den Forstand. Og jantidig fik man Øjnene op for, at politisk Danskhed er en Mur, der revner, naar den ikke er underbygget kulturelt. Til et Arbejde i den Retning saanedes imidlertid Kammerne. Det første Foramlingshøus havde sin Sal med 340 Siddepladser. Til et Par store politiske Moder om Aaret var det godt. Sted der andre Ting paa Dagsordenen, og blev Deltagerne færie, var man anvist paa at krybe jammen i et Hjørne af Salen. Det skabte ikke Fæst, men Tristhed, ikke Opmuntring, men Nedtrykthed. Det modsatte af, hvad der var tilfjgt.

Saa blev der arbejdet, fra 1907 til 1914. Omjæder blev Pengene regnet i 1911 (uutegnet 48,000 Mark, hvoraf 20,000 i Sønderborg By, medens der stod 35,000 Mark til Raadighed fra det gamle). Samme Aar ondaandedes det gamle Byggeselskab med det nye Høus for Øje, og paa Slutningen af Aaret købtes der Byggegrund over for den altsiste Emaabauegaard. Derefter gav Profesør M. Nyrop i København, Raadhøuset's Bygmeister, Tegning til Høuset, og 25. Juni 1913 kunde endelig Grundstensnedlæggelsen finde Sted. Den 21. Maj 1914 indviedes „Sønderborghøus“ i Overværelse af et Tusind Mennesker.

Det er let at give en Karakteristik af „Sønderborghøus“. Det er en Borg. Ørdet melder sig, naar man ser Høuset ndefra, ser Brandmurenes Tænder og den storladne, linjerede, noget afslukkede Facade, og det kommer igen, men paa en anden Maade, naar man træder ind i den lyse og venlige aabne Gaard. Den giver paa samme Tid et stærkt Jndtryk af Trykthed og Hvyge, og den bereder Sindet Lise gennem sin Fred og Stilhed. Gang paa Gang standser den kyndige Beskuer her i Beundring for, hvad der er skabt. Kom en Midsummerdag, naar der er Friluftsmøde i Gaarden, Taleren staar paa den grøntsmukkede Talerstol, og lyttende Hoveder jæs oppe og nede i alle Vinduer de fire Længer rundt, mens Svalerne kredser øverst oppe, og

man vil føle sig hørt betaget af den Stemning, der hviler over dette ejendommelige Borg-Interiør. Eller kom en Aften, naar der er Fæst i den store Sal, naar Dansen gaar bag de oplyste Vinduer, og det er igen Borgstemningen, der tager en fangen.

Den store Sal i „Emberborghus“.

Folketings Ordforraad kommer en levende nær, med Højenloft og med Gigers og Fløjters Klang.

Huset vil antagelig komme paa op imod 150,000 Mark. For disse Penge faa afgørende Betydning, naar det gælder om at bevare en stærk og livskraftig Danskhed i den mindere By, faa er de vel anvendt. Her er Plads til alt. Der kan godt paa samme Tid holdes et større Møde i den store Sal, et mindre i den lille og to—tre Udvælgsmøder andre Steder i Bygningen, mere en Forening paa Udflugt kan drikke Kaffe i Forhallen, og den ene generer ikke den anden. Det tæt bebyggede Opland med dets mange politiske og ikke-politiske Organisationer giver Haab om, at Huset vil blive taget i Brug i den Retning, og den Maaned, der er gaaet siden Indvielsen, har for Resten ogsaa bekræftet det.

Den store Sal, med stor Scene, har under almindelige Forhold Plads til ca. 470 Personer, den lille Sal, hvor de maanedlige Frimenighedsgudstjenester afholdes, til ca. 80. I samme Etage (det er paa første Sal) findes desuden et smukt Klublokale til den danske jelskabelige Forening, Borgerforeningen, og i Fortjættelse heraf et Forhandlingsværelse for alle, et Biblioteksværelse og et Læseværelse. Ved særlig festlige Lejligheder udgør Etagen et samlet Hele. Nedenunder er der Restauration, to Værelser med Episejue, den store Garderobe-Hal og en Privatlejlighed til Udlejning, ovenover en Række Gæsteværelser (som foreløbig kun kan bruges til Pensionærer!) og Bolig til Værten. I en lille Baggaard er der Plads til Fraspænding, og der er Staldplads til ca. 20 Heste. Overalt i de kønne Rum er der anbragt smagfuldt valgte Billeder, der allesammen er Gaver til Huset. Ogjaa de forskellige Lysekroner er værd at se paa. De pragtfulde i den store Sal har Professor Nyrop siddet og tegnet nede i Italien. Ligesom han selv har givet Tegning til Gardiner i den store og den lille Sal.

Nore Modstandere kalder „Sønderborghus“ en Trodsborg. Vi selv haaber, det maa komme til først og fremmest at gøre Fyldest, som Husets Bygmester har antydet det, naar han paa en Sandstenstave i Gaarden har ladet indhugge følgende gamle Husvers i lidt ændret Form:

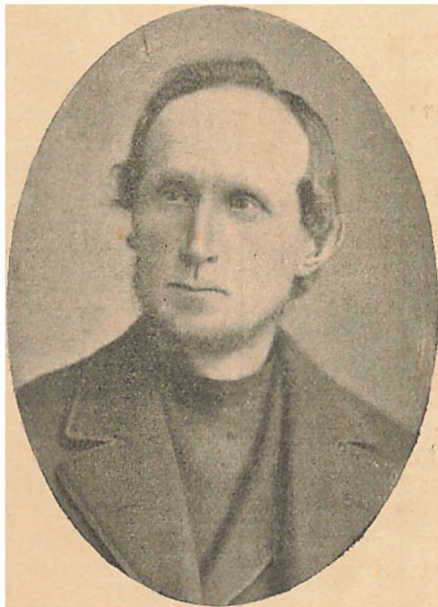
Stat her, vort Hus, i Fred
for hvert modvilligt Øje,
med Guds Tilstikkelse
vi gerne la'er os nøje.
Her friste vi vort Sind,
her takke vi vor Gud,
velsignet være hver,
som her gaar ind og ud.

A. Svensson.

Andreas Tysen Hansen.

21. Juli 1834 — 4. April 1914.

Min Mund og mit Hjerte
de gjorde en Pagt :
I Fryd og i Smerte
af al deres Magt
hinanden at følge
og aldrig fordølge,
hvad i dem er levende lagt.

Andreas Tysen Hansen blev født i Forbølsum, Medbolden Sogn, den 21. Juli 1834, som Søn af Gaardejer Niels Andersen Hansen og Hustru. Han besøgte indtil sin Konfirmation Forbølsolen, en god privat Almueskole, i sin Fødeby, og i et Par Aar var Kristen M. Kold, den senere saa bekendte Skolemand, Skolens Lærer. I 1853 kom han paa Rødning Følkehøjskole, var der 1 Aar, og i 1855 besøgte han den igen i 1/2 Aar. Han var

opvokset i et ikke alene kristeligt, men ogsaa efter de Tider nationalt vaft Hjem, og hans Syn jaavel paa det kristelige som det nationale og folkelige udvideles og grundfæstede under Op-
 heldene paa Højstolen. I Krigsaarene 1848—1850 fulgte han allerede godt med i, hvorum Striden mellem Danst og Tysk drejede sig og hvad der stete. Da han levede i en ren danst Egn, hvor Fædrelandsind var vaagnet for og var stærkere end de fleste andre Steder i Landet, var det ikke saa lært, at han med sin støtte Karakter, aldrig svigtende Retind og Retlinethed og med hans varme Følelse for sin Egn og sit Folk maatte være jelskrevet til at blive én af Dansthedens Førere paa sin Hjem-
 egne, ogsaa naar der kom tungere Dage for Folk og Fædreland. I 1861 giftede Tysken Hansen sig med sit Søstendebarn Mar-
 grethe Hansen fra Forballum, efter at han havde overtaget sin Moders Fødegaard i Kanderup; paa denne satte det unge Par Bo, der levede og døde de. Det var i samme Aar, at en Del Mænd, især fra de danste Enklaver paa Vestkysten og fra Ha-
 derslev Vesteramt, traadte sammen for at tilkendegive, at de fandt nogle af de danste Sprogskripter at være for vidtrækkende og uheldige, og at der maatte gives større Frihed. De lod af-
 holde et Møde i Logumkøster den 26. April 1861, der dog ikke førte til videre Resultat. Denne Politik kaldtes „Klosterpolitik-
 ten“, og de Mænd, der hylde den, fik Navnet „Kloster-
 brødrene“: Tysken Hansen var én af dem. Udgaaet af god Bondeislagt paa Vestkysten var Tysken Hansen en efter Tids-
 forholdene meget dygtig Landmand, han drev sin Gaard godt og kunde bedre end mange af hans Jævnaldrende følge med, naar det gjaldt at indføre noget nyt. Han var tit optaget af skono-
 miske Spørgsmaal, som Vejager og Digespørgsmaalet. Hans Meningsjæller og Landsmænd havde i Aarenes Løb overdraget ham en Mængde Tillidskøber. I ikke mindre end 36 Aar var han Formand for „Danst Samfund“ (stiftet 1849 i Forballum); senere fik Samfundet Navn af „Foredragforening“, og nu: „Frimenigheden i Forballum og Omegn“; i 20 Aar var han Medlem af Lo og Møgeltonder Herredsråd, og i 24 Aar af Tønder Kredsdag. Tysken Hansens Hæderlighed og klare For-
 stand agtedes ogsaa højt af Modstanderne. Tysk var bleven Kredsdagens officielle Sprog, men det var ikke Tyskens Sprog. Alligevel satte baade Landraad og Kredsdag saa megen Pris

paa Tyksjens Mening og Raad, at de hellere lod ham tale dansk end lod ham tie, og saaledes blev Tyksjen den Mand i Nordslævig, der hidtil som den sjdste har talt dansk i en af vore Kreds-dage. I en lang Karrækte var han Formand for Randerup Sogneraad, og desuden havde han mange Bestillinger indenfor Egn og By. 26. Januar 1893 valgtes han til Medlem af Bestyrelsen for Skarbæk og Omegns Spare- og Laanekasse, og denne Post beklædte han i 17 Aar — til 1910. I 1867 var han en af de 17 Patrieter, der som Deputation tog til Berlin for at takke for Tilblivelsen af Pragfredens § 5, men ikke fik Foretræde hos Kong Wilhelm. Han var stærkt interesseret i sin Egns Historie; i sin Tid skrev han i „Epregforeningens Almanak“ om gamle Ladebygninger ved N. T. Hansjens Gaard i Randerup. Det var ham, der gav Stødet til, at der rejstes Sten paa Randerup Kirkegaard til Minde om Hans Adolf Brorson.

Tyksjen Hansen var Formand for „Den nordslævigke Skoleforening“ fra 23. Marts 1899 til 11. Juni 1910. Denne Plads udfyldte han paa bedste Maade, og det var let for ham at gøre det, da han omfattede Skoleforeningens Gerning og Ungdommens Fremtidsvel med en aldrig jvig-tende Kærlighed. „Det, man holder af, gør man alt for“, sagde han ofte, og det var ikke tomme Ord i hans Mund. Hvor var der ikke Ro, hvor lyttedes der ikke, naar han paa Skoleforeningens Generalforsamlinger paa hans jævne og bramfri Maade afslagde Marsberetningen og altid sluttede med varme, alvorlige Ord, Ord, i hvilke man følte, at de kom fra Hjertet og trængte ind i Hjerterne.

Tyksjen Hansen og Hustru fik i deres Egteskab 12 Børn. Efter rigelig 37 Aars Egteskab døde Hustruen den 27. Decbr. 1898. I Foraaret 1907 aiftod Tyksjen Hansen Gaarden i Randerup til sin næstnyngste Søn Chr. Sigfred Hansen, som var hjemme hos Faderen og hjalp ved Bedriften. Hos ham og hans Hustru henlede han sine sidste 7 Aar; de plejede ham med sjældnen Emhu og Kærlighed og fortjente i høj Grad hans Taknemlighed.

Træt og mæt af Dage døde Tyksjen Hansen den 4. April 1914. Det var vor fuldtro Ven, der kaldtes heden, han var en god Mand. Under stor Deltagelse blev han begravet paa Randerup Kirkegaard den 8. April. Ved hans Baare i Hjemmet

talte Frimenighedspræst J. Jørgensen fra Skærbæk alvorstfuldt og kønt over de Ord, der staaar over dette Eftermæle, og han sagde faare træffende, at disse Ord kunde staa som Overskriften over den Af dødes Levnetsfildbring. S. T h o m s e n.

Andreas Andresen.

Født 1842, død den 3. Juni 1914.

Andreas Andrejzen blev født paa en Udflyttergaard fra Stelle, Røjgaard kaldet, som i hvert Fald siden 1650 har været i Familiens Eje. Efter et fleraarigt Ophold i Vejleegnen, hvor han arbejdede ved Landbruget, kom han i Vinteren 1868—69 paa Afskov Højstole, og han modtog her en Paavirkning, der baade havde det Følkkelige og Kirkelige angik, prægede ham for hele Livet.

I 1872 overtog han Hødegården og indgik Ægtefælle med Margrethe Brang fra Egen paa Als. Ægtefælle,

der blev velsignet med en talrig Børneskole, var i enhver Henseende harmonisk, da Mand og Hustru altid var enige om det Væsentlige. Andreas Andrejzen nød ogsaa i høj Grad Befolkningens Tillid, hvilket medførte, at efterhaanden alt, hvad der var af større og mindre Tillidshverv, blev overdraget ham. Og da han med en god Vilje forbandt praktisk Sans og stor Arbejdskraft, var han ogsaa i Stand til at overkomme alt, hvad der ønskedes af ham. Af disse Tillidshverv nævnes her følgende: Han var i Aarenes Løb Medlem af Sønderborg Provstijynode og en kortere Tid af Provstijynoden; Medlem af Broager Sparekasses Tilsynsraad og af Skoleforeningens Bestyrelse; Tillidsmand for Sprogforeningen og i en længere Aarrække Næstformand for den sundhedske Landbosforening; For-

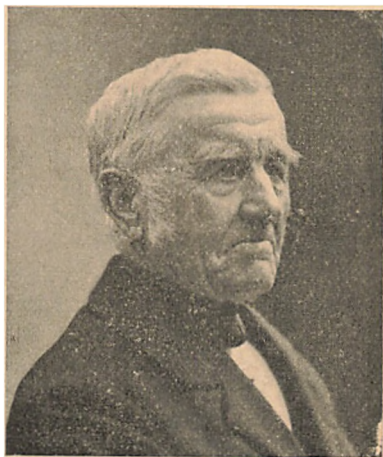
mand for Stalle Andelsmejeri og for Jorebrugsforeningen „Enigheden“ i Broager, o. s. v. Efter at Andreas Andrejen i 33 Aar havde levet og virket som preussisk Borger, blev han i Røllertiden i 1902 erklæret for Optant, hvilket krænkede ham meget, da han søgte det som en Uret fra Myndighedernes Side. Og ikke mindre var det et stort Savn for ham, at han fra nu af maatte holde sig tilbage fra al den offentlige Virksomhed, der var bleven ham saa kær.

I de senere Aar syslede han en Del med skriftlige Ting. Foruden sin egen Slægts Historie har han blandt andet samlet og nedskrevet hele Stalle By's og de derværende gamle Slægters Historie fra Fællesstabels Ophævelse i 1777 og indtil Nutiden. Et Arbejde, der optog og interesserede ham meget.

I Aaret 1903 overdrog han Slægtsgaarden til den ældste af Sønnene, Hans Andrejen, den nuværende Formand for den sundevædske Landboforening. Og saa de andre Børn indtager hver for sig agtede og gode Stillinger i Samfundet. For 3 Aar siden mistede han sin Hustru. Efter et kort Sygeleje kaldtes han selv bort fra et Jordeliv, der til Trods for alt, havde været lykkeligt for ham selv og til Gavn for mange andre.

M. A.

Johannes Møller.

Gamle Møller i Harreslev horte gennem en længere Aarrække til de bedjt kendte Mænd paa Flensborg Egnen. Han var født paa Skiding i Sundevæd, hvor hans Fader var ansat som Ladefoged. Da han var bleven voksen, kom han til Landvæsenet. Han tjente saa som Soldat og deltog ogsaa i Treanarskrigen. Først i Tredejerne købte han en Gaard i Harreslev og forblev boende i denne By til sin Død. Johannes Møller vandt hurtig Folks Tillid, og han blev valgt til Kommuneformand. Men Preussierne havde dog ikke den

jamme Tillid til Møller. Under Krigen i 1864 satte de ham nogen Tid i Arrest og afsatte ham derefter fra Embedet. Efter Krigen var Møller med i en Sendesærd til Civilkommisjæren og Overpræsidenten for at bede om Staanjel for Danst i Skole og Kirke. Senere beklædte han en hel Række Tillidshverv, som Befolkningen overdrog ham. Han var saaledes Medlem af Kirkeforstanderflabet, Næstformand i Landboforeningen for Flensborg og Omegn, Tillidsmand for Sprogforeningen og indtil for faa Aar siden Medlem af Bestyrelsen for „Spare- og Laanekassen for Flensborg og Omegn“.

I de sidste Levnaar var J. Møllers Helbred kun skrøbeligt, men hans Aand var uvrækket. Han døde den 28. Marts 1914 i en Alder af over 87 Aar.

Jørgen Jensen.

Født den 12. Juni 1842, død den 8. Januar 1914.

Jørgen Jensen var en Bonde søn fra Snogbæk. Han overtog Frødrenegaarden i 1868, og umiddelbart efter begyndte han at udfinde nye Erhvervsfilder for Landbruget, blandt andet ved at indføre Frøavl og saa oprettet et Fællesmejeri for Omegnens Landmænd. Da i 1880 Nordjlesvigst Frøavlerforening var bleven stiftet, blev Jørgen Jensen ved Siden af Mads Jensen en af Hovedpersonerne indenfor denne Forening, ligesom han efterhaanden i sin Egenstaaelse som Frøavler blev en landskendt Mand.

Først i Halvfemjerne købte og overtog Jørgen Jensen „Saksgaard“ i Allébol Sogn, hvorefter han folgte Fodegaarden i Snogbæk. I en længere Aarrække drev han Saksgaard med stor Dygtighed og var her bestandig Foregangsmanden paa flere og nye Omraader. Blandt andet var han en af de første, som viste, hvorledes Kunstgødning kan og bør anvendes i Landbrugets Tjeneste. Foruden at drive Frøavl efter en større Aaalestol fremstillede Jørgen

Zenjen ogaa flere nye Kornstammer, hvoraf Nordjlesvigt Kæmpebyg endnu dyrkes almindeligt.

Unge Mennesker søgte stadig til Zorgen Zenjen for at lære af ham, og det er forholdsviis et stort Antal af Nordjlesvigs bedste Landmænd, som staaer i Taknemmelighedsgæld til ham. Han var al sin Tid en god Vejleder og en villig Raadgiver.

Da for nogle Aar siden „Nijst Froavlsjelskab“ blev dannet, paa- tog Zorgen Zenjen — stont den Gang i en fremrykket Alder — sig villig Posten som Foreningens Formand, et Hverv han beklædte til sin Død.

Det er temmelig selvsjølgetigt, at Zorgen Zenjen ogaa var en danst- jendet Mand — uden at han dog var særligt politisk fremtrædende. Des- uaftet maatte han i Kølertiden dele Skæbne med flere andre af Nord- jlesvigs bedste Mænd i det Punkt, at han blev erklæret for Optant og derved mistede sin preussiske Borgerret. Han sølte dette som en uret og kunde derfor heller ikke senere bevæmme sig til at ansøge Myndighederne om at jaa sin Borgerret tilbage.

Zorgen Zenjen døde efter et kort Eγγελeje — iderig og virtsjom til det jidste. Vort lille Hjemland mistede i ham en af sine bedste Mænd.

M. A.

Eschel Rossen Eschelsen.

Født den 1. November 1836. Død den 6. Maj 1914.

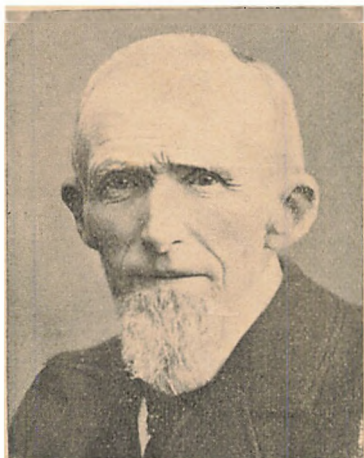
E. R. Eschelsen, som var født i Bolderslev, blev som 4-aarigt Barn adopteret af sin Morbro- der i Nybol i Jordker Sogn. Han nød i Hjemmet en god Skoleundervisning og udvidebe senere ved Læsning sine Kund- skaber. I Aaret 1859 overtog han Gaarden efter Morbrode- ren, og nu kom han snart med i mange Ting hjemme og ud- adtil. Det var mange og jor- stellige Tillidshverv, som i Aarenes Lob blev overdraget ham. Blandt andet var han i 25 Aar Regnskabsfører for en af Egnens større Brand- kasjer. E. R. Eschelsen var

alle Dage i høj Grad politisk interesseret og kunde til det sidste ikke slippe Troen paa, at det i Paragraf 5 til Nordflæsvig givne Løfte vilde blive opfyldt.

Han havde en udpræget Slægtstjolelse. Vi danske Slesvigere hører hjemme her, sagde han gentagende og pegede da paa en Stamtafle, han havde hængende paa sin Væg, og hvoraf det fremgik, at hans Slægt havde boet der paa Gaarden i flere Aarhundreder. Hans eneste Søn døde i en voksen Alder, efter at have afgjent sin Bærnepligt som preussisk Husar. Men den gamle Slægtsgaard, som nu bebos af en Datter og Sviger søn, er bestandig paa gode Hænder.

M. A.

Jes Hansen

blev født paa Gaarden „Dovn“ i Ringenæs den 9. Marts 1840 og døde her den 2. Februar 1914.

Allerede i en Alder af 21 Aar overtog han ved Faderens Død Fødegaaarden. Han havde tidligt aabent Blik for det, som kunde tjene til Landbrugets Fremme, og var saaledes iblandt de første der paa Egnen, som indførte Mergling og Dræning paa sin Gaard. Det varede da heller ikke længe, inden Medborgerne fik Øje for Jes Hansens gode sunde Forstand, praktiske Sans og oprigtige danske Sindelag, hvorfor de ogsaa efterhaanden overdrog han

flere og forstellige Tillidshverv. Han var saaledes i en lang Aarække Medlem af Kirkeforstanderskabet og af Nabentraa Provstijynode, og ligeledes i mange Aar Kredsfornand for Sprogforeningen. Senere, da Kroerne lukkedes for danske Møder, var han virksom for Opførelsen af Thrsbøl Forsamlingshus.

Jes Hansen fejrede i November i Fjor Guldbryllup med sin ligeledes nu afdøde Hustru, ved hvilken Lejlighed det agtede og afholdte Ægtepar var Genstand for Opmærksomhed fra mange Sider.

Egteparret efterlader sig 2 Døtre og 4 Sønner. Den gamle Slægtsgaard „Øvn“ er vedvarende paa gode Hænder. M. A.

Hans Jensen.

Ved en groendes Død kan man klage med Graad over Gerning, som aldrig blev gjort.

B. Nørddam.

Hvis Stovets Alder er blevet naaet, da ved man, det bliver kun et kortere Tidsjærgsmaal, inden Døden kræver sin Ret. Derfor søles i saa Tilfælde ikke heller Dødsbudskabet saa tungt, som hvor denne Ret gøres gældende i de yngre Aar. Ulandt de mere kendte Mænd i Nordslesvig, der er gaaet bort det sidste Aar, hører H. Jensen til de yngste, derfor maatte Tabet søles saa stærkt.

H. Jensen fødtes den 15. Juii 1878 i Gernup, Daler Sogn, og opnaaede kun en Alder af 35 Aar, idet han døde den 11. April 1914. Som Barn af en Husmand fik han fra en tidlig Alder at lært at være nyttig. Tidlig kom han ud at tjene, der maatte arbejdes for en Sommerløn; og om Vinteren blev der taget fat hjemme. Selv har han senere fortalt i en af Sprogforeningens Almanakker om Livet og Arbejdet paa Heden og i Torvemojen, det var egne Barndomsoplevelser, han her skildrede.

I Daler Skole fik H. Jensen en god Undervisning. Skønt Afbrudelserne om Sommeren ikke baadede, klarede han sig godt; han blev en af P. Jeszens betydeligste Elever. Denne kom snart til at holde af ham. Det blev til nært Venstabe, der holdt, til Døden skilte dem. Endnu i de sidste Dage før sin Død talte H. Jensen meget om sin afdøde Ven, som han sølte sig i saa stor Gæld til.

I 1894 gif H. Jensen til Mejerisaget. Den fritid, der her levnedes ham, brugte han godt. Han fordybede sig i Danmarks Historien, skrev store Udtog af den for bedre at indprente sig den. Zovrigt virkede han blandt jævnaldrende for at faa dem interesseret for Højskolen, tog Bestillinger paa Børnebladet, udbredte Sprogforeningens Almanak ojn.

Myndighedernes Bevaagenhed fik han alt at jøle i de Aar, maatte prøve at vandre i Arrest i Anledning af, at der var blevet brændt Blus paa Kongens Fødselsdag. Et Par Dages Ophold her tog han med godt Humør, hans Danskhedsjølelse svækkedes ikke derved. Vinteren 1897 og 98 var han Elev paa Tustrup Højskole og 1901 om Sommeren paa Dalum Mælkerisole, hvor han tog en forite Karakter.

I Foraaret 1902 tiltraadte H. Jensen sin første Plads som Mejeribestyrer i Hyldeup og forflyttedes tre Aar senere til Tustrup, hvor han var indtil 1912, da han overtog Bogholderpladsen ved Spare- og Laanekassen for Flensborg og Omegn. Grunden hertil var, at han siden 1908 havde gaaet med en stærkt lærende Lungetuberkulose, der skulde lægge ham tidlig i Graven.

H. Jensen havde gjort et større Ungdomsarbejde, hvor han havde været. Det var ham, der gjorde Begyndelsen i Slog's Herred. Saa snart han kom til Kristiansfeldt, tog han fat der. Vansteligheder fra Myndighedernes Side maatte der regnes med og endnu mere med død Konferatisme i egen Lejr, alt dette nedsløg dog ikke Modet.

Som Mejeribestyrer hævede han sin Plads blandt de førende, dette kendtes først og fremmest, da han blev Redaktør af Mejeriafdelingen indeufor „Nordflæsvigsk Landbrugs- og Mejeri-Tidende“. Alt fra de unge Aar af førte han en imidig Pen, det kom frem her og blev paastømet af hans Værkfæller, til hvem han stod i det bedste Forhold.

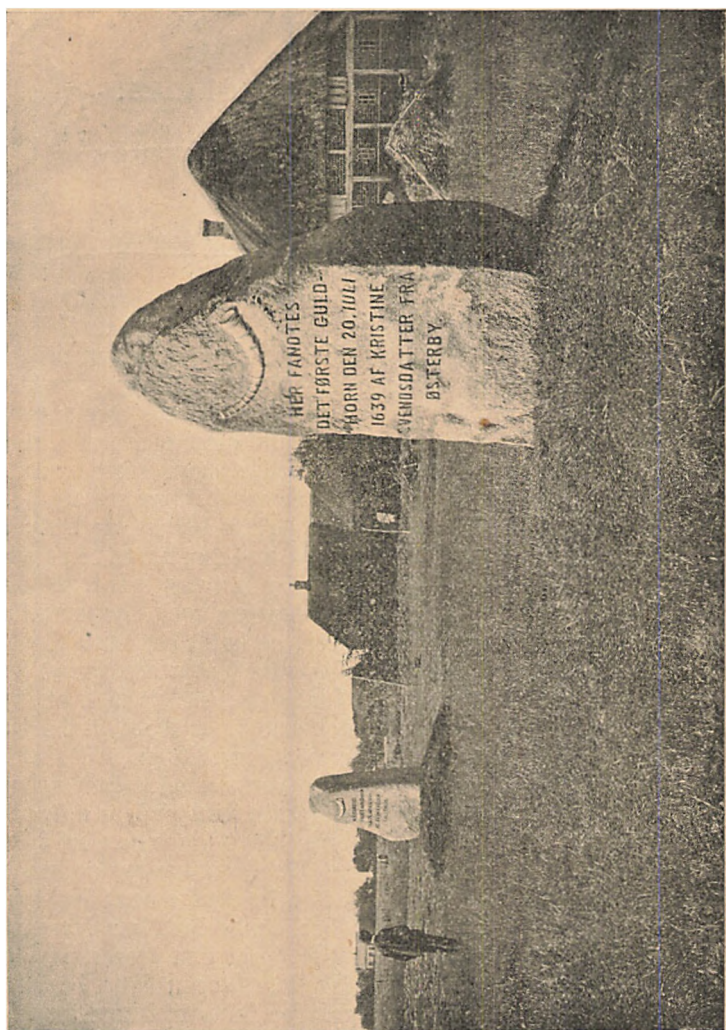
Mejeribrugget tabte med H. Jensen en betydelig Kraft, Nordflæsvig en ideeltjindet hengiven Søn, hvis højeste Ønske var at tjene sit Hjemland og sit Folks Sag. Han var rankrygget og en aaben Karakter, et kærligt og ydmygt Menneske. Ved H. Jensens Død kunde klages med Graad over Verving, som aldrig blev gjort; thi som han endnu var ung, var han groende.

J.

Hvor Guldhornene fandtes.

(Uddrag af en Afhandling af Godsinspektør N. C. Davidjen i
„Nordjyskviigt Søndagsblad“ fra 1908.)

Den 20. Juli 1639 gif Pigen Kristine Svendsdatter fra Østerby over Gallehus til Møgeltonder (nogle andre Beretninger siger, hun gif til Tonder) og kom paa Vejen i Gallehus til at støde sin Fod paa Epidjen af Guldhornet; men da den Del af Hornet, der stak frem, var dækket af Snæs, og da Pigen ved at slaa paa det med en Stok ikke opdagede noget mærkeligt, lod hun det ligge i den Tro, at det var en gammel Trærod, der ragede frem af Jorden. Elle Dage senere gif hun atter igennem Gallehus, den Gang ledjaget af to andre Piger, og hun stødte da igen mod Hornet. Ikke uden Ræde undersøgte hun nu næjere den Genstand, hvorpaa hun havde stødt sin Fod to Gange, og da hun dengang ikke havde nogen Stok, gav hun sig til at grave den frem med Hænderne. Medens hun var ivrigt optaget heraf, gif de andre videre; men hun holdt ikke op, før hun med Anspændelse af hele sin Kraft fik Hornet draget frem og holdt det i sine Hænder. Med Glædesraab kaldte hun paa sine Ledjagere, før at de skulde se det mærkelige, hun havde fundet; men de mente, at det kun var et gammelt ubrugeligt Jagthorn og raadede hende til at kaste det fra sig. Dette Raad syntes Pigen ikke om. Da hun alt havde haft saa megen Besvær med Hornet, vilde hun ogsaa tage det med sig til Byen; i en nærliggende Bæk vaskede hun det af, og opmuntret af de gyldne Stribers Glans lagde hun det i sin Pose og bar det trods sine Ledjageres Raad og sine øvrige tunge Byrder til Tonder. Af Frygt før, at det skulde være lavet af Messing, lod hun dog ingen se det her, og da hun kom hjem til Østerby, blev hun ndlet af sin Familie, fordi hun gjorde sig saa megen Besvær med det værdiløse Stykke. Dagen efter, da hun atter var i Færd med at rense Hornet før bedre at kunne komme til Klarhed over, af hvilket Metal det var lavet, fik hun Besøg af to Mænd, der mente, at Hornet engang maatte have tilhørt

Den gamle Gædeplads i Gæstehus med de to Mindesteene.

en Trompeter og igen lettest kunde sælges til en saadan. Pigen formodede dog, at de tog fejl, jiden Hornet bestod af saa mange

Dele, (thi medens hun med Vold og Magt traf det frem af Jorden, havde hun løsrevet nogle Ringe, som omgav Hornets indre Legeme), og hun forstode, at hun vilde gaa til Tønder for hos andre at faa sikker Bistand om Hornets Brug og Metal. Hun gik derfor atter til Tønder, og da hun frygtede for ikke selv at faa Sandheden at vide, lod hun en anden Kvinde gaa til en Guldsmed med en lille Del af Hornet, for at han kunde undersøge Metallet. Guldsmedens Svar lod, at det var Guld, og nu løb Rygtet milevidt omkring om den fundne Skat og loffede mange Mennesker til Østerby.

Ogjaa Lensmanden i Tønder horte Tale om Hornet og kaldte Pigen for sig, men da hun bad om Bøgebefordring til Hans Majestæt Kongen for at overrække ham Hornet, henviste han hende til den kongelige Lensmand paa Riberhus, Hr. Gregers Krabbe. Pigen rejste saa til Ribe med Hornet; men da hun kom der, var Lensmanden paa Embedsrejse, hvorfor Slotskriveren tog Hornet til sig, sendte Pigen hjem og lovede at besørge alt med største Omhu. Senere kaldte Lensmanden Pigen for sig, lod hende aflægge en Beretning om Fundet og lod to Skarle — efter Pigens Anvisning — omgrave og undersøge Fundestedet, men uden Udbytte.

Endelig naaede Rygtet om den fundne Skat til Kong Kristian IV., som dengang opholdt sig i Glückstadt, og han sendte en Mand af prøvet Troskab for at undersøge det hele og bringe Hornet med sig tilbage. Kort efter modtog Kongen Hornet tilligemed en signeret Beretning om Fundet, og da Prins Kristian (den udvalgte Konge) fandt særlig Behag i Hornet, stænkede Kongen med gavmild Sind ham dette, for at han kunde gøre et Bæger deraf til Ære for Oldtiden og til Minde om Fundet; men efter sine Mænds Raad indskrænkede Prinsen sig til at lukke Hornets snævre Ende med en Guldknap eller Skruer, forsynet med hans Navnetræk og Betegnelsen: „Denne Skruve er gjort af ny 1639“, og saaledes kom det til at pryde hans Stænkborb. Senere tilkaldte han Pigen, som gav ham en mundtlig Beretning om Fundet og vendte hjem med en stor Hædergave.

Onsdagen den 21. April henimod Aften i den stille Uge 1734 gik en fattig Raadner eller Husmand Erik Laxen, der boede i et halvt Fæstekaad i den nordligste Del af Gallehus By, ud for at grave Ver i den nordlige Epidi af Gallehus Wade, et

Stykke Fællesjord, der hidtil havde ligget øde hen. Ved sin Gravning fandt han i en Dybde af „et Kvarter“ (6 Tommer) Hornet, der laa paa Eiden med den brede Nabning mod Nord. Da han havde fundet Hornet, ilede han straks hjem, viste sin Kone det og raabte glad: „3 Dag har jeg forjænt Brændevin!“ Hans halvvoftene Datter tørrede det foreløbigt af, Naboer og Bekendte strømmede til for at beundre Skatten, og endnu samme Aften ilede han til Tønder for at lade en Guldsmed prøve Metallet. Denne erklærede det for Guld, og næste Morgen, Skærtorsdag, mødte baade Erik Læssien og Guldsmeden paa Schackenborg for at aflevere Hornet til Lensgreven, der som Grund-ejer ifølge de grevelige Privilegier var dets rette Eiermand. Grev Schack besluttede dog at overgive Hornet til offentlig Opbevaring sammen med det tidligere, og den 3. Maj overrakte han det personlig til Kong Kristian VI. i Flensborg. Denne tilstillede Finderen 200 Rigsdaler, og Erik Læssien blev saa glad over denne i Forhold til Hornets Værdi saa tarvelige Findelsen, at han sendte Kongen et Takkebrev; forøvrigt døde han efter ganske kort Tids Forløb, i Midten af August 1734, i en Alder af 56 Aar 3 Maaned.

Naar man i Tanterne sætter sig tilbage til den Tid, Guldhornene lavedes, vilde man naturligvis paa det Sted, Gallehus nu ligger, se et ganske andet Landskab; man vilde befinde sig i en ubebygget Hede- og Skovegn. I Nord og Ost var der store Skovstrækninger (derfra Navnet Lindskov Mølle), mod Syd ved Møgeltønder havde man allerede Vesterhavet, og helt ind til Lindskov gik der en smal Havbugt. Paa Grund af Guldhornsfundene mener man, at det var her, nær So og Skov, at vore hedenske Forfædre havde et „Gudehov“.

Gallehus hørte i sin Tid og horer endnu delvis under Grevskabet Schackenborg, der udgjorde en stor Del af de danske Enklaver i Sønderjylland. Saa langt man kan gaa tilbage, har Byen kun bestaaet af to mindre Gaarde og af et noget varierende Antal (nu næppe 30) Emaahuse. Byen er bygget i en Trekant om en stor aaben Gadeplads (omtrent 15 Tønder Land), der indtil Udskiftningen var Fællesjord og kun benyttedes til Gravning af Ler, Græstørv og lignende.

Gadepladsen, der tidligere var helt ubebygget, indesluttedes af tre Veje. Den langs Østjorden af Gadepladsen løbende Vej er Resten af den gamle Ribe Landevej.

• Naar denne gamle Ribe Landevej sluttelig nedlægges, vides ikke med Bestemthed; men at den har tjent som Samfærdselsvej langt ind i det 18. Aarhundrede, kan godtgøres.

Guldhornene maa begge være fundne i den nordlige Spids af Gallehus Gadeplads, det ældste saa nær ved Vejen, at denne før Reguleringen har kunnet stryge hen over det, det yngste saa langt inde, at det kunde findes paa Fællesjorden.

Resultatet af Undersøgelserne interesserede Lensgreve Otto Didrik Schact til Schackenborg i høj Grad, og han kom paa den Tanke at ville besøge 2 Mindestene rejst paa Findestederne. Greven købte det paagældende Grundstykke og lod den 19. og 20. December 1907 2 store Granitblokke rejse paa de beskrevne Punkter. Den ene Sten bærer Indskriften: „Her fandtes det første Guldhorn den 20. Juli 1639 af Kristine Evendsdatter fra Østerby“. Den anden Stens Indskrift er: „Her fandtes det andet Guldhorn den 21. April 1734 af Erik Lasjen i Gallehus“; desuden er Hornene markerede paa Stenene. Stenene, der er anbragt i raa og utilhugget Tilstand, som de fandtes i Harzen, svarer godt til Djemedet og til Omgivelserne.

Tvende Glimt fra Oldtidsdage
funtle i de nye Tider;
fæljomt vendte de tilbage,
gaadehjælt paa røde Eider.
Mytisk Helligdom ombygger
deres gamle Tegne og Marker.
Guddomsfortællingen ombæver
Ewighedens Underværker.

Adam Ohlenschläger.

Af Digtet „Guldhornene“.

Sankt Helene Medaillen

som under 30. August 1858 blev tildelt daværende Gaardejer Niels Clausen af Silholdt, Skrydstrup Sogn, ledsaget af efterfølgende Skrivelse:

K r i g s m i n i s t e r i e t.

Kjøbenhavn, den 30. August 1858.

* Hans Majestæt de Franskes Keiser har, efter at det igjennem Krigsministeriet er blevet konstateret, at De i Tidrummet fra 1792 til 1815 har gjort Tjeneste mellem de med den franske Armee coopererende danske Auxiliairtropper, tildeelt Dem Sct. Helene Medaillen og har Hans Majestæt Kongen, iifølge Krigsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling, under 15de d. M. allerhøiøst tilladt Dem at anlægge og bære bemeldte Medaille.

Hvilket ved Overseendelsen af det Indsluttede herved meddeles til behagelig Efterretning.

C. C. L u n d b y e.

Til

forhenværende Menig af det forrige Jlesvigiske Infanteri Regiment, Niels Clausen.

Hyllested.

Den gale Grevinde.

Sagn fra Gram. Meddeelt efter Optegnelser af afdøde S. Benneken Skjoldager.

Saaledes benævnes i Almindelighed Grevinde Anne Sophie Schack, født Rantzau. Hun var Enke efter Grev Hans Schack og var hans anden Hustru. Hun havde selv ingen Børn, blev Enke i en ung Alder og døde 1760. Grevinde Anne var en heftig og varmlodig Natur og levede et vildt, i sædelig Henseende et tøylesløst Liv. Men ogsaa paa anden Maade satte hun sig Spor. Hun købte og forenede Nybøl igen med Gram, og før sin Død testamenterede hun Gram og Nybøl Godsfer til Hospitalet i Ribe, naar den grevelige Slægt var uddød. Men Ventetiden kan tit blive noget lang.

Paa en lav og vandrig Mark i Skjoldager var der ved Knaa lavet en Sø paa ca. 20 Tdr. Land. Jagt og Fiskeri tilhørte Godsejeren, men Grunden Beboerne. I Grevinde Anna Sophies Tid listede en Aftenstund sent paa Efteraaret to unge Gaerdmænd ned til Søen for at skyde Vildænder, hvoraf Søen laa juld. Udbyttet blev kun en Graaand; men Skydning gaar jo ikke stille af, og Grevinden maa paa en Maade, der aldrig er bleven opklaret, have faaet Kundskab derom; thi saa Dage efter, blev de to Mænd stævneede til at møde for Grevinden. Hun medtog dem med de Ord, at hun havde bragt i Erfaring, at de gerne vilde skyde, og det passede sig saa udmærket, da de nu kunde faa Lov dertil, idet hun just nu skulde stille nogle Soldater. De kunde nu gaa hjem og gøre sig færdige og saa komme snart igen.

De to Mænd jaldt ved denne Tiltale begge paa Knaa og bad med grædende Taarer om Naade, men der hjalp ingen Kære Mær. Afsted maatte de og laa Soldat i 8 Mar, før de kom hjem igen — og det for en eneste And.

En Søndag Morgen slog Grevinden sin Kammerjomfru saa voldsomt i Hovedet med en Zdrage, at Blodet vælbede ud, og Pigen døde i Løbet af nogle saa Minutter. Da de var ene to, da Gerningen skete, søgte Grevinden at udslette Bevijerne for Udaaden ved at lægge den Døde med Hovedet op ad Kaffelovnen og fyre voldsomt i. Hun lukkede derpaa Døren og førte til Kirke. Da hun kom hjem, sendte hun en Pige op for at hente Kammerjomfruen. Og da saa Pigen gav sig til at ifrige over det Syn, hun saa, kom Grevinden og en Del af Lyndet løbende til. Grevinden forklarede nu, at Ulykken maatte være kommen paa den Maade, at Pigen pludselig var bleven syg og i Afsmagt var falden over paa Kaffelovnen, hvorved hun havde saaret sig alverligt i Hovedet. Derfra hidrørte Blodet, og sluttelig var hun saa brændt delvis op. Da ingen turde sige Grevinden imod, blev denne Forklaring dermed godkendt. Kaffelovnen staaer endnu i Stuen. Men hvad værre var: Blodpletten paa Gulvet blev der ogsaa, og hvad for Kunstner man end i Tidens Løb fandt paa for at faa den bort, var alt forgæves: Den var der, og den blev der, og det var ikke godt at komme i Nærheden ved Rattetider.

I min Drengetid var den Del af Troldkammeret, som det nu kaldtes, hvor Blodpletten fandtes, omgivet af et Bitterværk af Træ i Brytthøjde, og ingen maatte komme derover for ikke at falde i de onde Magters Bold. Jeg har en Gang som Dreng forsøgt at klatre derover, men blev reven ned af den gamle strenge Oldfrue med en saa alvorlig Udvarsel om at faa mine Ører saa grundigt varmet, at Lykten til at overtræde Forbudet forgik mig for bestandigt.

Og godt var det viit; thi galt maa det have været med Effergeriet i Troldkammeret, og dette endnu saa sent som i 1867.

Da havde nemlig Mølleren faaet Tilladelse til at benytte en større Sal ved Siden af Troldkammeret som Lagerplads. Og da der ingen sov i den Fløj af Slottet, hvor Melet laa, gav Mølleren Ordre til, at to af Svendene skulde sove i et mindre Værelse ind til Salen, men dog til den modsatte Side af Troldkammeret. Men hvad hjalp det! Den første Nat imellem 12 og 1 kom begge Karlene med Sengetøjet under Armen over til Møllen og lagde sig til Ro der, og de var ikke til at formaa til at prøve det igen. Næste Nat blev der udkommanderet 3 andre

Karle dertil, men Resultatet blev affkurat det samme. Saa opgav man Vvred. Nu er baade Skranken, Blodpletten og ogsaa Epøgeriet helt forsvunden. Og der er Folk, som mener, at Epøgeriet forsvandt den Gang, da Storhertugen af Schwerein for en god Snes Aar siden under en Manovre havde opslaact sit Hovedkvarter paa Slottet.

Gram Slot set fra Parken.

Der blev nemlig i de Dage talt saa meget Dyst paa Slottet, at den gale Grevinde — endnu en Gang svarende til sit Navn — derover er bleven saa gal i Hovedet, at skulde det nu saadan være, saa kunde de herefter have hele Redeligheden for sig selv, og hun vilde ikke komme der mere. Men Grevinden havde, mens hun levede, gaaet saa mange sorte Streger i sit Regnskab, at hun en skønne Dag fik Besøg af selve Fanden, som vilde have hende med. Dette var hun begribeligvis ikke meget for, og hun forsøgte derfor at tale den Sorte tilrette. Og det lykkedes ogsaa for saa vidt, som han gik ind paa at lade hende være fri, saa længe den Stump Rokslys, der stod og brændte under deres Forhandling, endnu ikke var helt opbrændt.

Da den Slemme var borte, slukkede Grevinden selvsølgelig Dystet, og nu gjaldt det fremdeles om at saa Stumpen opbe-

været saaledes, at hverken Jld eller andre Elementer kunde komme den nær og ødelægge den.

Efter først i nogen Tid at have flyttet Voksstumpen fra det ene Sted til det andet, kom hun paa den Tanke, at den maatte være bedst opbevaret i Kirken. Hun fik derfor fat i en gammel omrejsende Murer og lod ham i al Hemmelighed hugge et Hul i Korgavlens indvendige Side, og der lod hun saa Ljset indmure og derefter Sporene af Arbejdet ndslette.

For at være fuldkommen sikker paa, at Mureren ikke skulde sladre af Stole, gav Grevinden ham paa Hjemvejen fra Kirken noget at drikke af en medbragt Flaske. Drikken bevirkede, at Mureren lagde sig ned og faldt i Søvn for ikke at vaagne mere. Nu troede Grevinden Hemmeligheden bevaret for bestandigt.

Nogle Aar efter, en Sommermorgen, mens Kammerjomsfruen var i Færd med at frisere Grevinden, trak et svært Lordeuwejr op, og pludselig hørtes Raabet, at Ljnet var slaaet ned og havde tændt i Kirken. Da Grevinden hørte dette, fløj hun op og for, som hun var, i Tøfler og Friserfaabe og med Haaret ned ad Ryggen, afsted til Kirken for at redde det dyrebare Vokslys. Op over Kirkebakken tabte hun den ene Toffel, men det standsede hende ikke. Blot afsted! Da hun naaede Kirken, viste det sig, at det hele havde været blind Alarm. Saa døde Grevinden nogle Aar senere en naturlig Død. Men først i Aaret 1846 fik Historien sin endelige Afslutning. Det nævnte Aar underkastedes nemlig Kirken en Hovedreparation, og ved at nedbryde noget Murværk i Koret, fandt en af Arbejderne en fingerlang rund Genstand. Han raabte Alarm, og alle Arbejderne stjulede sammen. Den fundne Genstand, der var helt jort, gik fra Haand til Haand, indtil en af Folkene vilde til at pille i den for at se, om det virkelig var en Stump Vokslys. Da udbrod en gammel Viskmand af Flokken: Det er nok bedst for Mennesker at holde sig fra den Slags Sager. Disse Ord fandt Genklang hos dem alle, og han, der stod med Stumpen, kyldede den ud paa Kirkegaarden, saa langt han kunde.

Det skulde han maaske ikke have gjort, men gjort Gerning staar ikke til at ændre.

So gamle Træer.

De ovenfor, efter Fotografi, afbildede gamle Træer, hvoraf det til venstre er en Eg, det til højre en Lind, staar tæt ved Fru Jversens Gaard i Fjelsted.

Egen er 7,30 Meter i Stammeomfang $1\frac{1}{2}$ Meter fra Roden, Linden 5,60 Meter; begge er ikke ret høje, og det er mindre deres Dimensioner end deres Alder, der gør dem mærkelige.

Efter hvad de Gamle har fortalt, skal der have ligget et gammelt plattijt Dokument paa Gaarden, hvori der var Tale om en Vej mellem Egen og Linden. Dette Brev findes ikke mere der; men det maa bemærkes, at en Del af Gaardens gamle Papirer er gaaet tabt ved Udslaan. Hvad der har bevaret Træerne, navnlig Egen, saa længe, er maaske den gamle Folketro, at en Ildbrand er sat væk i den; saa at naar den sælledes, skulde Gaarden brænde. Egen skal engang være truffet af Lynet, hvorved Nordjiden af Stammen er bleven ødelagt, saa hele det Juvendige af Træet er borttraadnet.

Ejerinden har nu forjagt at bevare den saa længe som muligt ved at udrense det borttraadnede og plumbere Hulningen med Cement og Grus. Lindens Stamme er endnu temmelig ubeskadiget.

Selve Gaarden, de staar hos, har bevisligt ligget paa samme Plads i mindst 4 Aarhundreder, uden at det kan opdages, at den nogensinde er brandt, ikke engang i Kejserkrigen 1627—28 eller i Polaktiden 1659. Pastor Mort Hansen har i sin Tid oplevet en Froplante af den gamle Eg, som han senere plantede hen ved Eiden af Talerstolen paa Stamlingebanken.

Meddelt af J. I.

En Fortælling fra 1864.

(Efter Meddelelse af C. C. Hangaard, med Tegning af Peter Jensen-Stubbelt.)

I.

Det var en jnnuk Foraarsdag i Maret 1863.

Paa en Eng mellem Gram og Ribe stod der to og talte med hinanden.

Han støttede sig paa en Spade og saa tankefuld ud; hun havde sat Malkepandene fra sig og smilede til ham med en Skælm i Øjet.

Saa løftede han, som efter en pludselig Beslutning, sit Blik til hende og sagde:

„Hør, Margrethe, jeg har noget alvorligt at tale med dig om; det er noget, som i lang Tid har ligget mig paa Hjerte.“

„Hvad kan det da være for en vigtig Sag, kære Hans? Jeg er ligefrem nær ved at blive nysgerrig,“ genmælede den tiltalte.

„Jeg er kun en simpel Bondeskarl,“ svarede Hans, „og mange eller fine Ord hverken vil eller kan jeg bruge. Men vi er jo voksede op med hinanden, har leget sammen og holdt af hinanden fra Barndommen af. Hvad mener du, Margrethe? Skal vi ikke vedblive at holde sammen, elske hinanden og dele ondt og godt hele Livet igennem?“

Margrethes Mine fik et noget alvorligere Præg, og hun ytrede sindigt:

„Men hvad tror du, at Mo'r og Fa'r vil sige dertil?“

„Na, jeg tror, jeg er sikker paa, at de ikke vil sige nej. De har jo fra min tidligste Barndom taget sig af mig, værnet om mig og været mig i Forældres Sted. Det skal altsammen nok gaa, hvis bare du vil sige ja, lille Margrethe.“

„Nu ja, kære Hans, det maa jeg vel saa. Jeg har altid holdt af dig og vil aldrig kunne tænke mig knyttet nærmere til nogen anden.“

Med straalende Øjne aabnede Hans sine Arme, og rød-mende sank Margrethe i den lykkelige Vejlers Favntag. — — —

Medens det første Kys beseglede den længe spirende, men pludselig udfoldede Skærligheds hellige Pagt, sadovre i Lyst-huset ved den nærmeste Gaard et midaldrende Par og talte sammen; det var Margrethes Forældre, den velhavende Gaardmand Christen Hansen og hans brave Hustru Helene.

Samtalen havde hidiindtil drejet sig om det dejlige Foraarstvejr, de blomstrende Engue og de frodige Fremtids-Udsigter.

Men paa én Gang greb Christen Hansen sin Hustrus Haand, vendte sig helt om imod hende og spurgte:

„Sig mig, Helene, hvad mener du om Hans og Margrethe?“

Den tiltalte loftede sit Blik imod Manden og svarede:

„Jeg mener, det ser ud til, at der engang vil blive et Par af dem.“

„Og hvorledes stiller du dig til denne Sandsynlighed?“ vedblev Manden.

„Jeg har ikke noget inderligere Ønske end at se den gaa i Opfyldelse,“ lod Svaret.

Christen Hansen trykkede sin Hustru's Haand og jagde med Varme:

„Tak, Helene! Det er ogsaa min Mening. Hans er en brav Karl, dygtig og tro i sin Gerning. Siden vi efter hans Faders, min gode Halvbroders Død tog ham til os, har han altid vist sig som en kærlig Plejesøn, og skønt han er fattig, kan jeg ikke tænke mig nogen, jeg hellere vilde havde til Svigersøn end netop ham. Vi har det jo Gud ske Lov godt: en iudbringende Gaard og lidt Penge oven i Købet, og jeg indser derfor ikke, at vi bør ønske vort eneste Barn nogen anden Ugtejælle end en Mand med et retskaffent Sind og et Par dygtige Næver.“ — — —

Samme Dags Aften stod Hans og Margrethe inde hos Fa'r og Mo'r i Dagligstuen. De to Unge havde skriftet, og de to Gamle havde givet Absolution.

„Vor Herre velsigne Eder, kære Born!“ sagde Helene og trykkede det unge Pares Hænder.

„„Det ønsker ogsaa jeg af ganske Hjerte,““ tilføjede Christen Hansen. „„Imidlertid kan der selvfølgelig ikke blive noget af Brylluppet, før du har aftjent din Værnepligt, Hans. Du er jo tagen til Infanteriet og skal møde i Flensborg til Efteraaret. Men saasnart du er færdig med Tjenesten, min Dreng, skal I saa Lov til at gifte Eder, hvornaar I ønsker det.““

II.

Den paafølgende Søndag blev de Unges Forlovelse fejret i en lille Kreds af Venner og Naboer.

Saa gik Tiden atter sin jævne Gang. Der herskede vedvarende Glæde og stille Tilfredshed i Christen Hansens Hjem, og der var Fred og Ro i Land og Rige.

Men saa kom Budskabet om Kong Frederik den Syvendes Død den 15. November 1863, og bange Anelser begyndte at ængste den danske Befolkning.

Saa Dage senere, den 28. November, rejste Hans Hansen sammen med flere af Egnens unge Karle efter forudgaaende Indkaldelse til Flensborg og meldte sig til Militærtjenesten.

Det var en raakold Efteraarssdag. Den klamme Taage, der rugede over Landet, var i høj Grad egnet til at styrke den knugeude Forstemthed, der var fremstaact ved Kongens Død og

bleven øget ved gentagne Spaadomme og mere eller mindre troværdige Varæler om en nær forestaaende Krig.

Margrethe gik sorgfuld omkring i Hjemmet og påsæde sin Dødt; hun tænkte paa sin kære Hans, der nu var rejst bort, og paa Fædrelandet, der var i Fare.

I den nærmest paafølgende Tid fik hun jævnlig Brev fra sin Forlovede. Han var ved godt Mod og søgte at trøste hende efter bedste Evne. Endnu var Krigen jo ikke erklæret, og maaste vilde det truende Uvejr drage forbi uden at komme til Udbrud.

Men saa aabnedes Fjendtlighederne, idet prøjssiske og østerrigiske Tropper Mandagen den 1. Februar 1864 rykkede fra Holsten over Ejderen og bejatte Landet op imod Danevirke.

I Ugen derefter fik Margrethe atter Brev fra Hans: Han havde været blandt dem, der den 3. Februar havde kæmpet mod Fjenden ved Rørvike; men han var heldigvis gaaet fuldstændig uskadt ud af Kampen.

Saa fulgte Tilbagetoget fra Danevirke, og Efterretningen herom naaede snart ogsaa til Hjemmet ved Gramaa; men den Gang ventede man forgæves med Længsel paa Brev fra Hans, saa at Spændingen og Angesten voksede fra Dag til Dag.

Hensunken i deres sorgmodige Sindstemning sad Margrethe og hendes Forældre en Aftenstund hen imod Slutningen af Februar inde i Dagligstuen, da Døren pludselig aabnedes og Naboen Paul Nørgaard traadte ind.

Paul var en middelhøj Mand paa henved 30 Aar. Han var slank af Vækst og kunde ved første Øjekast gerne kaldes smuk; men det gunstige Indtryk ændredes snart, naar man iagttog hans ejendommelig haltende Gang og hans næsten skulende Blik. Han var Byens rigeste Mand, men gjaldt for at være gerrig. Man ymte om, at han hældte til den tykke Side, og det var i Virkeligheden ogsaa Tilfældet; men han vovede aldrig at udtale sig derom til Egnens dansksindede Befolkning.

Efter at have budt „Godaften“ og taget Plads paa en af Christen Hansens fremst Stol, tog Paul Nørgaard et Brev op af Lommen og sagde:

„Jeg har været i Ribe i Dag og er først kommen hjem for et Øjeblik siden. Paa Hjemreisen var jeg inde i en Kro, hvor der blandt andre ogsaa var nogle danske Soldater. Da en af disse spurgte, om der ikke var nogen til Stede fra vor

Oh, og jeg dertil svarede jo, gav han mig dette Brev, idet han samtidig bad mig om at aflevere det til Adressaten: Margrethe Hansen. Vær saa god, Margrethe."

Glædestraalende greb Margrethe Brevet og aabnede det. Men næppe havde hun læst de første Par Linjer, før hun ligbleg sank sammen paa Stolen. Saa aandede hun dybt og udbrød:

"Min Gud, min Gud! Har Du taget ham, saa tag mig med! Nu har jeg ikke noget mere at leve for i denne Verden."

Med skælvende Haand greb Christen Hansen Brevet, der var sunket ned paa Margrethes Skød, og læste det. Det var fra en af Hans's Kammerater ved Navn Peter Nielsen og indeholdt en kort Meddelelse om, at Hans en Aften under Tilbagetoget til Dybbøl var kommen bort fra de andre Soldater. Dagen efter havde nogle af hans Kammerater fundet hans Lig; han havde forvildet sig og var druknet i en Mergelgrav mellem Graasten og Nybøl.

Margrethe maatte bringes i Seng.

Den næste Dag havde hun høj Fieber og talte uafbrudt i Vildelse.

Lægen blev hentet, men han turde ikke give synderligt Haab om den Syges Helbredelse.

Imidlertid sejrede hendes stærke Natur, og nogle Uger efter stod hun atter op fra sit Sygeleje.

Men Smilet var nu vejet helt fra hendes Læber. Tavst og sørgmodig udførte hun atter sit daglige Arbejde i Hjemmet; men hyppigere end tilforn kunde man finde hende siddende med Haand under Kind og tankfuld fremmanende Minderne om den lykkelige Tid, da hun og Hans sad ved hinandens Side og lagde Planer for Fremtiden.

I denne Stilling overraskedes hun ikke sjælden af Paul Nørgaard, der nu kom langt oftere i Huset, end det tidligere havde været Tilfældet. Han søgte da altid at trøste hende med den Begrundelse, at hvad der engang var sket, stod ikke til at ændre, og at hun derfor burde se at overvinde sig til atter at leve mere for de Levende end for Mindet om de Døde.

Han kunde ved saadanne Lejligheder gribe hendes Haand og trykke den tilsyneladende med Varme. Hvad Hensigt han

havde dermed, var ikke til at misforstaa; imidlertid ventede han dog foreløbigt med at sige det uforbeholdent.

Men en Aftenstund hen paa Sommeren, da han atter sad sammen med Margrethe ude i Lysthujet, fremkom han med Erklæringen:

„Kære Margrethe!“ sagde han. „Det kan ikke være undgaaet din Opmærksomhed, at jeg længe har elsket dig. Sig mig, vil du være min Hustru, da skal jeg bære dig paa Hænderne alle mine Dage.“

Margrethes Svar lød imidlertid lige saa tydeligt som bestemt:

„Dit Tilbud ærer mig; men det er mig aldeles umuligt at tage imod det. Den eneste Mand, jeg har elsket, er død; men ikke des mindre vil jeg blive ham tro til min sidste Time, og jeg vil aldrig kunne ægte nogen anden.“

Paul Nørsgaard lod sig dog ikke liden videre afvise dermed. Han mente, at Margrethe jo kunde betænke sig paa det; og hen ad Eftermiddagen gentog han sit Frieri et Par Gange, dog stadig med samme Resultat.

III.

En solklar Eftermiddag i Oktober Maaned 1864 sad Margrethe i en lille, men hyggelig Dagligstue i Gram og talte med en gammel venlig Kone.

Der var Marked i Byen, og Margrethe var taget med sine Forældre der hen — dog ikke for Markedets Skyld, men for at besøge den Gamle, der var en Søster til hendes Bedstemoder.

Som de to nu sad og talte med hinanden, aabnedes Døren, og en ung Pige, omtrent i Margrethes Alder, traadte ind i Stuen. Det var den Gamles Datterdatter, Marie Jensen.

Næppe havde hun faaet Øje paa Margrethe, før hun slog Hænderne sammen og udbrød:

„Nej, Margrethe, er du her? Ved du hvad? Jeg kan hilse dig fra Hans Hansen, din Forlovede. Vi er kørt sammen i Dagvognen fra Haderslev her til. Men se, der kommer han jo ude paa Vejen.“

I samme Nu styrtede Marie atter ud af Døren og raabte til den Forbigaaende:

„Hans Hansen, vent et Øjeblik, her er én, som gerne vil tale med dig!“

Et halvt Minut senere stod Hans og Margrethe over for hinanden. Margrethe stirrede som stivnet paa Hans og kunde ikke faa et Ord over sine Læber. Hans derimod tog straks til Orde og spurgte:

„Men hvad fejler du, Margrethe? Du ser paa mig, som om jeg var et Genfærd. Kender du mig da ikke?“

Endelig fik Margrethe sit Mæle igen og spurgte stamende:

„Men . . . men, hvorledes gaar det til? Du blev jo allerede straks ved Begyndelsen af Krigen erklæret for død, og nu . . . nu . . .“

„Ja, nu staar jeg her lyslevende foran dig og spejder kun efter et lille Tegns paa, at jeg er velkommen. Margrethe . . .“

Men han fik ikke Tid til at sige mere, thi i samme Øjeblik laa Margrethe hulkende i hans Arme.

Da den første Sindsbevægelse havde lagt sig, kom det til Forklaringer.

Margrethe fortalte, hvorledes hun havde faaet Brev fra én af Hans'es Kammerater ved Navn Peter Nielsen med Meddelelse om, at Hans havde fundet sin Død ved Drukning.

Men Hans kendte ingen Peter Nielsen, saa Brevet selvfølgelig maatte være forfalsket.

„Og alle mine egne Breve?“ fortsatte Hans. Har du slet ingen faaet af dem? Jeg har dog hele Tiden jævnlig skrevet til dig.“

„Nej,“ svarede Margrethe, „det sidste Brev, jeg fik fra dig, var det, hvori du meddelte mig om din Deltagelse i Kampen ved Skovrø. Det er jo ikke til at begribe. Men sig mig, hvor har du været i al den lange Tid?““

„Paa Lazarettet i København,“ lod Svaret.

Og saa fortalte Hans, at han i Kampen om Als havde faaet en Kugle i venstre Laar. Han var derpaa bleven bragt til København, hvor der imidlertid snart var indtraadt en Betændelse af Saaret, saa han i længere Tid havde svævet mellem Liv og Død. Men nu var han endelig bleven udskrevet som fuldstændig helbredet.

Da han var færdig med sin Beretning, løb der Skridt uden for Døren, og et Øjeblik efter stod ogsaa Margrethes Forældre i Stuen.

Christen Hansen og hans Hustru blev ligefrem stumme af Overraskelse; men da saa Tungebaandene løstes igen, kunde de næppe finde Ord nok til at udtrykke deres Glæde over det uventede Gensyn. . . .

En Time senere havde de fire lykkelige Mennesker forladt Gram og kørte ad Hjemmet til. Under munter Samtale gik det i rask Trav hen ad Landevejen. Paa denne Maade forløb Tiden hurtigt, og de mærkede næppe, at de havde tilbagelagt over tre Fjerdedele af Vejen, da Christen Hansen pludselig strammede Tommen for at standse Hestene.

I Vejgrøften til venstre laa der en væltet Vogn, og tæt bag ved Vognen laa der en Mandsperson udstrakt med Ansigtet mod Jorden.

„Men det er jo Paul Nørgaards Vogn!“ udbød Christen Hansen.

„Ja, og det er jo Paul Nørgaard selv, der ligger næsegrus plat paa Jorden!“ tilføjede Helene.

I en Kert kom de alle fire af Vognen og fik Paul Mørgaard samlet op. Han aandede, men var uden Bevidsthed.

Det var aabenbart, at Paul, der ogsaa havde været til Marked, var kørt løbsk, og at Hestene dér paa Stedet var blevne bange for et eller andet, ja at de pludselig var sprungne til Siden og ved Drejningen havde væltet Vognen.

Paul Mørgaard blev lagt paa Christen Hansens Vogn og kørt hjem, hvorefter der straks blev jendt Bud efter Lægen. Denne fastslog, at den Forulykkede havde lidt en stærk indre Kvalstelse, ja at han vistnok i det højeste vilde kunne leve i fire og tyve Timer.

Margrethe tog Plads ved den Døendes Leje for at pleje ham. De andre gik skiftevis fra og til.

Hun paa Matten vaagnede Paul af sin Bevidstløshed. Han saa med et langt, smerteligt Blik paa Margrethe, og endelig hvilede han nat:

„Margrethe, jeg mærker, at jeg skal dø . . . men inden jeg forlader denne Verden, vil jeg skrifte den store Synd, jeg har begaaet imod dig . . . Jeg har i lang Tid elsket dig, Margrethe, og det var mig en stor Sorg, at du forlovede dig med Hans Hanssen . . . Men da han saa var kommen i Krig, undfangede jeg en skændig Plan: jeg fik en Vinkeladvokat i Ribe til at skrive det Brev, jeg gav dig hin Aften i Februar Maaned . . . og samtidig underkøbte jeg Postbudet til at give mig alle Breve fra Hans, for at du ikke skulde saa flere Efterretninger fra ham . . . Jeg haabede, at du, naar du troede ham død, efter nogen Tids Forløb vilde finde dig i din Skæbne og derpaa skænke mig din Haand. Men det blev jo anderledes, og nu har jeg faaet min Løn som forskyldt . . . Du har maattet lide haardt, Margrethe . . . Kan du tilgive mig?“

Paul havde talt med svag og skælvende Røst og under hyppige Afbrydelser. Men Margrethe havde forstået hvert Ord, og da Paul havde bedt hende om Tilgivelse, greb hun hans Haand og sagde:

„Ja, Paul, jeg baade kan og vil tilgive dig, og jeg vil bede Vorherre om, at ogsaa han vil tilgive dig.“

„Tak!“ hvilede den Døende næppe hørligt og rettede atter sit bristende Blik paa Margrethe. Men saa lukkede hans Øjne

fig langsomt for ikke at aabnes mere. Sen ad Morgenstunden udaandede han uden at være kommen til Bevidsthed igen

Søndagen efter, at Paul Nørgaards jordiske Levninger var sænkede i Graven, blev Margrethes og hendes hjemvendte Forlovedes Ægtefæls første Gang tilhjt fra Prædikestolen i Sognets Kirke.

Mejeribestyrer Jens Gundersen.

Fødtes i Døber Skole den 24. Januar 1863 og døde paa Hjerting Mejeri den 26. December 1913.

I sin Faders Skole erhvervede han sig ja gode Skolekundskaber, at han uden at besøge nogen anden Skole efter endt Soldatertid og efter kun 2 Aars Virksomhed ved Faget, 25 Aar gammel, fik Stillingen som Bestyrer paa det nyoprettede Mejeri i Hjerting. Her kom han i de følgende 25 Aar til at udjøre sin Manddomsgerning; en Gerning, der altid holdt hans Interesse fangen, og i hvilken han altid søgte at være paa Højde med Tiden og Udviklingen. Derfor blev han i den lange Tid Mejeriet en god, pligtopfyldende og dygtig

Bestyrer, der trods de stigende Krav ved Virksomhedens Udvidelse var sin Stilling voksen. I en længere Aarrække var han Medlem af Mejeriforeningens Bestyrelse og havde desuden det Hverv at sammenligne et stort Antal Mejeriers Driftsregnskaber. J. G. var en varm Ven og trofast Arbejder for vor Folkeag. Han havde altid et aabent Øre og en rund Naand, naar det gjaldt denne; han var Tillidsmand for Vælgerforeningen og Sekretær og Kassierer i Forsamlingshuset. Den Virksomhed, der øvedes her, havde i en særlig Grad vundet hans Hjerte. Her samledes da ogsaa hans store Vennekreds om hans Riste 2. Nytaarsdag 1914.

Være være hans Minde.

D. P. Hanjen.

Jens Lauritzen Schmidt,

Gaardejer i Østerlindet, var født sammejeds den 9. Oktober 1835 og døde den 12. Juni 1914. Efter at have været Elev paa Rødding Højskole og ude omkring for at gøre sig bekendt med det nyere og mere fremstredne Landbrug, overtog han i en ung Alder Fædrene-gaarden. Han var den første, der paa denne Egn indførte Kocaulen efter en større Maalestok og lagde den ind som en regelmæssig Afgrøde i Vedriften.

Hvad man særlig lagde Mærke til hos Jens Schmidt, var, at man stod over for en betydelig Personlighed, der var i Besiddelse af selvstændig Opfattelse af Livets mange Forhold: en Opfattelse, der var vel underbygget og lod sig vel begrunde. Han var af de Mænd, som Folkefamfundet er godt tjent med at have i sin Midte.

Han blev ogsaa taget godt i Brug og taget med ind i Arbejdet paa mange Omraader, saavel i Naandens som i Mandens Tjeneste. Han var med til at oprette Sparekassen for Fros og Kalvslund Herreder i Rødding, sad i mange Aar i Styrelsen for den nordjyske Aarbejdsforingsforening. Han var med til at oprette Frimenigheden i Rødding, ligesom han i mange Aar var Meddejer af den til Frimenighedens Brug købte Rødding Højskolegaard. Foruden at være udrustet med sund og praktisk Sans, var han meget ideelt anlagt, og naar denne Egn har faaet Navn af „det ideelle Hjørne“, saa maa Jens Schmidt have sin Part af Skylden. Det er til Lykke for et Folk at have mange af saadanne Mænd, og deres Minde bør derfor bevaros med Taknemmelighed.

J. N. S. Efrumsager.

† Nicolaj Andersen.

I „Sønderjydske Aarbøger“ 1890 fandtes otte Smaadigte i Sønderjydske Landssmaal af N. Andersen; der var to i første Aargang af „Sprogforeningens Almanak“, og den har hvert Aar siden bragt Bidrag af ham. Hans Digte og Fortællinger har sammen med hans Foredragsvirksomhed vel mest gjort hans Navn kendt i de videste Kredse i Sønderjylland; men det er trods deres gode Lune og unægtelig folkelige Betydning ikke dem, der vil bevare hans Navn i Fremtiden: Det er hans videnskabelige Gerning og hans trofaste Arbejde i Sprogforeningen.

Nicolaj Andersen var den eneste Videnskabsmand, der har gjort sit Arbejde i Sønderjylland og fremsat sit Værk paa dansk under Fremmedherredømmet. Han var Mathematiker af Fag, født den 8. August 1862 i Svejrup i Felsted Sogn og Student

fra Haderslev Latinskole 1883. Der staar en Indskrift paa Latin paa denne Stole: „For Fædreland og Videnskab“. De Ord kunde staa som Overskrift over hele N. Andersen's Liv. Han blev cand. math. fra et thst Universitet 1887, Medarbejder ved „Glemsgaard Avis“ 1889 og 1900 Sekretær for Sprogforeningen. Den Gang hed den „Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflædvig“, og i følge dens Love var dens Formaal „at værne om det danske Sprog i Nordflædvig, navnlig gennem folskelig Oplysnings Udbredelse“.

Andersen havde vel som ingen anden Forudsætninger for at synde den Fæds. Han havde det grundigste Kendskab til Modersmaalet, især til det jønderjydske Former Mathematikerens Hovedværk blev en Afhandling om hans Modersmaal i dette Ordets allerjævreste Forstand, om Sproget i hans Hødesogn. I Aargang 1897 af Dania, Tidsskrift for dansk Sprog og Litteratur samt Folkeminder“ fremkom i to Hester en større Afhandling under Ordteget „Den musikalske Akcent i Østflædvigst“. Andersen tog deri et Spørgsmaal op, der dengang betød noget ganske nyt i nordisk Sprogforskning. Han paaviste, at Landsmaalet i den vestlige Del af Sundved, i Særdeleshed i Fjeldsøgn, men ogsaa helt op til Nord for Næbenraa, ved Hjælp af forskellige musikalske Akcent sætter Skel imellem to Dele i sit Ordforraad. Det var, skrev Professor Otto Jespersen, vor store Kender af sproglige Lydiordhold, første Gang, at det paavistes, „at der findes danske Dialekter med en paa ren musikalsk Adskillelse hvilende Uvedeling af Sprogstoffet. Det samme kendte man dog i Forvejen paa noget lignende Maade fra norsk og svensk; men næppe nogen af disse Akcenter har været saa nøjagtigt og grundigt fremstillede, som Nik. Andersen gjorde det, da han skrev om Musik i sit Sjems Sprog. Han paaviste Betoningen — og musikalske Overgange, som man før kun kendte dem fra lille — russisk og som fremkaldte Sammenligninger med noget lignende Foreteelser — næppe helt de samme — i et Bygdemaal i svensk Norrland, i det oldgræske Sprog og i Sanskrit. Det er ikke helt let at forklare, hvad det var for en Fremtoning, Nikolaj Andersen paaviste; men der er vel alle Vegne i Sønderjylland en Betoningsforskel, hvor man i Rigsmaalet har ligelydende Ord med Stød eller uden Stød. Der er en Forskel i Udtalen af Gjestedordet „min“, eftersom det er Flertal eller Enkelttal. Naar man siger „min Hat“ paa Sø-

berjst, vil man af Betoningen alene kunne høre, om det er en eller flere Hatte, der er Tale om. Tit udtrykkes det samme ved Ordets forskellige Længde eller ved, at man dvæler længere paa et enkelt Bogstav i Udtalen. Der er en Forskel, den kender vel ogsaa uden for Fjeldst Sogn enhver Sønderjyde, der lytter efter den og giver Agt paa sit Sprog; men kun Nikolaj Andersen har lyttet saa nøje til den, at han kunde give en videnskabelig Fremstilling af den, og han har atter kun skrevet om den rent musikaliske Forskel i Udtalen og kun om Sproget i Fjeldst Sogn og nærmeste Naboegne, hvor han kendte det til Bunds. Her ligger der endnu Arbejde for en Sproggrænser med et godt Øre. Det havde Andersen, og han viste Vejen, som hans Efterfølgere vil kunne gaa ad. Det er hans store Fortjeneste.

Profesjor Holger Peterjen skrev i „Sønderjydske Aarbøger“ 1899 i en større Afhandling „Sprogvidenskaben“ bl. a. ogsaa om Nik. Andersens Sagtagelser. „Det stod klart for alle Sagskyndige, at Sundevedmaalets musikaliske Klang i alt væsentligt var den Klang, som engang havde været hørt overalt i Danmark, overalt, hvor det danske Sprog taltes. Den Klang havde vort Sprog i Danmarks store Dage, da Svend Tveæg og Knud den store underlegde sig England. Nu er denne Klang forstummet i de fleste Egne af Landet; vort Bogmaal og Rigemaal har nu et ensformigere Tonfald; men en af vore største Sprogforskere, Karl Berner (død 1896) havde dog allerede for mange Aar siden med skarpsindige videnskabelige Grunde paavist, at Dansk engang maatte have haft den samme musikaliske Betoning, som Norsk og Svensk har bevaret til den Dag i Dag. Hvad Berner saaledes havde anet, laa ved Andersens Beskrivelse af Sundevedmaalet pludselig klart for alles Øjne!

Man maa dog ikke tro, at Andersen blev „Manden med den ene Beg“. Han skrev endnu om „Det danske Sprogs Indflydelse paa Højtyst i Nordflesøvig“ i „Dania“. En morjommer Artifel har dette videnskabelige Tidsskrift næppe indeholdt om sproglige Emner end Andersens fornuftige Fortælling om, hvorledes tytte Embedsmænds Sprog fik dansk Paavirkning, naar de opholdt sig i længere Tid i Sønderjyskland. I „Sønderjydske Aarbøger“, som Andersen senere blev Medudgiver af, skrev han bl. a. om Sproget „Gennem 600 Aar“ og om „Sproglige Vendinger“. I „En matematikkyndig Bonde“ i samme Tidsskrift nærmede han sig atter til sit oprindelige Fag. Han

blev ved at syse med Mathematik og Statistik. Han var Medarbejder ved „Haandbog i det sønderjydske Spørgsmaals Historie“, han har skrevet en Mængde Avisartikler, og endnu tør vel ventes et efterladt sprogligt Arbejde fra hans Haand.

Det var mest sproglige Emner, Nikolaj Andersen fremdrog ved sine Foredrag rundt om i Sønderjylland, og tit vakte han Jubel ved at forklare Folk deres egne sproglige Ejendommeligheder; men folkeligt gjorde han sit største Arbejde i Sprogforeningens Tjeneste midt imellem alle sine kære Bøger paa „Folkehjem“ i Nabenraa. I Arkivet og i Bogsamlingen var han hjemme; derfra udsendte han Bøger og ordnede smaa Bogsamlinger over hele Sønderjylland. Derfra gik der en bred Strøm af dansk Kultur ud over hele vor Landsdel.

Det Arbejde ses ikke saa vidt og falder ikke saa let i Øjet som meget andet; men der ligger Andersens største Gerning i Sønderjyllands nationale Kamp. Den syselede han med til sin Død den 16. Okt. 1919. Hans Gerning var endt; Sprogforeningens Arbejde under Fremmedstyret var fuldført, selv om Nikolaj Andersen ikke naaede at se den store Befrielsesdag.

Hans Gerning i Sprogforeningens Tjeneste vil ikke glemmes. Naar dens Historie og naar Sønderjyllands Historie i Udlændighedstiden skal skrives, vil Nikolaj Andersens Navn blive nævnt iblandt vort Landets gode Navne. Sprogforeningen vil have Grund til ikke blot at lade fortælle om ham i sin Almanak, men naar Tiden kommer, at rejse ham et større og varigere Minde.

H. L a u s t e n = T h o m s e n.

Andholdsfortællelse

til Sprogforeningens Almanak for 1920.

Narets Kalender med det sædvanlige Tillæg.	1
Broder Reinhardt. Af P. Skovtroj med Tegninger af Die	12
Præstesty i gamle Dage. Ved N. S. Callejen, Verskov, med Tegning af R. Chr.	16
Barndomsindringer fra 48. Af Chr. Lund, København, med Tegning af R. Chr.	22
Paa Markedet, Nutidsfortælling af Mikkel Skov, med Tegninger af Axel Andraesen	29
Fra Sørgens Ager (Et Sagn fra Slesvigs Vestkyst.) Sven Tange	37
3 Manden med. Digt af F. Chr. F.	48
Brydninger, Fortælling af Christline Plov med Tegninger af Dietrich	60
Sønderborghus med Tegninger	65
Andreas Tysken Hansen, med Portræt	68
Andreas Andresen. Af M. N. med Portræt	69
Johannes Møller. Med Portræt	76
Jørgen Jensen. Af M. N. med Portræt	71
Elskel Rosen. Af Eichelien med Portræt	73
Jes Hansen. Af M. N. med Portræt	75
 Hvor Guldhornene fandtes. Af Godsinspektør D. C. Davidsen. Schackenberg, med Tegning	80
St. Helena Medaljen med Tegning	81
Nicolaj Andersen. Af Dr. Thomsen, Stærbæk, med Portræt.	81
Anbefalinger og Annoncer.	

Efter at Censuren er bleven ophævet, kan vi nu offentliggøre de Tilstibidrag, som var frædigtrykte ved Krigen's Udbrud, men hvis Offentliggørelse blev forbudt af Militærcensuren.

Forførelse

over en Del kongerigste Efter-, Høj- og Landbrugsstoler, som i de senere Aar efter indhæntede Oplysninger har været mest besøgt af nordfjeddiske Elever eller kan anbefales som passende for dem.

Efterstoler.

Naby Efterstole, Forstander Nage Elmelund, Nabybro St.
Bramminge Efterstole, Forstander Niels Hansen, Bramminge St.
Elbæk Efterstole, Forstander Kristjan Jensen, Søvind St.
Eriksmunde Efterstole, Forstander Karl Kirk, Boulstrup St.
Flemming Efterstole, Sigurd Kristensen, Flemming St.
Gylling Efterstole, Forstander N. Ankerstrøm, Gylling St.
Hells Efterstole, Forstander Jørgen Ravn, Hells St.
Hølsted Efterstole, Forstander N. Ørmand, Hølsted St.
Klant Efterstole, Forstander J. P. Hansen, Galten St.
Elanderup Efterstole, Forstander Valde Kirk, Lunderstov St.
Ekelund Efterstole, Forstander E. og Th. Havemoje, Ekelund.
Eikelund Efterstole, Forstander Kr. la Cour Pedersen, Vejen St.
Vejlirk Efterstole, Forstander N. M. Flougaard, Vejlirk St.
B. Bedsted Efterstole, Forstander Th. Svogaard Nielsen, Ribe.
Glamsbjerg Efterstole, Forstander P. J. Striver, Glamsbjerg.
Hjemly Efterstole, Forstander Mikkel Appel, Højrup St.
Langved Efterstole, Forstander Sigurd Brøndsted, Allersted St.
Nr. Søby Efterstole, Forstander Jens Nielsen, Allested St.
Ringe Efterstole, Forstander P. Birkelund, Ringe.

Landbrugsstoler.

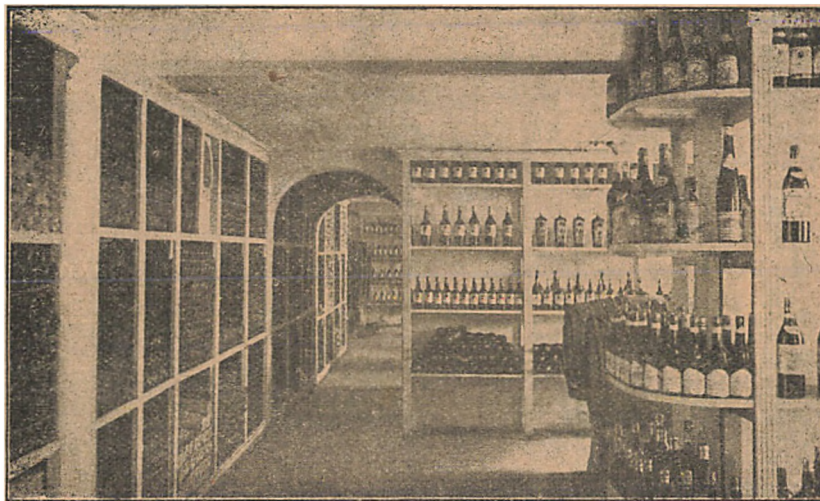
Nåmildkloster Landbrugsstole, Forstander Johs. Peterzen, Dalum, og S.
Nand, Viborg.
Vorris Landbrugsstole, Forstander H. N. Rosager, Vorris St.
Ladelund Landbrugs og Mælkeristole, Forstander J. C. Dvergaard, Brørup.
Malling Landbrugsstole, Forstander H. P. Larsen, Malling St.
Dalum Landbrugs- og Mælkeristole, Forst. Madjen-Wygdal, Hjallesø St.
Hæslø Landbrugsstole Forstander J. W. Jensen, Hæslø.
Husmandsstolen ved Odenje, Forstander Jakob E. Lange, Odenje.
Høng Landbrugsstole, Forstander Laurits Hansen, Høng.
Køreløve Landbrugsstole, Forstander Nielsen-Klodtø, Ringsted.
Korinth Landbrugsstole, Forstander P. Jønger, Korinth.
Lyngby Landbrugsstole, Forstander J. J. Hansen, Lyngby.
Slangerup Landbrugsstole, Forstander Oluf Jensen, Slangerup.
Staarup Landbrugsstole, Forstander G. Staarup, St. Hedinge.
Stevns Landbrugsstole, Forstander, Lars Rasmussen, Stevns.
Tune Landbrugsstole, Forstander N. Bredkær, Taastrup.

Højtstoler.

Naby Højtstole, Forstander Nage Elmelund, Nabybro St.
Nagaard Højtstole, Forstander Ejlf Jørgensen, Gravens St.
Nf Højtstole, Forstander J. C. Christensen Maarssø, Malling St.
Nstov Højtstole, Forstander Jacob Appel, Vejen St.

Børkop Højskole, Indremissionskole, Forstander A. E. Dam, Børkop St.
 Dalbühneder Højskole,
 Elbæl Højskole, Forstander Elbæl, Søvind St.
 Glav Højskole,
 Fjellerød Højskole,
 Galtrup Højskole, Haandværker- og Landbrugsafdeling, Jacob Lykke, Ry-
 løbing W.
 Hadsten Højskole, Forstander H. J. Vedde, Hadsten.
 Krabbesholm Højskole, Haandværkerafdeling, Forstander Jens Plengaae
 og Olav Niemå, Skive.
 Kvistjel Højskole, Forstander Ole Stevns, Kvistjel.
 Odder Højskole, Forstander E. P. Corneliusen, Odder.
 Ry Højskole, Forstander Rasmus Vording, Ry St.
 Salling Højskole, Forstander J. L. Christensen, Tøbjerg St.
 Stamningsbanke gaaet ind.
 Snoghøj Fiskerihøjskole, Forstander Otterstrøm, Fredericia.
 Tøstrup Højskole, Forstander Fr. Tacrup, Maarlet St.
 Uldum Højskole, Landbrugsfag, Forstander Ewenning Pedersen, Uldum St.
 Vejlbj Højskole, Haandværkerafb., Helge Postrup, Risskov St.
 Vestbirk Højskole, Haandværkerafb. Forst. Grønvald Nielsen, Vestbirk St.
 Vinding Højskole, Haandværkerafb., Forstander P. Andrezen, Vejle.
 Vinløb Højskole, Haandværkerafb., Forstander Broder Nielsen, Allingaa-
 bro St.
 Vraa Højskole, Landbrugsfag, Forstander Jens Vertelsen, Vraa.
 Antvorskov Højskole, Forstander Peter Augustinus, Slagelse.
 Bornholms Højskole, Forstander Andr. Hanjen, Alakleby St.
 Brøderup Højskole, Forstander Carl Nielsen, Tappernøje St.
 Frederiksborg Højskole, Forstander Holger Vegstrup, Hillerød.
 Grundtvigs Højskole, Forstander G. Rosendal, Lyngby.
 Haslev Højskole, Indremissionskole, Forstander P. E. Davidsen, Haslev.
 Høng Højskole, Landbrugsfag, Forstander Lormod Jørgensen, Høng.
 Kerteminde Højskole, Haandværkerafb., Forstander H. E. Nielsen-Evin-
 ning, Kerteminde.
 Vangelands Højskole, Forstander Kristensen Lange, Rudløbing.
 Nr. Ørslev Højskole, Forstander W. P. Schmidt, Egebjerg, Falkter.
 Ollerup Højskole, Forstander Lars Væghøj, Evendborg.
 Røskilde Højskole, Forstander Thomaå Bredsdorff, Røskilde.
 Ryslinge Højskole, Forstander Alfred Povlsen og Johå. Montaa, Ryslinge.
 Røskilde Højskole, Forstander Vagn Møller, Møen.
 Sømandshøjskolen, Forstander Raff, Evendborg.
 Sorø Højskole, Forstander A. Dalsgaard, Sorø.
 Sørslev Højskole, Forstander Rasmus Nielsen, Jullerup St.
 Tommerup Højskole, Indremissionskole, Forst. P. Sandbæl, Knarreborg St.
 Ubbstrup Højskole, Forstander Harald Balslev, Varslev St.
 Vællekilde Højskole, Forstander Povl Hansen, Hørve St.
 Vejstrup Højskole, Forstander Thøger Dissing, Vejstrup St. f.

□ □
En gros.
□ □

□ □
Direkte Importl
□ □

Peter Lyses Vinhandel

København

Viborggade 3—5
Øbro 2603

Telegr.-Adr.:
Bjerre.

Kolding

Helligkorsgade 22
Telefon Central 222

„Hejmdal“

udgaar nu daglig

i et Oplag af ca.

9000

Eksemplarer.

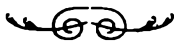
„Modersmaalet“

og

„Dannevirke“

udgaar i et dagligt Oplag

af 8-9000 Eksemplarer.

Flensborg Avis

udgaar i

13-14,000

Eksemplarer.

„Dybbøl-Posten“

udgaar i **Sønderborg** om Eftermiddagen og affendes jaa tidligt med Eftermiddagstogene, at man mange Steder paa **MIS** og i **Sundved** faar Bladet i Hænde endnu samme Dag. 7

Som stedligt Nyhedsblad er „Dybbøl-Posten“ uundværligt i Sønderborg Kreds, idet det har Meddelere i hvert Sogn. Dets stærkt tiltagende Udbredelse (**Dplaget er siden 1. Januar tredoblet**) sikrer det ligeledes en Førsteplads med Henjyn til Kundgørelser.

„Dybbøl-Posten“ udgives af Aktieselskabet „Dybbøl-Posten“ med **Andreas Gran** og **Lynho Gillsov** som Redaktører.

Uundværlig for Landmænd

er

„Nordslesvigsk Landbrugs- og Mejeri-Tidende“.

Bestil Bladet hos Posten for næste Kvartal og anbefal det til Naboer og Venner.

V. Vedsted Efterskole modtager unge Piger paa
Sommerskolen 3. Maj til 1.
pr. Ribe Oktober med 1 Maanedes
Sommerferie. Gerda og Th. Hovgaard Nielsen.

VESTKYSTEN

*er den gamle Grænseegns
mest udbredte Blad.*

*Kontorer : Esbjerg
Ribe
Varde
Nordby
Bramminge
Grindsted
Holsted
Brørup*

*Repræsentanter i:
Hvidding, Rejsby, Brøns, Skærbæk, Gram
og Rødding.*

Fyns Tidende,

Odense.

Landets største og mest udbredte Venstreblad.

Udkommer hver Morgen, ogsaa Søndag, i 8 – 16sidigt Format. Omdeles de allerfleste Steder samme Formiddag. Korrespondenter i Berlin, London, Paris og i alle Landets større Provinsbyer. Aftenens og Nattens Meldinger
1/2 Dag før Hovedstadsbladene.

Abonnement 5 Kr. 50 Øre. — — Bedste Annonceblad.

Befolkningen på begge Sider af

Kongeaen

bør holde Morgenbladet

FYNS VENSTREBLAD

Det omdeles saa godt som overalt med **første Morgenpost.**

Bestil straks
FYNS VENSTREBLAD

for Januar Kvartal hos
Postbudet eller det stedlige
Postkontor.

Aa, Far, køb „Hjemmet“, det er saa morsomt at høre Mor fortælle om Krølle og om Knold og Tot!

„Hjemmet“

Danmarks populæreste Ugeblad.
Udkommer hver Torsdag og
kan bestilles hos alle Bog- og Papirhandlere.
Ekspedition: Gutenberghus, København K.

Det forenede danske Livsforsikrings-Aktieselskab

„HAFNIA“

København,

det ældste og største
private danske Livsforsikringsselskab
tegner alle Slags

Livsforsikringer og Kapitalforsikringer
paa meget fordelagtige Betingelser.

Oplysninger meddeles til enhver Tid beredvilligst af
Selskabets Overinspektører

J. Dons,
Skærbæk.

J. Østergaard,
Rødning.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Lovforsikring

Ansvarsforsikring

Automobilforsikring

Brandforsikring

Hovedkontor:

Indbrudsforsikring ?

Tordenakjoldgade 16. Vandskedeforsikring

København K

Glasforsikring

Anerkendt af Indenrigsministeriet til Tegning af Forsikringer i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916.

Anerkendt af Justitsministeriet til Tegning af Ansvarsforsikringer i Henhold til Loven om Motorkøretøjer af 20. Marts 1918.

Agentur i alle Byer og i Landdistrikterne ved
Hafnias Repræsentanter.

Fra Sønderborg By og Amt.

Hotel og Restaurant
„Sønderborghus“

lige overfor Smaabanegaarden.

Telefon Nr. 56.

Pæne Værelser. — Hyggelige Selskabslokaler.

Stor Sal.

—— Staldplads haves. ——

Hans Hansen

Perlegade 23.

Sønderborg.

Telefon 213.

Manufaktur □ □ Konfektion.

Special-Afdeling: Herre-Garderobe og Skotøj.

Klaverer og Harmoniums

faas i bedste Kvalitet hos

Joh. C. Lawaetz, Sønderborg.

— — Telefon 241. — —

J. Staugaard, Sønderborg,

Banegaardsgade 8.

Mekaniker.

Telefon Nr. 299.

Cykler, Piaff-Symaskiner og Opel-

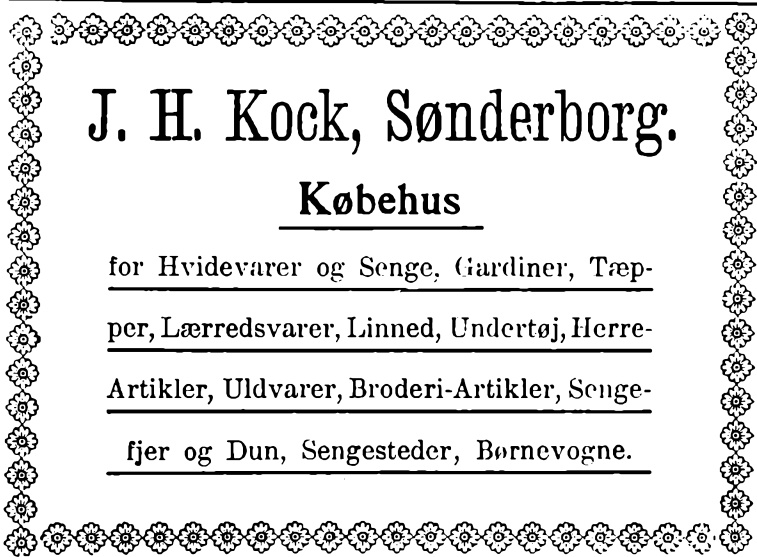
En detail.

Automobiler.

En gros.

Stort Reparaturværksted.

— Aabne og lukkede Automobiler til Leje. —

J. H. Kock, Sønderborg.

Købehus

for Hvidevarer og Senge, Gardiner, Tæp-

per, Lærredsvarer, Linned, Undertøj, Herre-

Artikler, Uldvarer, Broderi-Artikler, Senge-

fjer og Dun, Sengesteder, Børnevogne.

P. Helmers Efterflgr.,

Telefon 206.

Sønderborg.

Etableret 1867.

Kolonialvareforretning.

Smyk Deres Hjem med dansk Kunst.

Største Udvalg i Festgaver, Billeder, Kunstgenstande i Porcelæn, Keramik og Fajance. Kgl. Porcelæn. — Nyheder i gode Bøger. Salmebøger.

Andreas Clausen, Bog- og Kunsthandel, Sønderborg.

J. N. Mailand, Vinhandel,

Telefon 11.

Sønderborg.

Telefon 11.

Alle Slags

== Vine og Spirituoser. ==

Hvis De vil drikke en god og velsmagende Grog,
da husk at forlang

„Original gammel Mailand-Rom“.

AXEL HELMER,

Isenkram,

Husholdningsartikler, Værktøj

Olie og tekn. Artikler.

Jørgen Møller, Sønderborg.

Perlegade 44.

Telefon 217.

Jern- og Kortevarer. Glas, Porcellæn og Stentøj.

Lamper. Kakkelovne og Komfurer.

Normal-Patent-Decimalvægte.

Herkules Ajlepumper.

Jernpumper og Rør. Jern-Vinduer. Have-Møbler.

Stort Udvalg.

Billige Priser.

Johs. Møller, Sønderborg

Telefon 276.

Sæbefabrik.

Telefon 276.

Brok & Co., Sønderborg.

Telefon 151.

Skolegade 20.

Telefon 151.

≡ Byggematerialier. ≡

Specialitet: Ægte Mettlacher Gulviliser og Meissner
Vægfliser.

Julius Decker, Sønderborg,

Perlegade 29.

Telefon 239.

Manufaktur-,
Hvide- og Kortevarer.

P. H. Stuhr, Sønderborg,

Perlegade 21.

Telefon Nr. 286.

**Cykler, Sy- og Skrivemaskiner
Automobiler.**

— Bensin, Bensol, Olie osv. —

Reparaturværksted.

Det bedste Frø,

***Roefrø, Kløverfrø, Græsfrø
og Sædekorn***

faas til moderate Priser hos

Alsisk Frøavls-Selskab,

Telefon 18.

Sønderborg.

Telefon 18.

Paalidelige Avlere antages.

A. Behn, Sønderborg,

**Kolonial, Vin, Spirituosa, Cakes
Konserver.**

Specialitet: frisk brændt Kaffe.

Helmer & Jørgensen

Telefon 43

Sønderborg

Telefon 43

Manufaktur og Konfektion.

Folkebanken for Als og Sundeved

Sønderborg

forrenter Indskud fra Dagen efter Modtagelsen

paa Chek-Konto	til	3	%
„ Sparekasse-Konto	„	4	%
„ Indlaans-Konto	„	4 $\frac{1}{4}$	%

Agenturer

i Avnbøl, Asserballe, Augustenborg, Graasten, Guderup, Havnbjerg, Hundslev, Kujmæs, Lysabild og Nordborg.

A. P. Behrends, Sønderborg,

Perlegade 52 — Telefon 317

Dampfarveri,
kemisk Rensningsanstalt,
Uldvarefabrik.

*Fotoartikler, Droger, Toilette-Artikler,
Kemikalier, Farver, Sygepleje-Artikler,
Parfumerier, Forbindstoffer.*

Sønderborg Drogeri, L. Nielsen cand. pharm.

Indeh.: M. Nielsen. — Telefon 254.

Gæstgivergaarden „Sønderjylland“

Indehaver: Chr. Lydiksen.

Telefon Nr. 106. ==

== Telefon Nr. 106.

Piano-Huset (Brødrene Jørgensen)

Telef. 227 Sønderborg Telef. 227

Førsteklasses

Klaverer og Harmonier

(dansk og tysk Fabrikat.)

Skal **Kærlighed** Dem Lykke bringe,
Køb Holger Hansen's **Forlovelsesringe**.

Holger Hansen, Guldsmed og Gravør,

Storegade 45.

Sønderborg.

Telefon 274.

Æg

Æg

Som eneste Specialforretning byder vi altid højeste Pris og garanterer for reel Afregning.

Haderslev Ægforretning, Haderslev.

Odense Ægforretning, Sønderborg.

Æg

Æg

*Kolonialvarer,
Fedevarer,*

*Delikatesser,
Spirituoser og Vine*

køber De billigst og bedst hos

August Adolphsen, Sønderborg.

Løngang 29. — Telefon 123.

— — Franko Levering med Tog og Skib. — —

Chr. Otten, Sønderborg,
Storegade 78.
Bageri og Konditori.

Holger Hollensen, Sønderborg,

Perlegade 31.

Telefon 203.

Specialforretning i

Herre- og Dreng-Garderobe

hænder og efter Maal.

Jørgen Otsen, Sønderborg,

Jernbænegade 1-3 III Telefon 69

Bog- og Afsædensstrykkeri.

Hurtig Levering af alle Slags Tryksager til Forretnings- og privat Brug, saasom Regningsformulærer, Kuverter, Cirkulærer, Plakater i enhver Art osv. Lykønskingskort.

En- og flerfarvet Tryk. Forlovelseskort.

Specialitet: **Moderne Reklame.**

Nyeste Maskiner og Skrifter. — Billigste Priser.

Frederik Christensen,

Mels pr. Nordborg.

Smed.

Cykle- og Motor-Reparatur.

Carl Hansen, Nordborg,

Kolonial-, Jern- og Kortevarer.

Glas- og Stentøj.

Hans Bleshøj, Urmager, Nordborg,

anbefaler alle Slags

≡ **Herre- og Dameure.** ≡

Stort Udvalg i Stueure.

Chr. Hansen, Nordborg,

Telefon Nr. 23.

Cykler, Sy- og Landbrugsmaskiner

Automobiler.

— **Stort Lager i Tilbehørdele.** —

denne Gang, men næste Gang

gaar jeg bestemt til

Andr. Petersen's

Urmager- og Guldsmedforretning
i Nordborg (Als).

Der findes et stort Udvalg i alle mulige moderne Smykker i Guld, Sølv, Elfenben, hvide Koraller, Rav etc. etc.

Stort Udvalg i moderne Stueure, Vækkeure osv med kun prima Messingværk. I Brillor, Kikkerter, Baro- og Termometre, Læseglass, Stereoskop etc. føres kun agte „Rathenower“.

Alle i disse Fag henhørende Reparaturer udføres solid og til moderate Priser.

Biernes Renlighedssjans.

Blandt Biernes mange Dyder er Renlighed en af de mest fremtrædende; de taaler ikke det ringeste Smuds i deres Boliger. Undertiden hændes det, at en usorgfaldig Sneegl trænger ind i Kuben, men straks bliver den næsvise fremmede angrebet og dræbt. Dog — Bortfjernelsen af dette gigantiske Lig er vanskeligt. Bierne er ikke i Stand til at bære det bort, og da de frygter for den ubehagelige Lugt af det fortaadnede Legeme, anvender de et virksomt Middel, idet de indbalsamerer deres Fjende med et Boks-dætte.

En Videnskabsmand omtaler et sjældent Tilfælde. En Sneegl trængte sig ind i Kuben og klæbede sig fast paa den indvendige Side. Bierne fandt ikke Behag i denne Paatrængenhed. De forsøgte — uden Held — at gennemføre Stallen for at dræbe den. Da de imidlertid snart indsaa Umuligheden af dette Forehavende, fandt de paa anden Udvej. I Stedet for, som de ellers plejede, at overtrække hele Stallen med Boks, klinede de med deres Boks Klæbningen af Stallen fast til Væggen og gjorde jaaledes Beboeren til Fange for Livstid.

Fra Aabenraa By og Amt.

„Folkehjem“, Aabenraa

Telefon Nr. 257

Hôtel
Restaurant
Kaffé

Herløv Møller, Maler, Aabenraa,

Nyvej 1. Farvehandel. Telefon 267

Lager af Tapeter, Bortter og Rammelister.
Alt Maler- og Lakererarbejde udføres solid og billigt.
Indrammede Billeder, passende til Festgaver.
———— Billeder indrammes. ————

Manufakturvarer

køber De **bedst** og **billigst**
hos

Carl Dall, Aabenraa, Storetorv.

———— Telefon Nr. 216. ————

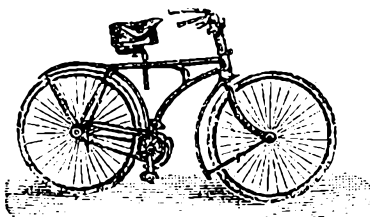
Jacob P. Tøgesen,

— Ure- og Brillehandel —
bor nu **Søndergade 2.**

HANS CALLESEN, AABENRAA,

Specialitet: Vinduesglas.

— Prislister sendes gratis og franko. —

CHR. DAMM,

Søndergade 18 i Bagbygningen,
Telefon 346,

— Cykler og Reservedele —
en gros og en detail.
Reparaturer udføres solid.

Wilgaard's

Garn-, Trikotage- og Hvidevare-handel

Ramsherred 27 — Aabenraa — Nørretorv

anbefales paa det bedste.

Jørgen Hansen, Aabenraa,

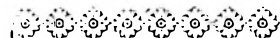
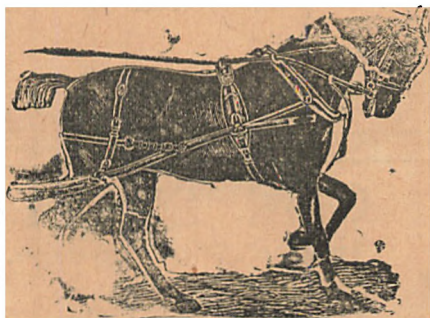
Telefon 269

Cigarer, Cigaretter, Røg- og Skraatobak.

Johs. Paulsen (D. Damm's Eftflg.)

Aabenraa.

Eneudsalg af de berømte Vejle Komfurer, Salonovne, Reguleroovne, Røgforbrændere, Døgnbrændere, forniklede og email. Komfurer.

C. F. Rosenvold

Største

Sadelmagerforretning
i Aabenraa.

— Søndergade 6. —

J. Hans Beyer, Aabenraa,

Klingbjerg 4 — Telefon 73

[holder stadig stort komplet Lager i kun førsteklases

= Maskiner for Landbrug og Industri. =

F. Sørensen's Boghandel,

Aabenraa, Telefon 69.

Nyheder i dansk og norsk Litteratur.

Alt Bogbinderarbejde udføres hurtigt og billigt.

Billeder indrammes og Bøger indbindes.

Hans Danielsen, Aabenraa,

Storegade 35 — Telefon 72

anbefaler sin

Kolonial-, Vin-, Korn-,
Foderstof- og Frøforretning.

Lager af kunstig Gødning til Fabrikspriser.
Staldplads til 30 Heste. — Billig og reel Betjening tilsikres.

J. B. Jepsen & Søn,

— Piano- og Harmonium-Hus. —

Musik-Sortiment.

Aabenraa,

— Ramsherred 3—5 —

Flensborg,

Nørregaardende, ved Hotel
Flensborg Hof.

Grundlagt 1829 **Chr. Askov, Aabenraa,** Vestergade 17

Skrædderforretning for Damer og Herrer.

Stort Udvalg af de nyeste Stofprøver, passende for enhver Aarstid.
For god Pasning og flot Snit garanteres.

C. Møller, Urmager og Optikus,

— Aabenraa, Ramsherred 24. —

A.S. Sønderjydsk Frøforsyning

Frøavl og Frøhandel

Klingbjerg.

Aabenraa
tegnr

Telef. 19 og 47.

≡ Avlskontrakter. ≡

For **Foråret 1920** anbefales:

Kløver-, Græs- og Røfrø.

Garanti: Den selvvirkende danske Frøkontrols
Betingelser.

Holger Fink & Comp.

Aabenraa □ Klingbjerg 1

Telefoner: 19 og 47

Byggematerialer.

Storegade 10. Aabenraa

anbefaler et godt og smukt

Lomme- og Stueure s

Reparationer udf

oooooooooooooooooooooooooooo

Aabenraa,

Anton Nielse^{orv 7. —}

Søndergade 7.

Hjfsforretning.

Eneste Special-Hvidey,
paa

de Priser. Moderne Ting.

Lange Støvler.

oooooooooooooooooooooooooooo

ler i stort Udvalg. — —

„CIA“

Aabenraa.

sen, Aabenraa,

Tømmerh^{elefon Nr. 76.}

S. P. E^{ste Udvalg i alle} hufakturvarer,

Jær^{stysartikler, Tæpper og Gardiner.}

Specialite

et Brudepar i Paris til Skrifte Dager før Bryllup-

Ken kom snart ud af Skriftestolen, men Bruden blev

Frue n rinde. Da hun glædestrualeude over at have mod-

Før der kan jo-eladelse kom ud af Stolen, jagde Brudgommen koldt:

Tigg eg kan ikke ægle en Kvinde, der bruger en hel Time til

jaa bruger je^{ne Synder.} Brylluppet gif overstyr.

*

netten blev opfundet i en lille Landsby i Nærheden af

Der fandt nemlig en heftig Kamp Sted mellem baskiske

og spanske Smuglere. Da de første havde bortstjult deres

bejæstede de lange Knive paa Bøffeløbene og fordrev der-

med deres Fjender. Raabnet blev hurtigt indført i Hærene. Det

opfundtes i Maret 1641 og indførtes i 1670 i Regimentet „Kongens

Fytilerer“. I Maret 1678 var alle franske Grenaderer bevæbnede

med Bajonetten; den var dengang en Dolk, som blev stukket ind i

Løbet. Det første Bajonetangreb fandt Sted i Slaget ved Spejer

1703.

Telefon: Aabenraa Nr. 139.

Lorenz Hansen jr., Aabenraa

Artikler til Sport og Jagt.

Bestilling paa Genforeningsplatter

fra den kgl. Porcellænsfabrik modtages endnu.

Isenkram,
Hegnstraud,
Piktraad,
Traadvæv,
Maskinvæv,
Jernkæder,
Pumper,
Jernrør,
Krystal,
Glas,
Stentøj,
Porcellæn,
Elektr. Lamper,
Gaslamper,
Petrolæms-
lamper,
Vognlygter,
Staldlygter,
Lommelamper

Stobegods,
Kakkelovne,
Kaminer,
Kømfurer,
Vadskekædler,
Jernvinduer,
Ringtromler,
Ajllepumper,
Læderyarer,
Sengesteder for
Voksne og
Børn
Børnevogne,
Haandtasker,
Rejsekuffertyr,
Havemøbler,
Kurvemøbler,
Redskaber til
Landbrug og
Have.

Galanteri og Køkkendstyr.

Efter Genforeningen stort Lager i
== Kakkelovne, Kaminer og Kømfurer ==
fra Ernst Voss's Fabrik A. S., Fredericia.

Lorenz Hansen jr., Aabenraa.

Hejmdal's Trykkeri

Aabenraa,

som i nærmeste Fremtid bliver forsynet med
de nyeste Maskiner og moderne Skrifter,
leverer alle Slags

≡≡≡ Tryksager ≡≡≡

til Forretnings- og privat Brug.

Telefoner:

Ekspedition 32

Redaktion 330

Hans Tiedemann,

Telefon: Aabenraa 30. **Rødekro,** Telefon: Aabenraa 30.

**frø, Korn, foderstoffer og
Kunstgødning.**

C. Ødis, Rødekro,

anbefaler sin

≡≡≡ *Skotøjsforretning.* ≡≡≡

Stort Udvalg i Herre-, Dame- og Børne-Fodtøj.

Nyt Arbejde efter Maal.

Reparaturer udføres solidt og prisværdigt.

Fra Haderslev By og Amt.

Hansen & Winterberg, Haderslev.

Hjørnet af Nørregade og Slotsgade
Stort og nyt Lager i Dame-, Herre- og Børne-Konfektion.
Besætnings- samt Udstyrsartikler.
Sengefjer og Dun. Klædninger efter Maal.

Carl Nielsen's Boghandel,

KUNSTHANDEL. **Haderslev.** BILLEDHANDEL.
Dansk Literatur. — Salmebøger. — Skolebøger. — Forretnings-
bøger og Kontorartikler. — Stort Lager af Billeder med og uden
Ramme. — Udvalg af Københavner Alumina-Fajance. — Billeder
indrammes. — Bøger indbindes. — Stort Udvalg i Platter. —

H. Frees, Haderslev,

(M. Nommensen's Efterflg.)

Isenkram- og Udstyrsforretning.

Stort Lager af Avls- og Landbrugsredskaber.
Eneudsalg af de bekendte Morsø Kakkellovne og Komfurer.

„Modersmaalet“s Bogtrykkeri

A./S., Haderslev.

Motor drift med Hurtigpresser, flere Akcidenspresser
og Rotationsmaskine.

— Al Slags Trykarbejde hurtigt, smukt og billigt.

Specialitet: **Mejeriregnskabsbøger.**

Særlig anbefales et nyt System, der giver et overskueligt
Regnskab, letter Arbejdet og er besparende ved Anskaffelse.
Prisbelønnet paa det 5. nordslesvigske Fællesmøde i 1895 og
indført paa de fleste store Andelsmejerier i Haderslev Kreds.

J. C. Hansen, Skibsmægler, Haderslev.

Telefon 19. Kolonial og Skibsutensillier. Telefon 19.

Skibsladnings- og Brandforsikring.

Waldemar Schmidt, Haderslev.

Norregade 1.

Ved Fruekirken.

Telefon Nr. 1.

Special-Forretning i Herre-Garderobe.
Største Udvalg i engelske og tyske Stoffer.
Klædninger efter Maal under Garanti.

Paa Grund af stor Omsætning kun moderne Ting paa Lager.

A. Hundevadt,

Bispegade.

Haderslev.

Telefon 292.

Største

Manufaktur-Forretning

her paa Pladsen.

Stort Lager i alle Manufakturvarer, Herre- og Dame-Konfektion. Skotøj samt alle Slags Kortevarer. — Salg kun mod Kontant med lille Fortjeneste. — Billige, men faste Priser.

Erik Bløcher, Haderslev.

Telefon 288. Største Produktforretning Storegade 85.
betaler højeste Dagspriser for

Huder, Skind, Kaninskind, Hare- og andre Vildtskind,
Ben, Klude, brugte Sække, gammelt Jern, Kobber,
Messing og andre Metaller, alle Slags brugt Gummi,
Uld, Hestehaar og Køhaar.

Haderslev O. Jensen Gaaskærg. 4
Bageri og Konditori.

C. L. Ohlmann, Haderslev.

Gaaskærgade.

Aflagrede Vine og Spirituoser.

Specialitet: Taffel-Akvavit.

E. N. Knudsen, Haderslev.

Nørregade 14.

(Theodor Voss)

Telefon Nr. 63

Dame-, Herre- og Børne-Konfektion.

Kløverblad-Uldgarn er det bedste.

Kjolestoffer. — Bukskin. — Vaskestoffer. — Udstyrsartikler.
Lærreder. — Haandklæder. — Dækkeøj. — Sengetøj. — Fjer
og Dun. — Damprensningsmaskine. — Senge af amerikansk
System.

Alt i stort Udvalg. Prima Kvaliteter. Billigste Priser.

Jørgen Iversen, Haderslev.

— Nørregade. —

Herre-og Dreng-Garderobe-Forretning. Skotøjs- og Støvle-Magasin

Nicolai Outzen, Haderslev.

Korn og Foderstoffer en gros.

H. Sahrendorf, Haderslev

— Søndertorv 295. —

Konditori og Kafè samt Bageri

Peter Henningsen, Haderslev

(P. G. Winterbergs Efterflg.)

Storegade 454. Haderslev. Telefon 169.

Ure, Guld- og
Sølvvare=Lager.

Jørgen Sorgenfri's Møbelsnedkeri,

Haderslev, Gaaskærgade 48.

Færdige Liggister i stort Udvalg.

Chr. Kastbjerg,

Haderslev, Gaaskærgade 3.

Kul, Koks, Briketter og Træ.

Køb Lanz Lokomobiler
Lanz Tærskværker

Lanz Halmpressere

Prospekter gratis ved

N. Wind, Haderslev.

Telefon 428.

Repræsentant for Maskinfabrikkerne

Heinrich Lanz, Mannheim.

Nicolai Outzen, Haderslev, Smør- og Æg-Eksportforretning

A. F. PETERSEN,

Klejnsmed og Vægtfabrikant

Haderslev, Telefon Nr. 226.

Lager af

Kreatur- og Decimalvægte samt alle mulige
Jerngitre.

Reparation af Vægte af ethvert System under juster-
antlig Kontrol. — Udførelse af autogen Svejsning.

Jensen & Wind, Haderslev,

Storegade.

Mode-, Manufaktur- og Konfektionsforretning.

V. Fahrendorf, Haderslev.

Nørregade.

Ved Siden af „Høppners Hotel“.

Nørregade.

Urmager- og Guldsmedeforretning.

Haderslev Trikotageforretning

Storegade 19

Brodrerne Kjær (Indeh. Chr. Kjær)

Storegade 19

er det bedste Indkøbssted for

Uldvarer, Garn, færdigsyet Børnetøj.

Eget Maskinstrikkeri.

Opel Automobiler.

Tysklands bedste Fabrikat.

Reparaturværksted,
Reservedele og Gummi samt
Garage.

Waldemar Hinrichsen,
Haderslev.

Gaaskærgade 42.

Telefon Nr. 160.

C. J. Ørum,

Tel. 30.

Etabl. 1879.

Tel. 30.

Haderslev.

Kolonial □ □ Delikatesse □ □ Vin
Cigar-Forretning.

Alle Varer føres kun i fineste Kvaliteter!

C. J. Ørum, Haderslev,

anbefaler

**Kunstgødning,
Mark- og Roefrø,
Tørvestrøelse**

OSV. OSV.

Absolut reelle Varer til billigste Priser.

Forlang Tilbud!

Telefon 30.

Telegr. Adr.: Ørum.

Telefon 30.

Peter Iversen, Haderslev,
..... *Specialforretning i Smør og Æg.*
en gros og en detail.

■ * * * * * ■
* **Valdemar Møllers Efterflg.,** *
* Haderslev. (Christian Petersen) Storegade 48 *
* anbefaler sit velassorterede Lager i aflagrede *
* **Tobakker og Cigarer.** *
■ * * * * * ■

J. Thulstrup,
Telefon 130. Klosteret i Haderslev. Telefon 130.
Handel med fede og magre Kreaturer og Svin.

J. D. Suurballe, Haderslev,
Søndertorv Nr. 226.
Urmager- og Guldsmedeforretning

Haderslev Slotsvandmølle
Mølleri ☐☐ Korn ☐☐ Foderstoffer

Rud. Sack's Radsaamaskiner
er de bedste.

R. Beck. Maskinforretning, Haderslev

Brandforsikringer

tegnes til billigste, faste Præmier hos
Chr. Aagaard, Haderslev.

HADERSLEV BANK

i Haderslev

samt dens Filialer og Agenturer i Rødding,
Gramby, Tofflund, Skodborg, Vojens, Fjel-
strup og Kristiansstelt udfører alle Slags Bank-
forretninger.

Pengeforsendelser

til alle Hovedpladser i Verden besørjes paa
gunstige Vilkaar.

Indskud

modtages paa Check- (Folio), Sparekasse- og
Indlaans-Afdeling og forrentes paa fordelag-
tigste Betingelser.

Kolonialvarer, Spirituoser, Konserver, Margarine osv.

faas til billige Priser.

Nis J. P. Juhl, Haderslev.

Damp-Kaffe-Brænderi.

Haderslev Brødfabrik

Telefon 256.

anbefaler sine Fabrikater.

Telefon 256

Brødfabrikkens Brød er det bedste.

Aktieselskabet „Hansborg“,

Haderslev.

Tømmerhandel, Damphøvle- og Savværk.

Drittelstaver og Træskobunde.

Chr. Lausen, Haderslev,

Telefon 201.

Agenturforretning.

Telefon 201.

Agent for det gensidige Forsikringsselskab „DANMARK“.

Oluf Thielst, Haderslev.

Telefon 165.

Kolonialforretning.

Telefon 165.

Lager af al Slags

Kolonialvarer, Markfrø, Roefrø, 1. Kl. Stammer,

Kunstgødning, Gødningskalk,

— **Prima Manilla-Hampbindegarn.** —

Nordslesvigsk Kreditforening,

— HADERSLEV, —

besørger og ordner

første Prioritets-Laan

paa bedste og billigste Maade.

Anviser Ejendomme til solide Købere. Oplysning og Raad gives i alle Pengesager.

Kontortid fra Kl. 8—12 og 2—4 Lørdag fra Kl. 9—1.

Harald Reimers,

Telefon 49.

„Frei“ ved Kristiansfelt,

Telefon 49.

anbefaler sin

— **Kolonial-. Stentøjs-, Jern- og Kortevarerforretning.** —

P. Ravn, Kristiansfelt,

Telefon 83.

anbefaler sig med

Telefon 83.

Cykler og Symaskiner.

Reparaturer udføres solid og billig.

Udsalg af Karbid.

Anton Nielsen, Kristiansfelt,

Frisør- og Barber-Forretning.

Peter Paulsen, Kristiansfelt, Kontant-Forretning.

Største Udvalg i

Manufaktur, Konfektion, Skotej og Kortevarer.

Otto Jørgensen,

„Nord“ ved Kristiansfelt.

Manufaktur- og Konfektions-Forretning.

Jens K. Jepsen, Tyrstrup, Sadelmager- og Polsterforretning.

Telefon 76.

Stort Lager af Linoleum.

Telefon 76

Linoleums-Tæpper.

Linoleums-Løbere.

Opkøber af Huder og Skind K. Gellert, Tyrstrup.

Sophus A. M. Christensen,

Tyrstrup.

Stort Lager af Tobak og Cigarer. — Lager af Byggematerialer.

Mathias Bojsens Enke, Vojens,

Telefon 37. Kul- og Byggematerialforretning. Telefon 37.

J. Th. Jensen, Vojens,

Telefon Nr. 1.

Lomme- og Stueure, Guld-, Sølv- og Nikkelvarer.

Harmonikaer, Mundharper, Barometre, Termometre, Brilller.

en gros. Ridehjul og Symaskiner. en detail.

Stort Udvalg! Yderst billige Priser!

Reparationer paa ovennævnte Artikler udføres solidt og billigt.

Julius Nielsen's Tømmer- *forretning*

— Vojens. —

*Stort Oplag af Tømmer, Brædder, Planker og Lægter,
som anbefales til billigste Priser.*

P. H. SCHADE, VOJENS,

== Kolonial- og Frøforretning. ==

Brødrene Gram, Vojens.

Maskinfabrik,

Post Telefon
Nr. 2.

Kobbersmedie,

Blikkenslageri,

Telegr. Adr.:
Gram.

Fortinneri.

P. J. Schmidt, Vojens.

Hefteri.

Bog- og Papirhandel.

Hefteri.

Bageri og Mejeriartikler en gros.

Eget Trykkeri her paa Pladsen.

Telefon 26

Telefon 26

Telefon 11. *Nicolai Sørensen, Vojens, Telefon 11.*

Støbegodslager, Glas- og Stentøjshandel.

Kolonial-, Jern- og Kortevarerforretning.

Tobak og Cigarer samt undersøgt Markfrø.

Lager af Vejle Komfurer og Hakkelovne.

Jørgen Mortensen,

Slukefter pr. Over Jersdal.

Telef.: Ustrup Nr. 7

anbefaler sin **Kolonialvarerforretning.**

Jern-, Kortevarer-, Stentøjs- og Manufakturhandel.

Lager af Foderstoffer, Markfrø og Kunstgødning.

H. M. Hansen, Smedemester, Jels,
anbefaler
nye og brugte Vogne.

T. P. Beck, Harreby,

*Kolonial-, Skotojs-, Jernvare-, Glas- og Stentøjs-Forretning,
Tobakker, Cigarer, Vin- og Spirituoser. — Lager af **Kunst-**
gødning og Markfrø, Brædder, Tømmer, Cement, Kul,
Koks, Briketter.*

———— **Korn og Foderstoffer.** ————

Niels Hansen, Toftlund,

Bog- og Papirhandel, Billedhandel, Bogbinderi, Dansk
Literatur, Lager af danske Skolebøger, Billeder med og
uden Ramme, Forretningsbøger, Kontorartikler,
Dansk Keramik.

Billeder indrammes.

Bøger indbindes.

Anbefaler min

≡ **Bygge- og Tømmerforretning.** ≡

Udførelse af Byggetegninger.

Byggematerialer.

Bygningsnedkeri.

Carl Christensen, Toftlund.

L. J. Petersen, Over-Jersdal,

Telefon Nr. 3

anbefaler sin

Telefon Nr. 3

Kolonial- og Manufaktur-Forretning.

Stort Lager i Kækkeovne, Komfurer og fritstaaende Vaskekedler.

Forhandling af J. P. Junggreens Skrua- og Røgtobakker.

A. P. Christoffersen, Rødding,

anbefaler sin

Isenkram- og Stentøjs-Forretning. Ribe Kakkellovne og Komfurer.

H. Chr. Andersen, Rødding,

Bog- og Papirhandel.

Bogbønderi Kunsthandel.

Lager af Tapeter. □ □ Fotografiske Artikler.

Chr. J. Ravn, Rødding,

anbefaler

Tømmer og Brædder, Kalk, Cement, Tagpap, Søm og
Jernvinduer, Jernbjælker, Jerntag, Tagsten, Drænsrør,
m. m.

Brødrene Sølbæk, Arnum, Kolonialvareforretning.

Lager af Ribe Kakkellovne og Komfurer.

Undersøgt Mark- og Havefrø, Guano.

Tømmer, Brædder, Kalk, Cement, Kul og Briketter.

Carl Truelsen, Agerskov,

Telefon 3.

anbefaler

Telefon 3.

Kolonial, Jern- og Kortevarer. Vin og Spirituoser.

Undersøgt Markfrø og Kunstgødning.

■ Tømmer og Brædder. ■

Fra Tønder By og Amt.

Tønder Landmandsbank

Oprettet 6. September 1901.

Aktiekapital 700,000 Mark fuldt indbetalt, samlede Reserver
280,000 Mark.

Indlaan forrentes straks efter Modtagelsesdagen.

Filialer i Skærbæk og Gram. Agenturer i Højer og Bylderup.

Urmager Anton Sørensen, Tønder.

Stort Lager af

Ure, Guld- og Sølvvarer, Brilller, Kikkerter osv.

Reparationer under Garanti i mit Værksted.

Hans Outzen, Tønder

Møbelfabrik og Lager.

Chr. Skov, Skræddermester, Tønder,

Stort Lager af

Stoffer til Herre- og Dame-Garderøbe.

S. C. Sønnichsen, Tønder,

Agent for Bredforsikringsselskabet „DANMARK“.

Kjøletøjer og Besætninger.

Ehm Christensen, Tønder.

Jørgen Mortensens Gæstgivergaard,

==== Torvet, Tønder, ====

anbefaler sine Gæstevære'ser, rummelige Stalde etc.

CARL BORCH, TØNDER,

Nørregade 42. — Telefon 44.

Kunstgødning- og Markfrøforretning.

Grundlagt 1879. En gros og en detail. Grundlagt 1879.

CHR. PETERSEN, TØNDER,

Skibbroen 4.

Telefon 63.

Skibbroen 4.

Gæstgivergaard og Logishus. ∴ Stalde.

Kalve til Opdræt stadig til Salg.

August Müller, Tønder,

Droger, Farver, Kemikalier, Forbindstoffer,

Delikatesser og fineste Kolonialvarer.

Fra Flensborg By.

Sommers Hotel, Flensborg,

Skibbroen 3,

ligeoverfor Dampskibspavillon og i Nærheden af Banegaarden.

Spare- og Laanekasse for Flensborg og Omegn,

S. m. b. H.

Flensborg :: Nørregade 11/13.

Telefon 1367.

Telefon 1367.

Indskud forrentes efter Overenskomst med eller uden
Opsigelsesfrist.

Renteudbetaling efter Ønske 2 Gange aarlig.

Kontortid:

Hver Søgnedag Formiddag fra Kl. 10—1.
E termiddag fra Kl. 3—5.

Udall & Co.

Møller & Co.

Hansen & Co.

Manufaktur, Kortevarer

Konfektion og Fodtøj.

Største Foretagende
i Sønderjylland.

H. Schmidt, Flensborg,

Telefon Nr. 30. Indeh.: Oscar Paulsen. Grundl 1851.

Kolonialvarer og undersøgt Markfrø en gros.

Sirupsraffinaderi.

Lager af

Risfodermel, Fodersukker og Fodersirup.

En moderne Eva.

Moderen: „Hvorfor slog Du din lille Søster, Eric?“

Eric: „Fordi hun narrede mig“.

Moderen: „Paa hvilken Maade?“

Eric: „Jo, vi legede Adam og Eva, og hun havde Æblet, som hun skulde friste mig med, men hun fristede mig slet ikke. Hun spiste det selv!“

* * *

„Hvad vilde De sige,“ spurgte en nydelig, kvindelig Læge af en ung Mand, „om jeg fortalte Dem, at jeg er født i Ægypten for tre Tusinde Aar siden?“

„Jeg vilde sige,“ svarede den adspurgte unge Mand, „at det kan man ikke se paa Dem.“

* * *

Fruen (til Tiggersten): „Bryder De Dem maaste om denne Kjole? For der kan jo godt sættes ny Stykker ind, hvor den er itu.“

Tiggersten: „Fruen skal bare ikke bryde sig om Hullerne, for saa bruger jeg den som Forretningsdragt.“

A/S H. MATZEN

REPRODUKTIONSANSTALT

LEVERER

DE BEDSTE

CLICHEER

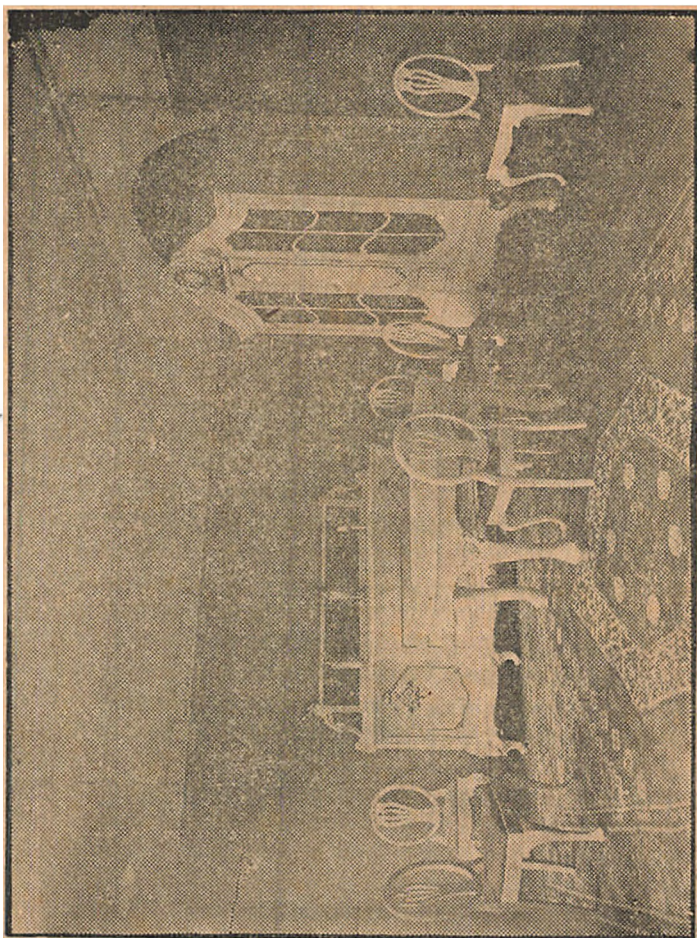
KØBMAGERGADE 22

HJ. AF SILKEGADE.

**· KØBENHAVN · K ·
TELEFON N° 7057.**

Ogsaa Leverandør af Clichéerne
til Sprogforeningens Almanak.

KOLDING MØBELFABRIK

A. L. Johansen & Søn, □□ Kunstsnedkeri.

Vi fremstiller og har paa Lager Møbler fra de allerbilligste til de eleganteste til rimelige Priser og i dansk Stil. Opgiv os, hvad De ønsker, og hvor meget De vil ofre, vi har netop det, De har Brug for, og Tegninger med Overslag er gerne til Tjeneste. Franko Levering. Har leveret Møbler til flere større Gaarde i Sønderjylland.

Specialitet: Møbler i dansk Empire og Chr. VIII. Stil.

Johannes Schou, Vamdrup,

— Telefon 13. —

Kemisk Fabrik,

Kolonial-, Material- og Malerverer

en gros.

Ass. Comp. „Baltica“

Dansk Forsikringselskab.

København, Gyldenlovesgade 1,

tegner

alle Arter Forsikringer.

Repræsentanter overalt.

Høg over Høg.

Fra Forbudsafstemningen i Norge fortæller mange morsomme Episoder. Saaledes telegraferer Larjen-Ledet hjem til „Usholdsdagbladet“, at Spiret paa den katolske Kirke i Kristiania i Lørdags blev forjynet med Jndstriften:

„Stem Nej!“ Katolikkerne er nemlig Frihedsværnere.

„Uftenposten“ frydede sig over de rare Katolikker og det himmelstræbende Nej og skrev:

„Højere til Bejrs kan Forbudsjanatikerne ikke naa.“

Men næste Dag kravlede en Ja-Mand op paa Spiret og malede et mægtigt: „Stem Ja“ 15 Meter højere oppe end Nejet.